

ความต้องการของเกษตรกรต่อการสนับสนุนจากองค์การบริหารส่วนตำบล
ในการพัฒนาทางการเกษตร กรณีศึกษา : องค์การบริหารส่วนตำบลปลับปลาไชย
อำเภออุ้มทอน จังหวัดสุพรรณบุรี

นางยุพา โพธิ์ทอง

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต
แขนงวิชาส่งเสริมการเกษตร สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

พ.ศ. 2552

**Demand of Agriculturalist to the Support of Office of Sub-district
Administration of Development in Agricultural Case study : Office of
Phlupphlachai Sub-district Administration of U-Thong District of
Suphanburi Province**

Mrs. Yupha Phothong

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Agricultural in Agricultural Extension
School of Agricultural Extension and Cooperative
Sukhothai Thammathirat Open University

2009

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ความต้องการของเกษตรกรต่อการสนับสนุนจากองค์การบริหารส่วนตำบลในการพัฒนาทางการเกษตร กรณีศึกษา : องค์การบริหารส่วนตำบลพลับพลาไชย อำเภอกู่ทอง จังหวัดสุพรรณบุรี

ชื่อและนามสกุล นางบุผา โพธิ์ทอง

แขนงวิชา ส่งเสริมการเกษตร

สาขาวิชา ส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

อาจารย์ที่ปรึกษา 1. รองศาสตราจารย์ ดร.จินดา ขลิบทอง
2. รองศาสตราจารย์ ดร. สมจิต โยชะคง

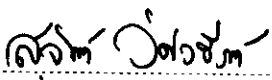
วิทยานิพนธ์นี้ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 24 มิถุนายน 2553

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(อาจารย์สมศักดิ์ ภูรีศรีศักดิ์)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. จินดา ขลิบทอง)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. สมจิต โยชะคง)

..... ประธานกรรมการบัณฑิตศึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร. สุจินต์ วิทธีรานนท์)

กิตติกรรมประกาศ

การทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความกรุณาเป็นอย่างยิ่งจาก
รองศาสตราจารย์ ดร. จินดา ขลิบทอง ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำ แก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ และ
ติดตามการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้อย่างใกล้ชิดตลอดมา นับตั้งแต่เริ่มต้นจนกระทั่งสำเร็จเรียบร้อย
สมบูรณ์ นอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้รับข้อเสนอแนะเพิ่มเติมจากรองศาสตราจารย์ ดร. สมจิต โยธะคง
และอาจารย์เฉลิมศักดิ์ ตุ่มหิรัญ จนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งใน
ความกรุณาของท่านเป็นอย่างยิ่ง

ขอกราบขอบพระคุณ นายสมศักดิ์ ภูริศรีศักดิ์ ผู้ว่าราชการจังหวัดสุพรรณบุรี ที่ได้
กรุณาเป็นประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์และให้ข้อเสนอแนะ ทำให้วิทยานิพนธ์นี้สมบูรณ์
ยิ่งขึ้น และขอขอบคุณสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลพลับพลาไชย และเกษตรกรทุกท่านที่
เสียสละเวลาและให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูล

นอกจากนี้ผู้วิจัยขอขอบพระคุณคณาจารย์สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์
ทุกท่าน เพื่อนักศึกษารุ่นแคว้นพแก้ว และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ทุกท่านที่
ได้กรุณาให้การสนับสนุน ช่วยเหลือและให้กำลังใจตลอดมา

สุดท้ายนี้ ขอขอบพระคุณคุณพ่อ คุณแม่ พี่น้องทุกคน และสามี ที่คอยห่วงใย ให้
กำลังใจ และให้ความช่วยเหลือแก่ผู้วิจัยเสมอมา

ยุพา โพธิ์ทอง

มิถุนายน 2553

ชื่อวิทยานิพนธ์ ความต้องการของเกษตรกรต่อการสนับสนุนจากองค์การบริหารส่วนตำบลในการพัฒนาทางการเกษตร กรณีศึกษา: องค์การบริหารส่วนตำบลพลับพลาไชย อำเภออุ้มทอง จังหวัดสุพรรณบุรี

ผู้วิจัย นางยุพา โพธิ์ทอง **ปริญญา** เกษตรศาสตรมหาบัณฑิต (ส่งเสริมการเกษตร)

อาจารย์ที่ปรึกษา (1) รองศาสตราจารย์ ดร. จินตนา ขลิบทอง (2) รองศาสตราจารย์ ดร. สมจิต โยระคง

ปีการศึกษา 2552

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์ ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาสภาพสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกรในตำบลพลับพลาไชย 2) เพื่อศึกษาความต้องการของเกษตรกรต่อการสนับสนุนจากองค์การบริหารส่วนตำบลพลับพลาไชยในการพัฒนาทางการเกษตร และ 3) เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการเกษตรของเกษตรกรในตำบลพลับพลาไชย

ประชากรที่ใช้ในการศึกษานี้ ได้แก่ เกษตรกรในตำบลพลับพลาไชย ทั้ง 14 หมู่บ้าน ที่ขึ้นทะเบียนเกษตรกรกับสำนักงานเกษตรอำเภออุ้มทอง ปี 2552 จำนวน 959 คน ใช้การสุ่มตามสัดส่วนร้อยละ 29.40 ของเกษตรกรทุกหมู่บ้าน ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 282 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป หาค่าความถี่ ร้อยละ ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย พบว่า 1) เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุเฉลี่ย 48.05 ปี จบการศึกษาระดับประถมศึกษา มีสมาชิกในครัวเรือนที่ทำเกษตรเฉลี่ย 2.68 คน มีประสบการณ์เฉลี่ย 22.91 ปี รับรู้ข่าวสารทางการเกษตรจากโทรทัศน์ ติดต่อกับองค์การบริหารส่วนตำบลเกี่ยวกับการเกษตรนาน ๆ ครั้ง และไม่มีตำแหน่งทางสังคม ถือครองที่ดินเพื่อการเกษตรที่เป็นของตนเองเฉลี่ย 18.41 ไร่ เข้าที่ดินเฉลี่ย 24 ไร่ และถือครองที่ดินทั้งของตนเองและเช่าผู้อื่นเฉลี่ย 40.78 ไร่ เกษตรกรส่วนใหญ่ทำนา รองลงมาปลูกพืชไร่ มีค่าใช้จ่ายในการทำเกษตรเฉลี่ย 162,741.70 บาท/ปี มีรายได้ในภาคการเกษตรเฉลี่ย 252,468 บาท/ปี รายได้นอกภาคการเกษตรเฉลี่ย 32,189 บาท/ปี และรายได้รวมเฉลี่ย 217,969 บาท/ปี และเกษตรกรใช้เงินลงทุนของตนเอง 2) เกษตรกรมีความต้องการสนับสนุนทางการเกษตรจากองค์การบริหารส่วนตำบลใน 7 ด้าน ดังนี้ เกษตรกรมีความต้องการในระดับมาก 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการคมนาคมขนส่ง ด้านอุปกรณ์และเครื่องมือทางการเกษตรและด้านสินเชื่อเพื่อการผลิต และมีความต้องการในระดับปานกลาง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการตลาด ด้านการรวมกลุ่มด้านเทคโนโลยีการผลิต และด้านการพัฒนาความรู้ และ 3) ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการเกษตรที่สำคัญ ได้แก่ ปัญหาด้านที่ดินและแหล่งน้ำ ด้านการเงิน ด้านการตลาด และด้านแรงงาน มีข้อเสนอแนะ ให้จัดฝึกอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการปรับปรุงบำรุงดิน ขุดลอก คู คลอง ลำห้วยที่ตื้นเขิน เพิ่มวงเงินกู้ยืม ลดอัตราดอกเบี้ยและขยายระยะเวลาการชำระ ส่งเสริมให้มีการรวมกลุ่มกันเพื่อจำหน่ายผลผลิต ประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อนำเครื่องจักรทุ่นแรงมาให้บริการแก่เกษตรกรและจัดฝึกอบรมวิชาชีพต่าง ๆ ให้กับแรงงาน

คำสำคัญ ความต้องการ เกษตรกร การสนับสนุน องค์การบริหารส่วนตำบล การพัฒนาทางการเกษตร

Thesis title : Demand of Agriculturalist to the Support of Office of Sub-district Administration of Development in Agricultural Case study : Office of Phlupphlachai Sub-district Administration of U-Thong District of Suphanburi Province

Researcher : Mrs. Yupha Phothong ; **ID :** 2519001503 ; **Degree :** Master of Agricultural (Agricultural Extension); **Thesis advisors :** (1) Dr. Jinda Khlitong, Associate Professor; (2) Dr. Somchit Yothakhong, Associate Professor; **Academic year :** 2009

Abstract

The objectives of this research were to 1) study the socio-economic circumstance of agriculturists in Phlupphlachai Sub-district 2) study the demand of agriculturists to the support of Office of Phlupphlachai Sub-district Administration Organization in agricultural development and 3) study problems and suggestions of agriculturists regarding agriculture in Phlupphlachai Sub-district.

The population in this study comprised of 959 agriculturists from 14 villages who had registered at U-thong District Agriculture Office in the year 2009. Through quota random sampling, 282 agriculturists, 29.40 % from every village were selected. Data collection was conducted by structured interview. Data analysis was analyzed by computer program to seek frequency, percentage, minimum value, maximum value, mean and standard deviation.

The research findings were as follows. 1) Most of the agriculturists were male with the average age at 48.05 years and educated at primary level. The average quantity of agriculturist in their family was 2.68 persons with the average experience at 22.91 years. They received agricultural news from television. Once in a while, they contacted with the Sub-district Administration Organization about agriculture. However, they did not have any societal position. The average of their own occupied agricultural area was 18.41 rai. The average of their rented agricultural area was 24 rai. Their average own occupied and rented area was 40.78 rai. Their main occupation was rice-farming and dry crop planting as their subordinate occupation. The average of their agricultural expense was 162,741.70 Baht/year. The average of their annual income from agricultural sector was 252,468 Baht. The average of their annual income from non-agricultural sector was 32,189 Baht. The average of their total annual income was 217,969 Baht. These agriculturists invested from their own money. 2) Agriculturists' demand the agricultural support from the Sub-district Administration Organization in the following 7 areas. Their demand at "high" level in 3 areas included transportation, agricultural equipments and loan for production. Their demand at "medium" level in 4 areas namely marketing, grouping, technology for production and knowledge development. 3) With respect to major problems and suggestions, they had problems about land, water source, finance, marketing and labor. They suggested a training should be organized, providing them with knowledge on soil improvement. Also suggested were canal, brook dredging, increase of loan line, reduction of interest rate, extension of pay period, promotion of grouping for products sale. Coordination with the offices concerned should be done to take labor-saving equipments for serving the agriculturists and organize professional trainings to local workers.

Keywords: Demand, Agriculturist, Support, Sub-district Administration Organization, Agricultural Development

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ณ
สารบัญภาพ	ญ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์การวิจัย	2
กรอบแนวคิดการวิจัย	2
ขอบเขตการวิจัย	4
นิยามศัพท์เฉพาะ	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	5
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	6
แนวคิด/ทฤษฎีความต้องการ	6
แนวคิด/ทฤษฎีการพัฒนา	9
แนวคิด/ทฤษฎีการพัฒนาทางการเกษตร	12
ภารกิจ/บทบาทหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล	19
บริบทตำบลพลับพลาไชย อำเภออุ้มทอง จังหวัดสุพรรณบุรี	25
ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	29
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	34
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	34
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	36
การเก็บรวบรวมข้อมูล	37
การวิเคราะห์ข้อมูล	38
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	39
ตอนที่ 1 สภาพทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกร	39
ตอนที่ 2 ความต้องการสนับสนุนจาก อบต. ในการพัฒนาการเกษตร	50
ตอนที่ 3 ปัญหาและข้อเสนอแนะของเกษตรกรเกี่ยวกับการเกษตร	60

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	64
สรุปการวิจัย	64
อภิปรายผล	69
ข้อเสนอแนะ	77
บรรณานุกรม	79
ภาคผนวก	85
ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ	86
ข แบบสัมภาษณ์	88
ค แผนที่ภูมิและทะเบียนทรัพย์สิน	95
ประวัติผู้วิจัย	97

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 3.1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	35
ตารางที่ 4.1 เพศ	39
ตารางที่ 4.2 อายุและระดับการศึกษา	40
ตารางที่ 4.3 สมาชิกในครัวเรือนและประสบการณ์ในการทำเกษตร	41
ตารางที่ 4.4 การรับรู้ข้อมูลข่าวสารและการติดต่อกับอบต.เกี่ยวกับการเกษตร	42
ตารางที่ 4.5 ตำแหน่งทางสังคม	43
ตารางที่ 4.6 พื้นที่ถือครองเพื่อการเกษตร	44
ตารางที่ 4.7 กิจกรรมการเกษตรที่ทำ	46
ตารางที่ 4.8 ค่าใช้จ่ายในการเกษตร	47
ตารางที่ 4.9 รายได้ทั้งหมดของครัวเรือน	48
ตารางที่ 4.10 แหล่งเงินลงทุนเพื่อการเกษตร	49
ตารางที่ 4.11 สรุประดับความต้องการสนับสนุนจาก อบต. ในการพัฒนาการเกษตร	50
ตารางที่ 4.12 ระดับความต้องการสนับสนุนจาก อบต. ในการพัฒนาการเกษตร ด้านการคมนาคมขนส่ง	51
ตารางที่ 4.13 ระดับความต้องการสนับสนุนจาก อบต. ในการพัฒนาการเกษตร ด้านอุปกรณ์และเครื่องมือทางการเกษตร	52
ตารางที่ 4.14 ระดับความต้องการสนับสนุนจาก อบต. ในการพัฒนาการเกษตร ด้านสินเชื่อเพื่อการผลิต	53
ตารางที่ 4.15 ระดับความต้องการสนับสนุนจาก อบต. ในการพัฒนาการเกษตร ด้านการตลาด	54
ตารางที่ 4.16 ระดับความต้องการสนับสนุนจาก อบต. ในการพัฒนาการเกษตร ด้านการรวมกลุ่ม	55
ตารางที่ 4.17 ระดับความต้องการสนับสนุนจาก อบต. ในการพัฒนาการเกษตร ด้านการเทคโนโลยีการผลิต	56
ตารางที่ 4.18 ระดับความต้องการสนับสนุนจาก อบต. ในการพัฒนาการเกษตร ด้านการพัฒนาความรู้	58
ตารางที่ 4.19 ปัญหาของเกษตรกรเกี่ยวกับการเกษตร	60

ญ

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย	3
ภาพที่ 2.1 แผนที่ตั้งตำบลพลับพลายไชย	25

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การเกษตรมีความสำคัญเป็นอย่างมากต่อระบบเศรษฐกิจและสังคมของประชาชน ตำบลพลับพลาไชย อำเภออุ้มทอง จังหวัดสุพรรณบุรี เพราะประชาชนส่วนมากประกอบอาชีพ เกษตรกรรม ทั้งการทำนา ทำไร่ ทำสวนและเลี้ยงสัตว์ อีกทั้งการเกษตรยังเป็นพื้นฐานของการ พัฒนาและช่วยเสริมสร้างความมั่นคงแก่ประชาชนในตำบลพลับพลาไชยทุก ๆ ด้าน การพัฒนาการ เกษตรของตำบลพลับพลาไชยตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน ผ่านยุคการเกษตรแบบดั้งเดิมหรือการเกษตร เพื่อยังชีพถึงยุคการเกษตรเพื่อการค้าและอุตสาหกรรมแต่เกษตรกรส่วนใหญ่ยังยากจน

องค์การบริหารส่วนตำบล มีหน้าที่ตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหาร ส่วนตำบล พ.ศ. 2537 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3 พ.ศ. 2542) ในการพัฒนาตำบลที่เกี่ยวข้องกับ การเกษตรในด้านเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม ได้แก่ การคุ้มครอง ดูแลและบำรุงรักษา ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จัดให้มีน้ำเพื่อการอุปโภค บริโภคและการเกษตร ให้มีและ ส่งเสริมกลุ่มเกษตรกรและกิจการสหกรณ์ ส่งเสริมให้มีอุตสาหกรรมในครอบครัว ตลอดจนบำรุง และส่งเสริมการประกอบอาชีพ ฉะนั้นองค์การบริหารส่วนตำบลจึงมีบทบาทอย่างมากในการ พัฒนาด้านการเกษตร

การกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักร ไทยปี 2540 และพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 มีเป้าหมาย คือ สร้างรัฐบาลส่วนท้องถิ่นให้มีอำนาจบริหารและตัดสินใจ ได้ด้วยตนเองมากที่สุดในขณะที่ลดความสำคัญของการบริหารราชการส่วนกลางลง ภารกิจ ทางด้านการเกษตรเป็นอีกภารกิจหนึ่งที่ได้ถ่ายโอนจากกระทรวงเกษตรและสหกรณ์มาให้องค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นด้วย องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) จึงเป็นองค์กรที่มีบทบาทสำคัญ องค์การหนึ่งในการพัฒนาด้านการเกษตร เพราะเป็นองค์กรที่มีความใกล้ชิดกับประชาชนเป็น อย่างมาก สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นตัวแทนของประชาชนในท้องถิ่นย่อมทราบ ปัญหาและความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นนั้น ๆ ได้ดี ในปัจจุบันองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) เป็นองค์กรหนึ่งที่มีบทบาทในด้านการพัฒนา มีหน้าที่ความรับผิดชอบในการกำหนด

แนวทางในการพัฒนาตำบลและแก้ไขปัญหาความต้องการของเกษตรกรให้เกิดผลสำเร็จโดยใช้แผนพัฒนาตำบล ซึ่งนำปัญหาความต้องการ แนวทางการพัฒนามาวิเคราะห์ เพื่อหาแนวทางแก้ไขปัญหาและตอบสนองความต้องการของเกษตรกรและสนับสนุนให้เกษตรกรเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนกิจกรรมทางการเกษตรของตนเองให้มากขึ้น ในการพัฒนาการเกษตรนั้น พงศ์ศักดิ์ ไชยทอ (2544 : 9) กล่าวว่า *หลักการพัฒนาการเกษตรในระดับพื้นที่* ต้องทำความเข้าใจสภาพแวดล้อมในพื้นที่ คือ การเข้าใจทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อมและสังคมศาสตร์หรือสังคมเกษตรกร การวางแผนการพัฒนาแก้ไขปัญหาและความต้องการของเกษตรกรโดยแผนงานจะต้องสอดคล้องกับนโยบาย เกษตรกรหรือประชาชนผู้รับการพัฒนาจะต้องเริ่มต้นจากสภาพการที่เกษตรกรปฏิบัติอยู่เนื่องจากเกษตรกรมีความคุ้นเคยในสิ่งเหล่านี้ กระบวนการพัฒนาจะต้องต่อเนื่องโดยตลอดเพื่อสร้างความมั่นใจตั้งแต่กระบวนการผลิตไปถึงกระบวนการจำหน่าย ในการศึกษาเรียนรู้ด้านการเกษตรของเกษตรกรต้องอาศัยการเรียนรู้โดยการปฏิบัติจริง

จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาความต้องการของเกษตรกรในด้านการพัฒนาการเกษตร โดยการสนับสนุนจากองค์การบริหารส่วนตำบลพลับพลาไชย เพื่อจะได้ทราบว่าเกษตรกรมีความต้องการพัฒนาทางการเกษตรในเรื่องใดบ้างจะได้ให้การสนับสนุนให้ตรงกับความต้องการของเกษตรกร

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

การวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์ ดังนี้

- 2.1 เพื่อศึกษาสภาพสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกรในตำบลพลับพลาไชย
- 2.2 เพื่อศึกษาความต้องการของเกษตรกรต่อการสนับสนุนจากองค์การบริหารส่วนตำบลพลับพลาไชย ในการพัฒนาทางการเกษตร
- 2.3 เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการเกษตรของเกษตรกรในตำบลพลับพลาไชย

3. กรอบแนวคิดการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยเรื่องนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย ดังนี้

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย

4. ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ได้ศึกษาเกี่ยวกับสภาพทางสังคมและเศรษฐกิจ ความต้องการในการพัฒนาทางการเกษตร รวมทั้งปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาทางการเกษตรของเกษตรกรในตำบลพลับพลาย ใน 14 หมู่บ้าน โดยผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลในระหว่างเดือนมกราคม - มีนาคม 2553

5. นิยามศัพท์เฉพาะ

5.1 ความต้องการพัฒนาทางการเกษตร หมายถึง ความปรารถนาของเกษตรกรที่ขอรับการสนับสนุนด้านการเกษตรจากองค์การบริหารส่วนตำบลพลับพลายในด้านการตลาด ด้านเทคโนโลยีการผลิต ด้านวัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือ ด้านการคมนาคมขนส่ง ด้านสินเชื่อเพื่อการผลิต ด้านการรวมกลุ่ม และด้านการพัฒนาความรู้

5.2 การพัฒนาการเกษตร หมายถึง การทำให้กิจกรรมทางการเกษตรดีขึ้น เจริญขึ้น รวมถึงการเสริมสร้างชีวิตความเป็นอยู่ จริยธรรม วัฒนธรรม และความรู้ความสามารถของประชากรผู้ประกอบอาชีพเกษตรให้ดีขึ้น

5.3 เกษตรกร หมายถึง เกษตรกรผู้ทำการเกษตรที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่ตำบลพลับพลาย อำเภออุ้มทอง จังหวัดสุพรรณบุรี

5.4 องค์การบริหารส่วนตำบล หมายถึง หน่วยการปกครองท้องถิ่นที่มีฐานะเป็นนิติบุคคลและเป็นราชการส่วนท้องถิ่น โดยที่ประชาชนมีอำนาจตัดสินใจในการบริหารงานของตำบลตามที่กฎหมายกำหนดไว้

5.5 การได้รับข้อมูลข่าวสาร หมายถึง เกษตรกรได้รับข้อมูลข่าวสารด้านการเกษตรจากสื่อต่างๆ เช่น วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ และจากสื่อบุคคล เช่น ญาติพี่น้อง เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรระดับตำบล ระดับอำเภอ และจากผู้นำชุมชน

5.6 การติดต่อกับ อบต. หมายถึง เกษตรกรที่เข้าไปติดต่อประสานงานในด้านการเกษตรกับองค์การบริหารส่วนตำบลหรือผ่านทางสมาชิก อบต. เพื่อขอรับการสนับสนุนช่วยเหลือและแก้ไขปัญหาทางการเกษตร

5.7 ตำแหน่งทางสังคม หมายถึง การดำรงตำแหน่งที่เป็นเกียรติในหมู่บ้าน เช่น สมาชิก อบต. ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ประชาคมหมู่บ้าน คณะกรรมการหมู่บ้านหรือกลุ่มเกษตรกรต่าง ๆ

5.8 การตลาด หมายถึง กิจกรรมที่จัดจำหน่ายผลผลิตทางการเกษตรของเกษตรกรไปยังผู้บริโภค

5.9 การคมนาคมขนส่ง หมายถึง การเคลื่อนย้ายสินค้าเกษตรจากผู้ผลิตไปยังผู้บริโภค

5.10 การรวมกลุ่ม หมายถึง การรวมกลุ่มกันเพื่อผลิต แปรรูป หรือจำหน่ายสินค้า

5.11 การพัฒนาความรู้ หมายถึง การส่งเสริมให้มีความรู้เพิ่มมากขึ้น เช่น การจัดฝึกอบรม การพาไปศึกษาดูงาน เป็นต้น

6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

6.1 ใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนพัฒนาด้านการเกษตรให้ตรงกับความต้องการของเกษตรกร

6.2 ใช้เป็นแนวทางในการจัดทำงบประมาณเพื่อพัฒนาด้านการเกษตรในตำบลพลับพลาไชย

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง ความต้องการของเกษตรกรต่อการสนับสนุนจากองค์การบริหารส่วนตำบลในการพัฒนาทางการเกษตร กรณีศึกษา : องค์การบริหารส่วนตำบลพลับพลาไชย อำเภออุ้มทอง จังหวัดสุพรรณบุรี ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง สามารถสรุปเป็นประเด็นต่าง ๆ ได้ดังนี้

1. แนวคิด/ทฤษฎีความต้องการ
2. แนวคิด/ทฤษฎีการพัฒนา
3. แนวคิด/ทฤษฎีการพัฒนาทางการเกษตร
4. ภารกิจ/บทบาทหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล
5. บริบทตำบลพลับพลาไชย อำเภออุ้มทอง จังหวัดสุพรรณบุรี
6. ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิด/ทฤษฎีความต้องการ

1.1 ความหมายของความต้องการ

ได้มีผู้ให้ความหมายของ “ความต้องการ” ไว้หลายท่าน ดังนี้

พจนานุกรมไทยฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2526 (2526 : 32) ให้นิยามว่า ความต้องการ หมายถึง ความอยากได้ ใครได้ หรือประสงค์จะได้ และเมื่อเกิดความรู้สึกดังกล่าว จะทำให้ร่างกายเกิดความสมดุล เนื่องมาจากมีสิ่งเข้ามากระตุ้น มีแรงขับภายในเกิดขึ้น ทำให้ร่างกายไม่อาจอยู่นิ่ง ต้องพยายามดิ้นรนแสวงหา เพื่อตอบสนองความต้องการนั้น ๆ เมื่อร่างกายได้รับการตอบสนองแล้วร่างกายมนุษย์ก็กลับสู่สภาวะความสมดุลวนเวียนอยู่ไม่มีสิ้นสุด กมลรัตน์ หล้าสุวรรณ (2523 : 250) กล่าวว่า ความต้องการของมนุษย์ หมายถึง สิ่งจำเป็นที่ต้องได้รับเพื่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ ความต้องการนี้แบ่งออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ ความต้องการทางด้านร่างกาย และความต้องการทางด้านจิตใจ ซึ่งมีความสอดคล้องกับ Herbert Sorenson อ้างโดย สุโท เจริญสุข (2514 : 85-86) ได้ให้ความหมายของความต้องการ(need) ว่า ความต้องการแสดงถึงความขาดแคลนบางสิ่งบางอย่างที่เราปรารถนาหรือต้องใช้ประโยชน์ คนเรา

ต้องการอาหารเมื่อยามหิว ต้องการน้ำเมื่อยามกระหาย ต้องการเสื้อผ้าในยามหนาว และต้องการยารักษาโรครักษาเจ็บป่วย ในด้านจิตใจนั้น เราต้องการคบค้าสมาคมยามเมื่อเราโดดเดี่ยว ต้องการการยกย่องสรรเสริญ ต้องการความสำเร็จ ต้องการมีชีวิตเบิกบานมีชีวิตชีวายามเมื่อถึงจุดอัมตัมตัวของชีวิต

ดังนั้น จึงอาจกล่าวได้ว่า ความต้องการ หมายถึง ความประสงค์ ความอยากได้ สิ่งจำเป็นที่ต้องได้รับเพื่อการดำรงชีพของมนุษย์ที่ทำให้ชีวิตมีความสุข

1.2 ระดับความต้องการ

Maslow (1943) อ้างใน พงษ์ บุญเรือง (2530 : 22-23) ได้แบ่งระดับความต้องการของมนุษย์ตามลำดับความเป็นจริงพื้นฐานของชีวิตไว้ ดังนี้

1.2.1 ความต้องการทางกายภาพ (Physiological Needs) คือ ความต้องการสิ่งจำเป็นพื้นฐานของชีวิต นับตั้งแต่ต้องการอากาศ น้ำ อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ยารักษาโรค การพักผ่อนนอนหลับ และต้องการสืบพันธุ์ให้ชีวิตคงอยู่ยืนยาวเป็นสิ่งสำคัญ กล่าวคือตาย

1.2.2 ความต้องการความปลอดภัย (Safety Needs) คือ ความต้องการปกป้องคุ้มครองชีวิตให้มีความมั่นคงปลอดภัย ต้องการหลบหนีภัยอันตราย ความสับสนวุ่นวาย ความล้มเหลว ความไม่แน่นอน ต้องการพ้นจากโรคร้ายไข้เจ็บทั้งปวง ไม่อยากเจ็บป่วย ไม่อยากตาย อยากให้ชีวิตอยู่ในสภาพมั่นคง ปลอดภัย กล่าวคือความไม่ปลอดภัย

1.2.3 ความต้องการทางสังคม (Social Needs) คือ ความต้องการเป็นส่วนหนึ่งของสังคม ต้องการความรักความเห็นใจ ต้องการเป็นที่รักเป็นที่นิยมนิยมชอบของคนอื่น ต้องการเท่าเทียมกับคนอื่น ต้องการความทันสมัย อยากมีรสนิยมสูงแต่มีรายได้ต่ำ อยากเป็นหมู่เหล่าเป็นสังคม ไม่อยากโดดเดี่ยว กล่าวคือถูกทอดทิ้ง

1.2.4 ความต้องการความภูมิใจ (Esteem Needs) คือ ความต้องการเป็นตัวของตัวเอง ต้องการพึ่งพาตนเอง ต้องการให้ผู้อื่นยอมรับ ต้องการได้รับการยกย่อง ต้องการได้รับการเกียรติยศ ต้องการให้คนอื่นทำตาม อยากได้ความภาคภูมิใจให้ตนเอง ไม่อยากได้รับการดูถูกเหยียดหยาม กล่าวคือคนอื่นไม่ยอมรับตนเอง

1.2.5 ความต้องการสมปรารถนาในชีวิต (Self Actualization) คือ ความต้องการในสิ่งที่คนปรารถนา ที่คนพึงมี พึงได้ เป็นความต้องการทางปรัชญาและจิตวิทยา เช่น ความต้องการความสำเร็จ ความก้าวหน้า ต้องการพัฒนาชีวิตในรูปแบบต่างๆ ให้คนมีพลัง มีอำนาจ มีความสมบูรณ์ แข็งแรง เฉลียวฉลาด ต้องการมีความรู้ความเข้าใจในชีวิตและโลก อยากสมปรารถนาทางความนึกคิด จิตใจ ร่างกาย เกิดความสมบูรณ์และสมดุล ในชีวิตของคน กล่าวคือไม่สมปรารถนาและกล่าวคือเสื่อม

และ Sander (1996) อ้างใน พรณี พิบูลย์ (2545 : 6) ได้แบ่งความต้องการของเกษตรกรออกเป็น 3 ประการ คือ

- 1) ความต้องการทางสังคม ซึ่งให้เห็นลักษณะค่านิยม ทศนคติ ระดับการศึกษา ฐานะทางสังคม เศรษฐกิจและสังคม การเข้าร่วมอยู่ในสังคม ประเพณี และความเชื่อ
- 2) ความต้องการทางเศรษฐกิจ ซึ่งให้เห็นถึงปัญหาที่เกิดขึ้นโดยตรงในท้องถิ่น สามารถวิเคราะห์ปัญหาของเกษตรกรทั้งหมดในการเข้าถึงเกษตรกร นอกจากนี้ยังเป็นประโยชน์ต่อท้องถิ่น ประเทศทั่วโลก ข้อมูลทางเศรษฐกิจสามารถนำมาพิจารณาแหล่งที่มาของรายได้ ที่ดิน การใช้ที่ดินและแหล่งทรัพยากรธรรมชาติ
- 3) ความต้องการด้านเทคโนโลยี สามารถชี้วัดปัญหาของเกษตรกรได้ เช่นเดียวกัน โดยเฉพาะในเรื่องประกอบอาชีพการเกษตร

นอกจากนี้ กรมส่งเสริมการเกษตร (2532) ยังได้สรุปเรื่องการค้นหาความต้องการที่แท้จริงของเกษตรกรไว้อย่างน่าสนใจเพื่อให้คำแนะนำแก่เกษตรกรตำบลว่า “เกษตรกรตำบลจะต้องระวังที่จะแยกออกจากกันให้ชัดเจนว่าความต้องการที่แท้จริงของเกษตรกรหรือความต้องการของเกษตรกรตำบล” จริงอยู่เกษตรกรตำบลอาจคิดว่าเกษตรกรมีความต้องการ แต่เกษตรกรอาจรู้สึกว่ามันไม่ใช่ความต้องการของเขา การที่ประชาชนจะคิดว่าอะไรเป็นปัญหาของตนขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการ เช่น ค่านิยมการมีอยู่ ทรัพยากร ดินฟ้าอากาศ ลักษณะภูมิประเทศ โครงสร้างอำนาจและสภาพเศรษฐกิจของประชาชน แม้ว่าประชาชนจะตระหนักถึงปัญหาของตนได้ในระดับหนึ่งและสามารถค้นหาความต้องการและกระทำบางอย่างได้เพื่อตอบสนองความต้องการนั้นได้ในระดับหนึ่งและสามารถสร้างเงื่อนไขต่าง ๆ ขึ้นเพื่อให้ชาวบ้านค้นพบความต้องการของตนเอง และทำการบางอย่างเพื่อตอบสนองความต้องการนั้น ทั้งนี้โดยการให้ข่าวสารข้อมูลจริงใจและกระตุ้นให้เขาเผชิญกับความจริงของสถานการณ์ของตนเอง

2. แนวคิด/ทฤษฎีการพัฒนา

2.1 ความหมายของการพัฒนา

นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์ และศิริณา จิตต์จรัส อ่างใน นิยม กลุ่มวิเศษ (2546 : 11-13) ได้ให้ความหมายของการพัฒนาไว้ 4 ประการ ดังนี้

2.1.1 การพัฒนาในความหมายเกี่ยวกับการวางแผน การพัฒนา หมายถึง กระบวนการเคลื่อนย้ายจากการค่อยพัฒนาให้หลุดพ้นจากความยากจน ซึ่งจะแสวงหาและบรรลุถึงได้อย่างแท้จริงโดยวิธีการวางแผนเพื่อการพัฒนา กล่าวคือ การพัฒนาเป็นการปรับปรุงเงื่อนไขที่ไม่พึงปรารถนาต่าง ๆ ในระบบสังคม ในขณะที่การวางแผนเป็นการค้นหาหนทางที่ประสานงานกันขึ้นมาตามหลักการแห่งเหตุและผล เป็นระบบของมาตรการทางนโยบายซึ่งสามารถทำให้เกิดการพัฒนา

2.1.2 การพัฒนาในความหมายเกี่ยวกับการปฏิบัติ การพัฒนาเป็นเรื่องเกี่ยวกับการชักชวนหรือกระตุ้นให้เกิดการเปลี่ยนแปลง เป็นความพยายามที่ตั้งใจกระทำเพื่อเปลี่ยนแปลงโครงสร้างสังคมของประชากรเป้าหมาย โดยโครงการที่วางขึ้นเพื่อปฏิบัติการให้บรรลุตามเป้าหมาย

2.1.3 การพัฒนาในความหมายเกี่ยวกับเทคโนโลยี การพัฒนามีลักษณะของการปฏิบัติเกี่ยวกับเทคโนโลยีการผลิตและการแบ่งชนชั้นทางสังคม ฉะนั้น การพัฒนาจึงครอบคลุมการเปลี่ยนแปลงทั้งสังคมไปสู่รูปแบบใดรูปแบบหนึ่งของรูปแบบอื่น บนพื้นฐานของการเปลี่ยนแปลงนี้ คือ การเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจและเทคโนโลยีของระบบอุตสาหกรรมและมีผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางสังคม

2.1.4 สมมติฐานของการพัฒนา การพัฒนานอกจากจะมีความหมายดังกล่าวมาแล้ว ยังมีความหมายในลักษณะต่าง ๆ กันไปอีก ดังนี้

1) การพัฒนาเป็นแนวความคิดเกี่ยวกับค่านิยม คือ ขึ้นอยู่กับการประเมินคุณค่าของมนุษย์ โดยที่มนุษย์แต่ละคนมีค่านิยมที่ไม่มีมาตรฐานเดียวกัน จึงต้องมีการเปรียบเทียบกัน เมื่อเปรียบเทียบแล้วสิ่งที่ไม่ดีต้องมีการปรับปรุง

2) การพัฒนาเป็นการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางสังคม เพื่อให้บรรลุถึงค่านิยมทางการพัฒนา สังคมต้องเปลี่ยนโครงสร้างไปในทางที่ให้โอกาสในการทำงาน เพื่อให้บรรลุผลตามค่านิยมทางการพัฒนา

3) การพัฒนาเป็นการเปลี่ยนแปลงการจัดสรรและการกระจายทรัพยากรของสังคม ลักษณะของโครงสร้างสังคมที่สำคัญต่อการพัฒนา คือ การจัดสรรทรัพยากร หรือระบบ

การกระจายทรัพยากรของสังคมเพราะแก่นแท้ของค่านิยมทางการพัฒนาเกี่ยวข้องกับ การกระจาย ทรัพยากรของสังคม

4) การพัฒนาขึ้นอยู่กับผู้นำทางการเมือง ปัจจัยสำคัญที่สามารถส่งเสริมหรือ ขัดขวางกระบวนการพัฒนา คือ การเป็นผู้นำทางการเมือง ผู้นำทางการเมืองมีบทบาทสำคัญยิ่ง เพราะมีอำนาจในการควบคุมพลังในสังคมและมีอำนาจในการตัดสินใจ ซึ่งมีผลโดยตรงต่อความ ชัดแย้งทางสังคมที่อาจเกิดขึ้นจากการพัฒนาได้

จากที่ได้ศึกษาความหมายของการพัฒนาจากหลายแนวคิด สามารถสรุปได้ว่า การพัฒนา หมายถึง เป็นกระบวนการเคลื่อนย้ายเพื่อให้หลุดพ้นจากความไม่พึงปรารถนา โดยมี การวางแผนเพื่อเปลี่ยนแปลงโครงสร้างสังคม เศรษฐกิจและเทคโนโลยี การพัฒนามีความหมาย เป็นไปตามค่านิยม สังคม วัฒนธรรมและกาลเวลา ซึ่งผลของการพัฒนาอาจจะก่อให้เกิดความ ชัดแย้งทางสังคม

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนา

นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์ และศิริณา จิตต์จรัส อ่างใน นิยม กล่อมวิเศษ (2546 : 11-13) ได้กล่าวว่า การพัฒนาเป็นคำที่มีความหมายไม่เป็นกลาง คือ แฝงไปด้วยค่านิยม และจะผูกพันกับ วัฒนธรรม การพัฒนาจึงมีความหมายแตกต่างกันขึ้นอยู่กับบุคคล สังคม วัฒนธรรมและกาลเวลา โดยสามารถสรุปความเป็นมาของแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนา ตามแนวคิดของ Galeski (1972) ได้ดังนี้

2.2.1 แนวความคิดแบบวิวัฒนาการ เป็นแนวความคิดของนักสังคมศาสตร์และ สังคมวิทยาในศตวรรษที่ 19 เชื่อว่า มนุษยชาติเคลื่อนย้ายจากภาวะหนึ่งไปสู่อีกภาวะหนึ่งที่สูงกว่า ในทิศทางเดียวกัน และการเคลื่อนย้ายทำให้ชีวิตมีความอุดมสมบูรณ์ขึ้น มีความแตกต่างกันมาก ขึ้น ร่ำรวยขึ้นทางวัตถุและวัฒนธรรม มีเหตุผลมากขึ้น การพัฒนาจึงมีความหมายใกล้เคียงกับคำ ว่า ความก้าวหน้า

2.2.2 แนวความคิดแบบการเปลี่ยนแปลงทางสังคม นักสังคมศาสตร์ในศตวรรษที่ 20 ใช้คำว่า การเปลี่ยนแปลงทางสังคม เพราะความหมายเป็นกลางกว่าการพัฒนา คือ ไม่เกี่ยวข้องกับอดีตหรืออนาคตอันรุ่งโรจน์ แต่สนใจการศึกษาการเปลี่ยนแปลงของปรากฏการณ์ เช่น การจัด ชนชั้นทางสังคม เพื่อหาสาเหตุของการเปลี่ยนแปลง

2.2.3 แนวความคิดแบบเศรษฐศาสตร์ การพัฒนาได้รับความนิยมนในทาง เศรษฐศาสตร์ เพื่อใช้จำแนกประเทศต่าง ๆ ตามดัชนีบ่งชี้บ้างตัว เช่น รายได้ประชาชาติ ดังนั้น การพัฒนา จึงหมายถึง การเพิ่มค่าของกลุ่มดัชนีบางตัวที่ใช้วัด จึงแทบจะมีความหมายเดียวกับ คำว่า ความเป็นอุตสาหกรรม ความทันสมัย หรือความเจริญทางเศรษฐกิจ

2.2.4 แนวความคิดแบบการปฏิบัติการทางสังคม การพัฒนาในระยะต่อมาเกี่ยวข้องกับปฏิบัติการทางสังคม เพราะทุกสังคมพยายามปรับปรุงสถานการณ์ทางเศรษฐกิจและสังคม จึงได้วางแผนปฏิบัติการ ดังนั้นการพัฒนาจึงเป็นผลมาจากการปฏิบัติการทางสังคม

2.2.5 แนวความคิดแบบความขัดแย้งทางสังคม เมื่อการพัฒนาเป็นผลมาจากการปฏิบัติการทางสังคม ผลของการพัฒนาจึงก่อให้เกิดความตึงเครียดและความขัดแย้ง แนวความคิดนี้เป็นพื้นฐานของแนวความคิดในการพัฒนาประเทศสังคมนิยมที่ใช้ทฤษฎีว่าด้วยความขัดแย้งมาเปลี่ยนแปลงโครงสร้างและระบบสังคม

2.3 หลักแนวทางการพัฒนา

ดิเรก ฤกษ์ห่วย (2543 : 320) อ้างใน วิจิต นวลชื่น (2546 : 10-11) ได้อธิบายถึงหลักแนวทางในการพัฒนา ว่ามีดังนี้

2.3.1 แนวทางที่เกี่ยวข้องกับการให้ความสำคัญความต้องการที่แท้จริงของคนในองค์กร การตอบสนองแก่ความต้องการของสมาชิกในองค์กร โดยถือว่าสมาชิกเป็นปัจเจกบุคคล โดยให้สมาชิกมีส่วนร่วมในการพัฒนา มีการพึ่งพาตนเอง มีความรู้สึกร่วมเป็นเจ้าของเพื่อให้เกิดการระดมทรัพยากรในองค์กรร่วมพัฒนา

2.3.2 แนวทางที่เกี่ยวกับการให้ความสำคัญด้านการเพิ่มขีดความสามารถของกลุ่มเป้าหมาย ในด้านการใช้เทคโนโลยี การระดมทุนเพื่อการพัฒนาตนเอง

2.3.3 แนวคิดด้านการสร้างภูมิปัญญาให้กับกลุ่มบุคคลเป้าหมาย ให้มีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล เข้าในกระแสโลกไร้พรมแดน รู้เขารู้เรา ถึงด้านความแตกต่างของพื้นฐานทางวัฒนธรรมและกล้าที่จะเข้าสู่เวทีการค้าโลกด้วยภูมิปัญญาของตนเอง โดยมีการพัฒนาองค์กรตามกระแสการเปลี่ยนแปลงในรูปเครือข่ายและเข้าสู่วัฒนธรรมแบบเปิด และสร้างสรรค์ให้องค์กรเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ให้เกิดการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานที่ต่อสู้ได้ในเวทีการค้าโลก

3. แนวคิด/ทฤษฎีการพัฒนาการเกษตร

3.1 ความหมายการพัฒนาการเกษตร

ได้มีผู้ให้ความหมายของ “การพัฒนาการเกษตร” ไว้หลายท่าน ดังนี้

ชาวลูทวิช ไชยนิวดี และจินดา ขลิบทอง (2538 : 116) ได้ให้ความหมายของการพัฒนาการเกษตร ว่าหากแยกพิจารณาความหมายของการพัฒนาการเกษตร สามารถให้ความหมายคำที่เกี่ยวข้องได้ ดังนี้ *การพัฒนา* เป็นการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น โดยมีการระดมทรัพยากรและเทคนิคต่าง ๆ มาใช้ร่วมกันเป็นระบบ ทำให้เกิดความเจริญงอกงามหรือมีสภาพดีขึ้น ซึ่งสามารถสังเกตได้หรือวัดความเปลี่ยนแปลงได้ *การเกษตร* หมายถึง การใช้ศิลปะและวิทยาการในการปฏิบัติกับที่ดินเพื่อให้เกิดผลผลิต หรือการเกษตรเป็นกระบวนการการผลิตชนิดพิเศษชนิดหนึ่งที่อยู่อาศัยการเจริญเติบโตของพืช สัตว์เป็นพื้นฐาน โดยมีเกษตรกรเป็นผู้ดำเนินการและเร่งเร้าให้ทั้งพืชและสัตว์ได้มีการเจริญเติบโตขึ้นในฟาร์มหรือพื้นที่ทำกิน กระบวนการผลิตที่เกิดขึ้นในฟาร์มได้จัดว่าเป็นธุรกิจที่ต้องคำนึงถึงต้นทุนและผลตอบแทนที่ได้รับเป็นประการสำคัญ ดังนั้น ถ้าหากจะพิจารณาจากความหมายของการแยกคำดังกล่าวแล้ว *การพัฒนาการเกษตร* หมายถึง การปรับปรุงเปลี่ยนแปลง แก้ไข ตลอดจนการใช้ศิลปะวิทยาการในการนำแนวทางใหม่และเหมาะสมมาใช้ในการใช้ที่ดิน แรงงานและทุน ดำเนินการในรูปของธุรกิจเพื่อให้ได้ผลกำไรที่จะเกิดจากการดำเนินการนั้น ๆ ศิลปชัย คำชู (2540) กล่าวว่า การพัฒนาการเกษตร หมายถึง การทำให้ผลิตรวมที่ก่อให้เกิดผลผลิตสำหรับมนุษย์นั้นเจริญเติบโต เปลี่ยนแปลงและก้าวหน้า เพื่อให้มนุษย์และสัตว์ดำรงชีวิตอยู่ได้ดียิ่งขึ้น การพัฒนาการเกษตรไม่สามารถเกิดขึ้นได้จากบทบาทของเกษตรกรเพียงลำพังถึงแม้เกษตรกรจะเป็นผู้ทำการเกษตรก็ตาม การเกษตรจะไม่พัฒนาเกินขอบเขตระดับพออยู่ได้ถ้าไม่มีการพัฒนาในด้านอื่น ๆ ที่เหมาะสม จิตผกา ธนปัญญาวงศ์ (2529) กล่าวว่า การพัฒนาการเกษตรหาใช่เพียงการพัฒนาการปลูกพืช เลี้ยงสัตว์เท่านั้นไม่ เพราะแม้แต่การปลูกพืชที่ดี การเลี้ยงสัตว์ที่ดี การประมงที่ดี หรือการผลิตอื่นใดนั้นต้องไม่ลืมว่าใครเป็นจักรกลในการผลิตและผลิตเพื่อใคร คำตอบก็คือมนุษย์เป็นผู้ผลิตและผลิตเพื่อความต้องการของมนุษย์ การผลิตพืชที่ดี สัตว์ที่ดีหรืออื่นใดก็ตามจะอยู่บนหลักแต่ไม่ใช่เหตุขั้นพื้นฐานและก็ยังไม่ใช่ผลที่เป็นจุดมุ่งหมายปลายทางอันแท้จริงด้วย การพัฒนาทั้งชีวิตเพื่อให้ผลของการพัฒนาการเกษตรได้ตอบสนองความต้องการของชีวิตอย่างเหมาะสม ดังนั้นไม่ว่าเราจะพัฒนาการปลูกพืช การปศุสัตว์ การประมง ก่อนที่จะได้มีการกำหนดนโยบายวางแผนที่จะใช้ทั้งวิชาการและศิลปะในการดำเนินการนั้น บุคคลผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายจำเป็นต้องมีทัศนคติที่กว้างและลึก มองเห็นและเข้าใจถึงฐานอันกว้างที่จะรองรับการพัฒนาการเกษตร มิฉะนั้นแล้วการพัฒนาการเกษตรก็จะไม่

บรรลุถึงเป้าหมายโดยสมบูรณ์ได้เลย และชัยวุฒิ ชัยพันธุ์ (2542) ยังได้กล่าวว่า การพัฒนาการเกษตรนั้น หมายถึง การเพิ่มขึ้นของประสิทธิภาพการผลิตได้ ส่งผลให้รายได้ที่แท้จริงสูงขึ้น และนำไปสู่มาตรฐานการครองชีพที่ดีขึ้นของภาคเอกชน มีกิจกรรมทางเศรษฐกิจต่างๆ เพิ่มขึ้น ขยายโอกาสการจ้างแรงงานนอกการเกษตร เช่น การผลิตวัสดุการก่อสร้างเฟอร์นิเจอร์ หรือหัตถกรรมขึ้นในระดับหมู่บ้านและเพิ่มมูลค่าเพิ่มแก่ผลผลิตการเกษตร ส่งผลให้เกิดการขยายตัวของอุตสาหกรรมและบริบทในชนบท ตลอดจนระบบตลาด การเงิน การขนส่ง โรงเรียน และสถานีนานามัยตามมา ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะเกิดขึ้นได้ก็ต้องมีข้อมูลข่าวสารที่ดี มีการวิเคราะห์ที่ลึกซึ้งเพื่อการกำหนดนโยบายที่ถูกต้อง

ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่า การพัฒนาการเกษตร หมายถึง การปรับปรุงเปลี่ยนแปลงแก้ไข ตลอดจนการใช้ศิลปะวิทยาการในการนำแนวทางใหม่และเหมาะสมมาใช้ในการใช้ที่ดิน แรงงานและทุน ดำเนินการให้เกิดการผลิตในรูปของธุรกิจเพื่อให้ได้ผลกำไรที่จะเกิดจากการดำเนินการนั้น ๆ ด้วย

3.2 ปัจจัยที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาการเกษตร

โมเซอร์ (1978) อ้างใน ชาวลาซาทม ไชยนิติ และจินดา ขลิบทอง (2538:119-123) ได้กล่าวว่า ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการเกษตร มีปัจจัยที่จำเป็น 5 ประการ และปัจจัยตัวเร่ง 5 ประการ ดังนี้

3.2.1 ปัจจัยที่จำเป็น ปัจจัยที่จำเป็นที่จะขาดมิได้ในการพัฒนาการเกษตร ได้แก่

1) การตลาดสำหรับผลผลิตทางการเกษตร การผลิตทางการเกษตรนั้นแทบจะไม่มีประเทศใดเลยที่สามารถผลิตสินค้าได้อย่างเพียงพอ ทั้งชนิดและปริมาณที่จะสามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนภายในประเทศได้อย่างพอเหมาะพอดี ดังนั้น จึงมีระบบการตลาดเพื่อการแลกเปลี่ยนสินค้าระหว่างประเทศหรือระหว่างผู้ผลิตภายในประเทศด้วยกันขึ้น

2) เทคโนโลยีที่เหมาะสม การเพิ่มผลผลิตทางการเกษตรจำเป็นต้องต้องใช้เทคโนโลยีหรือกรรมวิธีใหม่ๆ ที่เหมาะสมเข้าช่วยในการดำเนินงาน เทคนิคและวิธีการที่ใช้ปฏิบัติจะต้องได้รับการเปลี่ยนแปลงหรือพัฒนาให้ทันสมัยอยู่เสมอ ถ้าเทคโนโลยีมีสาเหตุที่ต้องหยุดปรับปรุง ผลตามมาก็คือความก้าวหน้าทางการเกษตรก็หยุดชะงักและอาจลดลงด้วย เนื่องจากคุณภาพหรือความอุดมสมบูรณ์ของดินลดลง การทำลายของโรคและแมลงศัตรูพืชก็จะเพิ่มความเสียหายแก่เกษตรกรเป็นเท่าทวีคูณ

3) วัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือที่มีบริการแก่เกษตรกรในท้องถิ่น เทคนิคหรือวิธีการใหม่ๆ ที่จะนำมาใช้ในการเพิ่มผลผลิตทางการเกษตรนั้นจำเป็นต้องใช้ร่วมกับเครื่องใช้ อุปกรณ์ที่ทันสมัยและมีความเหมาะสมต่อท้องถิ่น ดังกล่าวรวมถึงเมล็ดพันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ ปุ๋ย

สารเคมีกำจัดศัตรูพืช อาหารสัตว์ และเครื่องมือวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ซึ่งควรให้เกษตรกรสามารถจัดซื้อหาสิ่งเหล่านี้ได้ง่ายในท้องถิ่น ด้วยคุณภาพที่เป็นที่น่าพอใจ และมีปริมาณเพียงพอกับความ ต้องการด้วย

4) *สิ่งจูงใจในการผลิตสำหรับการเกษตร* โดยลักษณะและคุณสมบัติตามธรรมชาติของเกษตรกร ซึ่งมีความปรารถนาที่จะจัดการและดำเนินธุรกิจด้วยตนเอง ต้องการให้ครอบครัวมีความสุขปลอดภัย มีที่พักอาศัยที่สะดวกสบาย และเป็นที่ยอมรับนับถือของสมาชิกเพื่อนบ้านในชุมชนนั้น เกษตรกรจึงจะต้องเป็นผู้จัดการและดำเนินธุรกิจที่ดีสำหรับฟาร์มของตนเอง ในการกระตุ้นให้เกษตรกรเพิ่มผลผลิตนั้นจะมีส่วนสำคัญที่เกี่ยวข้องคือ ราคาผลิตผลที่น่าพอใจ การจัดสรรและแบ่งปันผลผลิตทางการเกษตร การจัดสินค้าและบริการสำหรับครอบครัวเกษตรกร

5) *การคมนาคมขนส่ง* การคมนาคมขนส่งนับเป็นปัจจัยที่สำคัญต่อการพัฒนาการเกษตร ถ้าการคมนาคมขนส่งไม่มีประสิทธิภาพแล้ว ปัจจัยทั้ง 4 ข้อข้างต้นก็ไม่สามารถดำเนินการได้หรือถ้าดำเนินงานได้แต่ประสิทธิภาพก็จะไม่ดีเท่าที่ควร ทั้งนี้เพราะผลผลิตทางการเกษตรจะต้องถูกนำไปจำหน่ายแก่ผู้บริโภคที่อาศัยอยู่ในแหล่งต่าง ๆ อย่างกว้างขวาง นอกจากนี้เกษตรกรยังต้องใช้ปัจจัยการผลิตจำนวนมากในการผลิต พื้นที่การเกษตรตั้งอยู่กระจัดกระจาย ดังนั้นการคมนาคมขนส่งจึงเป็นตัวเชื่อมโยงที่สำคัญที่จะนำเอาวัสดุ เครื่องมือ เครื่องทุ่นแรงและวิทยาการสมัยใหม่ที่ใช้เพื่อการผลิตไปสู่ฟาร์มต่าง ๆ เพราะฉะนั้นสิ่งที่ต้องคำนึงถึงเป็นอย่างยิ่งก็คือ ต้นทุนการขนส่ง เพราะสามารถทำให้เกษตรกรจ่ายค่าขนส่ง ก็จะเป็นแรงจูงใจให้เกษตรกรหันมาใช้เทคโนโลยีเพื่อพัฒนาการเกษตรให้ก้าวหน้าต่อไปได้

3.2.2 *ปัจจัยตัวเร่ง* นอกจากปัจจัยจำเป็นทั้ง 5 ประการที่กล่าวมา ในการพัฒนาการเกษตรให้ได้ผลดีจะต้องมีปัจจัยเสริมที่เป็นตัวเร่งที่จะก่อให้เกิดการพัฒนาไปถึงจุดมุ่งหมาย ซึ่งประกอบด้วย

1) *การศึกษาวิจัยเพื่อการพัฒนา* การศึกษาเป็นพื้นฐาน หากประชาชนมีการศึกษาสูงขึ้นการพัฒนาที่สามารถดำเนินการให้ก้าวหน้าไปอีกระดับหนึ่ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในงานการพัฒนาการเกษตรนั้นการศึกษาเป็นสิ่งจำเป็น ในการศึกษาด้านการเกษตรจะต้องเป็นลักษณะที่ชี้แนะและชักนำให้ประชาชนได้รับรู้ถึงความรู้ ทักษะ ประสบการณ์และแนวทางหรือวิธีการใหม่ ๆ เพื่อนำไปปรับใช้ให้เกิดผลในการพัฒนาต่อไป

2) *สินเชื่อเพื่อการผลิต* ในการผลิตเพื่อให้ได้ผลผลิตมากขึ้นเกษตรกรจำเป็นต้องลงทุนมากขึ้นเช่นเดียวกัน ในการพัฒนาการเกษตรงานทางด้านการบริหารสินเชื่อเพื่อการผลิตที่มีการบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพนับว่าเป็นตัวเร่งที่สำคัญอย่างหนึ่ง เช่น สินเชื่อได้ถูกนำไปใช้ในการเกษตรที่ก้าวหน้า และส่งผลให้การพัฒนาเพิ่มขึ้นไปกว่าเดิม แม้ว่าในปัจจุบันที่

ปรับเปลี่ยนจากการให้ยืมเงินสดทั้งหมดมาสู่การให้สินเชื่อในแง่ปัจจัยการผลิตที่จำเป็นแล้วก็ตาม ก็ต้องมีภาคีติดตามและให้คำแนะนำที่ถูกต้องเหมาะสมด้วยจึงจะก่อให้เกิดผลต่อการพัฒนาการเกษตรอย่างแท้จริง

3) การรวมกลุ่มของเกษตรกร ปัจจุบันเกษตรกรแต่ละรายส่วนใหญ่ตัดสินใจด้วยตนเองในการเลือกว่าจะผลิตอะไรในไร่นาของตน จะเลือกใช้วิธีเพาะปลูกอย่างไร รวมทั้งการเลือกใช้อุปกรณ์หรือปัจจัยอื่น ๆ ในการผลิต ไม่มีการรวมกลุ่มกันทำกิจกรรมทั้งกลุ่มทางการและกลุ่มธรรมชาติ ทำให้ขาดพลังต่อรอง และการดำเนินกิจกรรมร่วมกันที่จะช่วยให้เกิดการพัฒนาการเกษตรได้ ในการรวมกลุ่มกันของเกษตรกรจะต้องมีการรวมกลุ่มเพื่อแก้ไขปัญหาบางอย่าง โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาบางประการที่ต้องการดำเนินงานของกลุ่มที่ค่อนข้างเป็นทางการและจัดรูปที่เป็นองค์การมากขึ้น ทั้งนี้เพื่อการดำเนินกิจกรรมบางอย่างที่ไม่น้อยกว่า 1 ใน 4 ในการเร่งให้เกิดการพัฒนาการเกษตร คือ การขายผลผลิตการเกษตร การซื้อปัจจัยการผลิต การจัดหาทุนให้เกษตรกรแต่ละคน และการดำเนินงานผลิตร่วมกันของสมาชิก

4) การปรับปรุงและขยายพื้นที่การเกษตร ในการผลิตของเกษตรกรที่ใช้พื้นที่เดิมผลิตพืชชนิดเดียวกันมาโดยตลอด มีผลทำให้ความอุดมสมบูรณ์ของดินลดลง และถ้าเกษตรกรไม่ดูแลและบำรุงรักษาดิน ก็จะมีปัญหาความเสื่อมโทรมของดินเร็วยิ่งขึ้น พื้นที่ประกอบเกษตรในปัจจุบันขนาดของแปลงแต่ละแปลงโดยเฉลี่ยในแต่ละครัวเรือนเกษตรกรนับวันจะลดลงเหลือน้อยลงทุกที ทั้งนี้เนื่องจากการเพิ่มของประชากร และเกษตรกรมักจะดำรงชีวิตด้วยอาชีพเกษตรกรรมคงเดิม ทำให้ต้องมีการแบ่งสรรที่ดินออกไปเรื่อย ๆ จนกลายเป็นฟาร์มขนาดเล็กในที่สุด ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาการเกษตรในส่วนที่เกี่ยวข้องทั้งการลงทุนเพื่อใช้เทคโนโลยีใหม่ ๆ เครื่องจักร เครื่องมือ ตลอดจนปัจจัยการผลิตอื่น ๆ ก็ลดน้อยลง ส่งผลต่อการพัฒนาการเกษตรด้วย จะเห็นว่าการปรับปรุงและขยายพื้นที่การเกษตรมีความจำเป็นที่จะเป็นตัวเร่งให้เกิดการพัฒนาการเกษตรได้เช่นกัน

5) การวางแผนการพัฒนาการเกษตรระดับชาติ นโยบายและการดำเนินงานต่าง ๆ ของรัฐบาลมีผลเป็นอย่างมากต่ออัตราการพัฒนาการเกษตร ไม่ว่าจะเป็นนโยบายเรื่องที่ดิน การภาษีอากร อัตราการแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ ราคาและการตลาด ตลอดจนการลงทุนอื่น ๆ ของรัฐ ทั้งนี้รวมทั้งการดำเนินโครงการศึกษา วิจัย สินเชื่อ การพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ด้วย ในการวางแผนระดับชาติเพื่อก่อให้เกิดผลต่อการพัฒนาการเกษตรนั้นจะต้องเป็นกระบวนการในการดำเนินงานที่กำหนดว่า รัฐบาลจะทำอะไรและดำเนินการอย่างไร เพื่อให้บรรลุนโยบายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการเกษตรภายในระยะเวลาหนึ่ง การวางแผนงาน

ระดับชาติจะต้องดำเนินอยู่เรื่อยไป เพื่อให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงที่จำเป็นของการพัฒนาการเกษตรต่อไป

นอกจากนี้พวงศักดิ์ ไชยภอ (2544 : 10-11) ยังกล่าวในทำนองเดียวกันว่า ปัจจัยที่สำคัญเพื่อการพัฒนาการเกษตร มี 3 ประการ ได้แก่

1) การตลาดสำหรับผลิตผลทางเกษตร การพัฒนาการเกษตรจะเพิ่มผลผลิตทางการเกษตรจำเป็นต้องมีตลาดรองรับผลผลิตต่าง ๆ ทางเกษตร และราคาของผลิตผลเหล่านั้นก็ควรที่จะสูงเพียงพอที่จะทดแทนต้นทุนและแรงงาน คือเกษตรกรจะต้องมีกำไรจากการประกอบอาชีพเกษตร เมื่อมีการผลิตทางการเกษตรแล้ว ต้องมีผู้ซื้อคือตลาดทั้งภายในและต่างประเทศ เมื่อก่อนเกษตรกรมักผลิตแล้วจึงหาตลาดแต่ปัจจุบันจำเป็นต้องศึกษาด้านการตลาดของสินค้าแต่ละอย่างก่อนแล้วผลิตให้ตรงกับความต้องการของตลาดจึงจะได้กำไร แต่จำเป็นต้องติดตามให้ทันและรัฐต้องให้ความช่วยเหลือให้ข้อมูลที่ต้องการ

2) การใช้เทคโนโลยีทางเกษตรที่เหมาะสม การใช้เทคโนโลยีใหม่ ๆ หรือวิธีการใหม่ ๆ ที่เหมาะสมในการทำเกษตร ก็ช่วยเพิ่มผลผลิตทางการเกษตร การประกอบอาชีพเกษตรแบบดั้งเดิมคือใช้พืชหรือสัตว์ ไม่มีการปรับปรุงดินหรือพันธุ์และใช้วิธีแบบเก่าจะไม่มีทางเพิ่มผลผลิตได้อย่างเต็มที่ เทคโนโลยีทางเกษตรรวมถึงวิธีการใหม่ ๆ ที่เกษตรกรเพาะปลูกและเก็บเกี่ยวพืช การใช้เมล็ดพันธุ์ นุ้ย ยาปราบศัตรูพืช ยาและอาหารสำหรับสัตว์เลี้ยง เครื่องมือหรืออุปกรณ์การเกษตร ตลอดจนแหล่งของพลังงานต่าง ๆ ที่จะนำมาใช้อย่างเหมาะสม นอกจากนี้ยังรวมถึงวิธีการต่าง ๆ ที่เกษตรกรพยายามใช้แรงงานและที่ดินให้เกิดประโยชน์สูงสุด

3) สิ่งจูงใจสำหรับเกษตรกร สิ่งจูงใจหรือแรงจูงใจในการผลิตสำหรับเกษตรกรก็เป็นเรื่องสำคัญในการพัฒนาการเกษตร แม้ว่าเราจะมีเทคโนโลยีใหม่ ๆ มีตลาดสำหรับผลิตผล วัสดุอุปกรณ์การเกษตรเพื่อเพิ่มผลผลิตแล้ว แต่ถ้าเกษตรกรไม่ยอมรับไปใช้ก็ไร้ประโยชน์ ดังนั้น จึงจำเป็นต้องศึกษาลักษณะตามธรรมชาติของเกษตรกร เกษตรกรต้องประกอบอาชีพเกษตรแบบธุรกิจ มิได้ทำการเกษตรเพื่อบริโภคในครอบครัวอย่างเดียวเหมือนเมื่อก่อน เขาต้องขายผลผลิตเพื่อนำเงินไปหาซื้อปัจจัยอื่นที่เขาไม่สามารถผลิตได้เพื่อการดำรงชีวิตที่ดีของครอบครัว ด้วยเหตุนี้ เขาต้องคิดถึงต้นทุนและกำไร ตลาดและราคา สินเชื่อ การยอมรับนับถือในสังคม ความสะดวกที่จะซื้อหาสินค้าและบริการต่าง ๆ ในท้องถิ่น เหล่านี้เป็นสิ่งจูงใจในการผลิตสำหรับเกษตรกร

และศิลปชัย คำชู (2540) ยังกล่าวอีกว่า ปัจจัยที่จำเป็นสำหรับการพัฒนาการเกษตรที่สำคัญ มีอยู่ 5 ประเภท แต่ละปัจจัยล้วนจำเป็นต่อการพัฒนาการเกษตรทั้งสิ้น ถ้าขาดปัจจัยใดปัจจัยหนึ่งการพัฒนาการเกษตรจะเกิดขึ้นไม่ได้ ปัจจัยที่จำเป็นเหล่านี้ ได้แก่

- 1) ตลาดสำหรับผลผลิตทางการเกษตร
- 2) การเปลี่ยนแปลงด้านเทคโนโลยี
- 3) อุปกรณ์และเครื่องมือที่จำเป็นต้องใช้ในการเกษตร
- 4) สิ่งจูงใจในการผลิตของเกษตรกร
- 5) การคมนาคมขนส่ง

3.3 หลักในการพัฒนาการเกษตร

พยุหศักดิ์ ไชยกอ (2544 : 9) กล่าวว่า ในการกำหนดหลักการพัฒนาการเกษตร ต้องใช้แนวคิดและทฤษฎีและปรัชญาในการพัฒนาโดยทั่วไป และยังคงคำนึงถึงสังคมมนุษย์ ทรัพยากรสิ่งแวดล้อมซึ่งเป็นระบบนิเวศใหญ่ และการจัดการต่าง ๆ ซึ่งแยกหลักการพัฒนาการเกษตรไว้ 2 ระดับ คือ

3.3.1 หลักการพัฒนาการเกษตรในระดับนโยบาย โดยใช้ความรู้ทางเศรษฐศาสตร์มาเป็นตัวกำหนดการพิจารณา ซึ่งเกี่ยวข้องกับการวางแผนพัฒนาการเกษตร โดยการกำหนดการขยายตัวทางการเกษตรทำให้ทราบผลการพัฒนาการเกษตรว่าเป็นอย่างไร อัตราการขยายตัวเพิ่มขึ้นหรือลดลง เป็นไปตามแผนการพัฒนาหรือไม่ การรักษาเสถียรภาพทางการเกษตรให้มั่นคง หมายถึง การรักษาผลผลิตทางการเกษตรให้คงที่หรือเพิ่มขึ้นตามความต้องการของประชาชนที่เพิ่มขึ้นและมีการกระจายรายได้ที่เป็นธรรม

3.3.2 หลักการพัฒนาการเกษตรในระดับพื้นที่ โดยมีการทำความเข้าใจสภาพแวดล้อมในพื้นที่ คือ การเข้าใจทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อมและสังคมศาสตร์หรือสังคมเกษตรกร การวางแผนการพัฒนาแก้ไขปัญหาและความต้องการของเกษตรกรโดยแผนงานจะต้องสอดคล้องกับนโยบาย เกษตรกรหรือประชาชนผู้รับการพัฒนาจะต้องเริ่มต้นจากสภาพการที่เกษตรกรปฏิบัติอยู่เนื่องจากเกษตรกรมีความคุ้นเคยในสิ่งเหล่านี้ กระบวนการพัฒนาจะต้องต่อเนื่องโดยตลอดเพื่อสร้างความมั่นใจตั้งแต่กระบวนการผลิตไปถึงกระบวนการจำหน่ายในการศึกษาเรียนรู้ด้านการเกษตรของเกษตรกรต้องอาศัยการเรียนรู้โดยการปฏิบัติจริง

3.4 ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการเกษตร

ปัญหา หิรัญรัศมี (2526 : 457-474) ได้แบ่งปัญหาทางการเกษตร ว่ามีอยู่ด้วยกัน 3 ด้านใหญ่ๆ คือ

3.4.1 ปัญหาโครงสร้างการผลิตและบริการขั้นพื้นฐานทางการเกษตร

ประกอบด้วยปัญหาด้านที่ดิน ได้แก่ ความลาดชันของพื้นที่สำหรับประกอบการเกษตร ธรรมชาติของดินมีคุณภาพต่ำ และดินเสื่อมความอุดมสมบูรณ์ เป็นต้น ปัญหาทางด้านแรงงาน ได้แก่ แรงงานขาดคุณภาพ ปัญหาด้านเงินทุน และปัญหาด้านตลาดเกษตร

3.4.2 ปัญหาทางด้านเกษตรกร ได้แก่ เกษตรกรไม่ทราบเนื้อที่ประกอบการที่ถูกต้อง เกษตรกรกระจายที่ดินถือครอง ทำการผลิตไม่เต็มที่ เกษตรกรเริ่มจะใช้ทรัพยากรจากตนเองน้อยลง เกษตรกรใช้ทุนทรัพย์หรือสินเชื่อไปในการผลิตน้อยกว่าที่ควร และเกษตรกรให้ความสนใจในการสร้างอำนาจต่อรองน้อยไป

3.4.3 ปัญหาทางด้านเจ้าหน้าที่ของรัฐ ได้แก่ ทักษะและแนวคิดของเจ้าหน้าที่ ความรู้ความสามารถของเจ้าหน้าที่ ความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานและการมีภาระงานหลายด้าน และได้เสนอแนวทางในการพัฒนาทางการเกษตร ใน 3 ด้าน ดังนี้ 1) การพัฒนาโครงสร้างการผลิตและบริการขั้นพื้นฐานทางการเกษตร การพัฒนาโครงสร้างการผลิตของการเกษตร ได้แก่ การจัดการชลประทานที่ดี การจัดหาปุ๋ย การจัดหาเมล็ดพันธุ์ที่ดี การฟื้นฟูหรือปรับปรุงคุณภาพดิน การควบคุมป้องกันกำจัดศัตรูพืช เป็นต้น และการพัฒนาบริการขั้นพื้นฐานทางเกษตร ได้แก่ การให้การศึกษา การให้สินเชื่อกทางการเกษตร การตลาดทั้งภายในและภายนอกประเทศ ระบบการขนส่ง การสร้างกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับเกษตร การจัดหาเจ้าหน้าที่ที่มีความสามารถมาคอยให้คำแนะนำและบริการแก่เกษตรกร เป็นต้น 2) การพัฒนาทางด้านเกษตรกร การพัฒนาเกษตรกรนั้นสามารถทำได้หลายวิธีด้วยกัน ได้แก่ การสร้างผู้นำเกษตรกรให้เกษตรกรมีความรู้ความสามารถมากขึ้น และสร้างกลุ่มเกษตรกรในลักษณะองค์การหรือสถาบัน เช่น กลุ่มเกษตรกร สหกรณ์ การเกษตร ทั้งนี้เพื่อให้เกษตรกรมีโอกาสแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและได้ความรู้ในด้านต่างๆ เพิ่มขึ้น 3) การพัฒนาทางด้านเจ้าหน้าที่ของรัฐ การพัฒนาเจ้าหน้าที่ของรัฐนั้นมุ่งในด้านสติปัญญา อารมณ์ ร่างกาย จิตใจ และความสามารถทางวิชาการ โดยการส่งเจ้าหน้าที่ไปศึกษาต่อ ประชุม สัมมนา ทักษะศึกษา เจริญวิทยากรมาบรรยาย เป็นต้น

4. การกิจ/บทบาทหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล

4.1 องค์การบริหารส่วนตำบล

องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) เป็นหน่วยงานการปกครองท้องถิ่นที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 มีฐานะเป็นนิติบุคคลและเป็นหน่วยงานราชการส่วนท้องถิ่น โดยจัดให้ประชาชนเลือกตั้งผู้แทนแต่ละหมู่บ้านเข้ามาเป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล มีหน้าที่ตัดสินใจในการบริหารงานของตำบลตามกฎหมายกำหนดไว้ (โกวิทย์ พวงงาม : 2543 อ้างโดย ณรงค์ เขียมรอด : 2550, 12) องค์การบริหารส่วนตำบลมีโครงสร้างและอำนาจหน้าที่ ดังนี้

4.1.1 โครงสร้างขององค์การบริหารส่วนตำบล

ตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 5 พ.ศ. 2546 ได้กำหนดโครงสร้างขององค์การบริหารส่วนตำบล แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ

1) *สภาองค์การบริหารส่วนตำบล* เป็นฝ่ายนิติบัญญัติขององค์การบริหารส่วนตำบล ประกอบด้วย สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ประกอบด้วย สมาชิกหมู่บ้านละ 2 คน องค์การบริหารส่วนตำบลใดมี 1 หมู่บ้าน ให้มีสมาชิก 6 คน องค์การบริหารส่วนตำบลใดมี 2 หมู่บ้าน ให้มีสมาชิกได้หมู่บ้านละ 3 คน

2) *คณะผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล* เป็นฝ่ายบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบล ประกอบด้วย นายกองค์การบริหารส่วนตำบล 1 คน (เดิมเรียกว่าประธานกรรมการบริหาร) และรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล 2 คน โดยสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นผู้เลือกตามที่กฎหมายกำหนด แล้วเสนอให้อำเภอแต่งตั้ง และให้ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นเลขานุการคณะกรรมการ

4.1.2 อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล

1) *อำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 5 พ.ศ. 2546 ตามมาตรา 66 67 และ 68* มีหน้าที่ต้องทำในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ดังนี้

- (1) จัดให้มีและบำรุงรักษาทางน้ำและทางบก
- (2) รักษาความสะอาดของถนน ทางน้ำ ทางเดิน และที่สาธารณะรวมทั้งกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล
- (3) ป้องกันโรคและระงับโรคติดต่อ

- (4) ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
- (5) ส่งเสริมการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
- (6) ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้พิการ
- (7) คุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- (8) บำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรม

อันดีของท้องถิ่น

(9) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ทางราชการมอบหมาย โดยจัดสรรงบประมาณหรือบุคลากรให้ตามความจำเป็นและสมควร

และองค์การบริหารส่วนตำบลอาจจัดทำกิจการในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล

ดังต่อไปนี้

- (1) ให้มีน้ำเพื่อการอุปโภค บริโภค และการเกษตร
- (2) ให้มีและบำรุงการไฟฟ้าหรือแสงสว่างโดยวิธีอื่น
- (3) จัดให้มีและบำรุงรักษาทางระบายน้ำ
- (4) ให้มีและบำรุงสถานที่ประชุม การกีฬา การพักผ่อนหย่อนใจและ

สวนสาธารณะ

- (5) ให้มีและส่งเสริมกลุ่มเกษตรกรและกิจการสหกรณ์
- (6) ส่งเสริมให้มีอุตสาหกรรมในครัวเรือน
- (7) บำรุงและส่งเสริมการประกอบอาชีพของราษฎร
- (8) การคุ้มครองดูแลและรักษาทรัพย์สินขององค์การบริหารส่วนตำบล
- (9) ให้มีตลาด ท่าเทียบเรือ และท่าข้าม
- (10) การท่องเที่ยว
- (11) การผังเมือง

2) อำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ที่นอกเหนือจากพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 มีดังนี้

- (1) การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง
- (2) การจัดให้มีและบำรุงรักษาทางบก ทางน้ำและทางระบายน้ำ
- (3) การจัดให้มีและควบคุมตลาด ท่าเทียบเรือท่าข้ามและที่จอดรถ
- (4) การสาธารณสุขูปโภคและการก่อสร้างอื่น ๆ
- (5) การสาธารณสุข
- (6) การส่งเสริม การฝึก และการประกอบอาชีพ

(7) การพาณิชย์ และการส่งเสริมการลงทุน

(8) การจัดการศึกษา

(9) การสังคมสงเคราะห์และการพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็ก สตรี คนชรา

และผู้ด้อยโอกาส

(10) การบำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่นและ

วัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น

(11) การปรับปรุงแหล่งชุมชนแออัดและการจัดการเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย

(12) การจัดให้มีและบำรุงรักษาสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ

(13) ส่งเสริมการกีฬา

(14) การส่งเสริมประชาธิปไตย ความเสมอภาค และสิทธิเสรีภาพของ

ประชาชน

(15) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของราษฎรในการพัฒนาท้องถิ่น

(16) การรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง

(17) การกำจัดขยะมูลฝอย สิ่งปฏิกูลและน้ำเสีย

(18) การสาธารณสุข การอนามัยครอบครัวและการรักษาพยาบาล

(19) การจัดให้มีและควบคุมสุสานและฌาปนสถาน

(20) การควบคุมการเลี้ยงสัตว์

(21) การจัดให้มีและควบคุมการฆ่าสัตว์

(22) การรักษาความปลอดภัย ความเป็นระเบียบเรียบร้อยและการอนามัย

โรงมหรสพและสาธารณะสถานอื่น ๆ

(23) การจัดการ การบำรุงรักษาและการใช้ประโยชน์จากป่าไม้ ที่ดิน

ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

(24) การผังเมือง

(25) การขนส่งและการวิศวกรรมจราจร

(26) การดูแลรักษาที่สาธารณะ

(27) การควบคุมอาคาร

(28) การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

(29) การรักษาความสงบเรียบร้อย การส่งเสริมและกสนับสนุนการ

ป้องกันและรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

(30) กิจการอื่นใดที่เป็นผลประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นตามที่
คณะกรรมการประกาศกำหนด

4.2 การวางแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบล

องค์การบริหารส่วนตำบล เป็นรูปแบบการปกครองท้องถิ่นรูปแบบใหม่ซึ่งต้อง
บริหารงาน โครงการและงบประมาณของตนเอง ตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหาร
ส่วนตำบล พ.ศ. 2537 จึงกำหนดให้คณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลมีหน้าที่
จัดทำแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนพัฒนาจังหวัด แผนพัฒนาอำเภอ การผังเมือง
และปัญหาขององค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งจะเป็นตัวกำหนดการใช้งบประมาณของแต่ละ
องค์การบริหารส่วนตำบลให้สอดคล้องกับงบประมาณที่มีอยู่

เบญจกร ร่องสุวรรณ (2544 : 32) ได้แบ่งประเภทแผนพัฒนาขององค์การบริหาร
ส่วนตำบล ว่ามี 2 ลักษณะ คือ

4.2.1 แผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล 5 ปี หมายความว่า แผนพัฒนา
เศรษฐกิจและสังคมขององค์การบริหารส่วนตำบล อันมีลักษณะเป็นการกำหนดนโยบาย แนวทาง
แผนงาน โครงการในการพัฒนาหรือแก้ไขปัญหาขององค์การบริหารส่วนตำบลให้สอดคล้องกับ
นโยบายและแนวทางตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของอำเภอในระยะเวลา 5 ปี เพื่อให้
สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

4.2.2 แผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลประจำปี หมายความว่า
แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมขององค์การบริหารส่วนตำบล อันมีลักษณะเป็นแนวทางและ
รายการประสานแผนและโครงการของจังหวัด อำเภอ ตำบลและการดำเนินงานของประชาชนใน
ท้องถิ่น ซึ่งได้จัดทำขึ้นสำหรับปีงบประมาณแต่ละปี เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมและแก้ไข
ปัญหาของประชาชนในท้องถิ่น ซึ่งองค์ประกอบของแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล
ประกอบด้วย 3 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 สภาพปัญหาขององค์การบริหารส่วนตำบล หมายถึง การวิเคราะห์
ถึงปัญหาขององค์การบริหารส่วนตำบลโดยใช้ข้อมูลจาก กชช. 2ค. ข้อมูลจาก จปฐ. ข้อมูลแหล่ง
น้ำ ข้อมูลความต้องการ เป็นต้น มากำหนดสภาพปัญหาแล้วจัดลำดับความสำคัญเร่งด่วน เพื่อ
ประกอบการพิจารณาตัดสินใจในการจัดทำงาน โครงการ กิจกรรม สำหรับการพัฒนาและแก้ไข
ปัญหาขององค์การบริหารส่วนตำบล

ส่วนที่ 2 แนวทางการพัฒนาและแก้ไขปัญหา หมายถึง การนำปัญหาที่
จัดลำดับความสำคัญเร่งด่วนแล้ว มากำหนดเป็นแนวทางการแก้ไขปัญหาตามลำดับความสำคัญ

เร่งด่วนที่กำหนดไว้ โดยพิจารณาจากศักยภาพและขีดความสามารถขององค์การบริหารส่วนตำบล รวมถึงการประสานการพัฒนา กับหน่วยงานอื่นในพื้นที่

ส่วนที่ 3 งาน โครงการและกิจกรรมการพัฒนาและงบประมาณที่ใช้

หมายถึง การนำแนวทางการแก้ไขปัญหาที่กำหนดการพัฒนาเพื่อแก้ปัญหาขององค์การบริหารส่วนตำบลโดยกำหนดเป็นงาน โครงการ และกิจกรรมในการพัฒนาขึ้นให้สัมพันธ์กับเงิน งบประมาณที่มีอยู่ อาจจะขอรับการสนับสนุนจากหน่วยงานอื่น ๆ ที่สามารถจัดทำโครงการมาลง ในพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลได้ เช่น งบ ส.ส. งบของเอกชน งบของส่วนราชการต่าง ๆ เป็นต้น

4.3 การถ่ายโอนภารกิจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ในการพัฒนาด้านการเกษตรนั้น องค์การบริหารส่วนตำบล(อบต.) เป็นองค์กรที่มีบทบาทสำคัญขององค์กรหนึ่ง เพราะเป็นองค์กรที่มีความใกล้ชิดกับประชาชนเป็นอย่างมาก เพราะสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นตัวแทนของประชาชนในท้องถิ่นย่อมทราบปัญหา และความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นนั้น ๆ ได้ดี ประกอบกับการกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยปี 2540 และพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 มีเป้าหมาย คือ สร้างรัฐบาลส่วนท้องถิ่นให้มีอำนาจบริหารและตัดสินใจได้ด้วยตนเองมากที่สุด ในขณะที่ลด ความสำคัญของการบริหารราชการส่วนกลางลงจนยุบเลิกไปในที่สุด ซึ่งภารกิจทางการเกษตร ก็เป็นอีกภารกิจหนึ่งที่ได้ถ่ายโอนจากกระทรวงเกษตรและสหกรณ์มาให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วย

พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ได้กำหนดการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยยึดหลักการและสาระสำคัญ 3 ด้าน คือ 1) ด้านความเป็นอิสระในการกำหนดนโยบายการปกครอง และการบริหารจัดการงานบุคคลและการเงินการคลังของตนเอง 2) ด้านการบริหารราชการแผ่นดินและการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น และการตัดสินใจในกิจกรรมของตนเองได้มากขึ้น 3) ด้านประสิทธิภาพการบริหารองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้ประชาชนได้รับบริการ สาธารณะที่ดีขึ้นหรือไม่ต่ำกว่าเดิม มีคุณภาพมาตรฐาน มีความโปร่งใส มีประสิทธิภาพและ รับผิดชอบต่อผู้ใช้บริการให้มากขึ้น รวมทั้งส่งเสริมให้ภาคประชาชน ภาคประชาสังคมและชุมชน มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ร่วมดำเนินงานและติดตามตรวจสอบ (อนเนก เหล่าธรรมทัศน์ : 2543 อ้างใน ณรงค์ เอี่ยมรอด : 2550, 11) สำหรับภารกิจที่รัฐต้องถ่ายโอนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 6 ด้าน คือ (สุริยัน ชมพูธัญ : อ้างใน ณรงค์ เอี่ยมรอด : 2550, 11)

4.3.1 ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ได้แก่ การคมนาคมและการขนส่ง การสาธารณูปโภค การจัดให้มีตลาด การจัดตั้งและดูแลตลาดกลาง การผังเมือง การควบคุมอาคาร

4.3.2 ด้านงานส่งเสริมคุณภาพชีวิต ได้แก่ การส่งเสริมอาชีพ งานสวัสดิการสังคมสงเคราะห์ พัฒนาคุณภาพชีวิต เด็ก สตรี คนชรา ผู้ด้อยโอกาส นันทนาการ การส่งเสริมการกีฬา การจัดให้มีที่พักผ่อนหย่อนใจ การศึกษา การจัดการศึกษาในระบบและนอกระบบ การสาธารณสุข การรักษาพยาบาล การป้องกันและควบคุมโรคติดต่อ การปรับปรุงแหล่งชุมชนแออัด และที่อยู่อาศัย

4.3.3 ด้านการจัดระเบียบชุมชน/สังคม และการรักษาความสงบเรียบร้อย ได้แก่ การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น

4.3.4 ด้านการวางแผน การส่งเสริมการลงทุน พาณิชยกรรมและการท่องเที่ยว ได้แก่ การวางแผนพัฒนาท้องถิ่น

4.3.5 ด้านการบริหารจัดการและการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม ได้แก่ การจัดการสิ่งแวดล้อมและมลพิษต่าง ๆ การดูแลรักษาที่สาธารณะ เป็นต้น

4.3.6 ด้านศิลปวัฒนธรรม จารีตประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น ได้แก่ การจัดการดูแลโบราณวัตถุ การจัดการดูแลพิพิธภัณฑสถานและหอจดหมายเหตุ

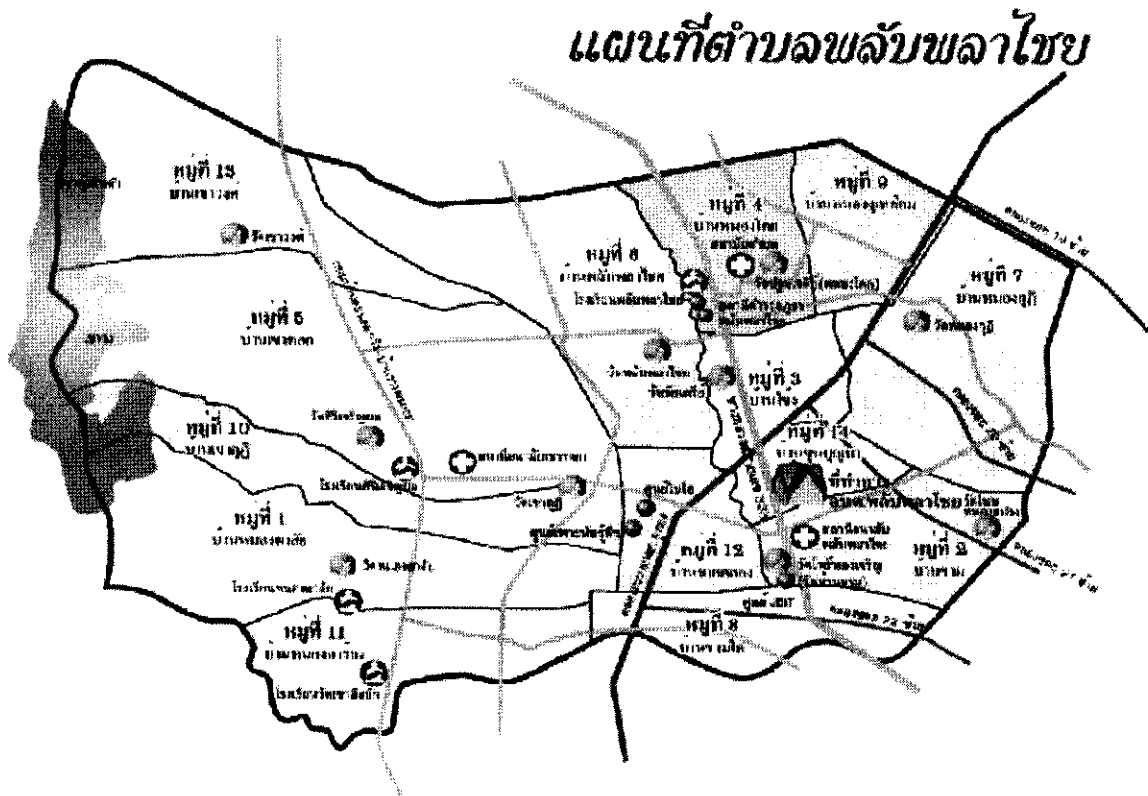
สำหรับภารกิจส่งเสริมการเกษตรมีภารกิจที่ต้องถ่ายโอน 2 ด้าน 10 ภารกิจ โดยภารกิจที่ถ่ายโอนเป็นภารกิจที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทำงานร่วมกับรัฐ โดยรัฐเป็นผู้สนับสนุนทางวิชาการและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้ปฏิบัติ ยกเว้นภารกิจช่วยเหลือผู้ประสบภัยธรรมชาติที่ ๑๒๓. ดำเนินการทั้งหมด และทุกภารกิจที่ถ่ายโอนของกรมส่งเสริมการเกษตรไม่มีการถ่ายโอนทรัพย์สินและบุคลากร ซึ่งภารกิจที่ถ่ายโอน 2 ด้าน 10 ภารกิจ มีดังนี้ (กรมส่งเสริมการเกษตร : 2547)

- 1) **ด้านงานส่งเสริมคุณภาพชีวิต** มีภารกิจที่ถ่ายโอน 9 ภารกิจ คือ
 - การสำรวจข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการเกษตร
 - การจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบล
 - การบริการข้อมูลและเผยแพร่ประชาสัมพันธ์
 - การรวบรวมส่งเสริมพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่น
 - การช่วยเหลือผู้ประสบภัยธรรมชาติ (อยู่ระหว่างแก้ไขกฎหมาย)
 - การสำรวจช่วยเหลือป้องกันกำจัดศัตรูพืช
 - การฝึกอบรมอาชีพ
 - การรวมกลุ่มและพัฒนากลุ่ม

- การกระจายพันธุ์

2) ด้านการวางแผน การส่งเสริมการลงทุน พาณิชยกรรมและการท่องเที่ยว มีภารกิจที่ถ่ายโอน 1 ภารกิจ คือ ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล

5. บริบทตำบลพลับพลายชัย อำเภออุ้มทอง จังหวัดสุพรรณบุรี

ภาพที่ 2.1 แผนที่ตำบลพลับพลายชัย อำเภออุ้มทอง จังหวัดสุพรรณบุรี

5.1 ข้อมูลทั่วไปของตำบลพลับพลาไชย

ตำบลพลับพลาไชยเป็นหนึ่งในสิบสามตำบลในอำเภออุทุมพร จังหวัดสุพรรณบุรี อยู่ห่างจากที่ว่าการอำเภออุทุมพร ไปทางทิศเหนือ ประมาณ 16 กิโลเมตรตามถนนทางหลวงแผ่นดิน หมายเลข 333 (อุทุมพร-สระกระโจม) มีเนื้อที่ประมาณ 136 ตารางกิโลเมตร หรือ 85,000 ไร่ หมู่บ้าน ทั้งหมด 14 หมู่บ้าน มีภูมิประเทศเป็นที่ราบสูงทางทิศตะวันตก พื้นราบและที่ราบลุ่มทางทิศ ตะวันออกของตำบล มีแหล่งน้ำธรรมชาติเหมาะแก่การทำเกษตรกรรมดังนี้คือ คลองมะขามเฒ่า - อุทุมพร ห้วยประคู้ ห้วยบ้านห้วย มีอาณาเขตติดต่อกับพื้นที่ต่าง ๆ ดังนี้

ทิศเหนือ ติดกับ ต.บ้านไช้ อ.อุทุมพร จ.สุพรรณบุรี

ทิศใต้ ติดกับ ต.คอนคา อ.อุทุมพร จ.สุพรรณบุรี

ทิศตะวันออก ติดกับ ต.สระแก้ว อ.เมือง ฯ จ.สุพรรณบุรี

ทิศตะวันตก ติดกับ ต.เลาขวัญ อ.เลาขวัญ จ.กาญจนบุรี

ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม มีพื้นที่ถือครองเพื่อการเกษตร เฉลี่ย 9.7 ไร่ (แผนที่ภาษีบำรุงท้องที่ตำบลพลับพลาไชย : 2553) รองลงมาอาชีพ รับราชการ พนักงานของรัฐ รับจ้าง และค้าขาย ตามลำดับ อาชีพที่ทำรายได้ให้กับประชาชนภายในตำบลมากที่สุดคือ อาชีพเกษตรกรรม เช่น ทำนา ทำไร่อ้อย ทำสวน ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ข้าวโพดหวาน เลี้ยง สัตว์ เป็นต้น โดยจุดประสงค์เพื่อบริโภคและจำหน่าย ซึ่งการจำหน่ายนั้นจะมีพ่อค้าคนกลางเข้ามา รับซื้อผลผลิตหรือเกษตรกรรมนำไปจำหน่ายเอง ด้านการเลี้ยงสัตว์ เกษตรกรส่วนใหญ่นิยมเลี้ยงไว้ เพื่อบริโภคภายในครอบครัว และนำบางส่วนมาจำหน่ายเพื่อเป็นรายได้เสริม เช่น โคเนื้อ โคไล่ทุ่ง ไก่พื้นเมือง ไก่เนื้อ เป็นต้น ด้านอุตสาหกรรม มีโรงโม่หินทางด้านตะวันตก ในหมู่ที่ 13 และโรงสี ข้าวในหมู่ที่ 2 และ 7

5.2 ยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาตำบลพลับพลาไชย

5.2.1 วิสัยทัศน์

“องค์การบริหารส่วนตำบลพลับพลาไชย เป็นตำบลน่าอยู่ ชุมชนเข้มแข็ง เศรษฐกิจพัฒนา ประชาชนมีสุขภาพดี เด่นกีฬา พัฒนาการศึกษา ใส่ใจสิ่งแวดล้อม อนุรักษ์ วัฒนธรรมประเพณี ”

5.2.2 ยุทธศาสตร์การพัฒนา

องค์การบริหารส่วนตำบลพลับพลาไชยได้กำหนดยุทธศาสตร์ในการพัฒนา ไร่ (แผนพัฒนาตำบลสามปี : 2552) ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ 1 ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านการจราจร การขนส่ง สาธารณูปโภค สาธารณูปการ การผังเมืองเทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อม เพื่อบูรณาการให้ อบต.

พลับพลาไชยมีเส้นทางคมนาคมที่ครบถ้วนและตอบสนองต่อความต้องการของชุมชน มีแหล่งน้ำใช้ที่เพียงพอต่อการเกษตรในทุกด้าน มีระบบประปาที่ดี มีแหล่งน้ำใช้ที่เพียงพอต่อการเกษตรและคมนาคม การระบายน้ำที่ดี มีระบบควบคุม การวางผังเมือง มีเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาให้บริการแก่ประชาชน ส่งเสริมและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

ยุทธศาสตร์ที่ 2 ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านการทรัพยากรมนุษย์ ชุมชน
สังคม ความปลอดภัยในชีวิตทรัพย์สินและสุขภาพดี เพื่อยกระดับและมุ่งหวังให้ประชาชนในพื้นที่ ผู้นำชุมชน สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ตลอดจนข้าราชการ ลูกจ้างในองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นผู้มีความรู้ความสามารถในทุก ๆ ด้าน ส่งเสริมให้ชุมชนได้มีส่วนร่วมกับหน่วยงานต่าง ๆ สามารถพึ่งพาตนเองได้เป็นสังคมที่เข้มแข็ง มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินและในชุมชนที่ไม่ต้องพึ่งพาสุขภาพดี

ยุทธศาสตร์ที่ 3 ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านการคลังและเศรษฐกิจของชุมชน
เพื่อสร้างเสถียรภาพทางการเงินของ อบต.พลับพลาไชยให้มีความมั่นคง มีทรัพยากรการเงินที่คงที่มีเศรษฐกิจที่ดี ส่งเสริมให้ประชาชนมีอาชีพเสริม มีรายได้ที่เพิ่มขึ้น สนับสนุนในเรื่องของผลผลิตของการเกษตรและสินค้าอื่น ๆ ให้มีคุณภาพ

ยุทธศาสตร์ที่ 4 ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านการบริหารและการปกครอง
เพื่อมุ่งหวังที่จะให้ อบต.พลับพลาไชย เป็นผู้นำในการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี มีความโปร่งใสทั้งการบริหารและการเมือง ประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบและส่งเสริมการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

ยุทธศาสตร์ที่ 5 ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านคุณภาพชีวิต การศึกษา
สาธารณสุข การกีฬา ภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อมุ่งหวังยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในตำบล ให้ได้รับโอกาสในการศึกษา การพัฒนาศักยภาพทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา การกีฬา ภูมิปัญญาท้องถิ่นและรู้รักษาและส่งเสริมภูมิปัญญา ขนบธรรมเนียมและวัฒนธรรมอันดีงามของท้องถิ่น

จากยุทธศาสตร์การพัฒนาดังกล่าวพบว่า งานส่งเสริมการเกษตรอยู่ในยุทธศาสตร์ที่ 1 และ 3 ของยุทธศาสตร์การพัฒนาดำบล

5.2.3 นโยบายของคณะผู้บริหารท้องถิ่น

คณะผู้บริหารท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลพลับพลาไชยมีนโยบายในการพัฒนาและการบริหารดำเนินการตามนโยบายต่าง ๆ คือ

- 1) **ด้านเศรษฐกิจ** จะส่งเสริมอาชีพและเพิ่มรายได้ให้แก่ชาวบ้าน ส่งเสริมกลุ่มอาชีพต่าง ๆ ส่งเสริมด้านการเกษตร โดยจะสนับสนุนเกษตรกรเพิ่มปริมาณผลผลิตต่อไร่ ตลอดจนสนับสนุนการดำเนินงานของกลุ่มเกษตรกร
- 2) **ด้านสังคม** ยกระดับคุณภาพชีวิตของชาวบ้าน ให้ได้มาตรฐานที่ดียิ่งขึ้น จัดสวัสดิการอย่างทั่วถึง เช่น เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ คนพิการ และผู้ป่วยโรคเอดส์ ผู้ด้อยโอกาส ดำเนินการเพื่อสร้างความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของชาวบ้าน รวมทั้งป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติคร่วมกับองค์กรต่าง ๆ
- 3) **ด้านโครงสร้างพื้นฐาน** ปรับปรุงพัฒนาระบบสาธารณูปโภค ระบบสาธารณูปการให้มีคุณภาพมาตรฐาน เพียงพอแก่ความต้องการของประชาชน
- 4) **ด้านแหล่งน้ำ** บริหารจัดการระบบชลประทานต่าง ๆ ในพื้นที่ เพื่อให้มีน้ำสำหรับ การอุปโภค การบริโภค และมีน้ำเพื่อการเกษตร ได้ตลอดทั้งปี
- 5) **ด้านการเมืองการบริหาร** พัฒนาระบบการบริหารจัดการโดยการนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้และให้บริการอย่างมีประสิทธิภาพ ถูกต้อง รวดเร็ว ส่งเสริมและสนับสนุนการเข้ามามีส่วนร่วมและความร่วมมือของหน่วยงานต่าง ๆ และประชาชนเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นที่ยั่งยืน
- 6) **ด้านสาธารณสุข** ดำเนินการเพื่อให้ประชาชนมีสุขภาพอนามัยที่ดีถ้วนหน้า ไม่มีโรคระบาดต่าง ๆ ในชุมชน
- 7) **ด้านการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม** ยกระดับคุณภาพชีวิตการศึกษาทุกระดับ อย่างทั่วถึง ปลูกฝังและส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม ตลอดจนสร้างความตระหนัก และอนุรักษ์คุณค่าวัฒนธรรมอันดีงามของชาติ และภูมิปัญญาท้องถิ่น
- 8) **ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม** จัดทำระบบผังเมืองเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของท้องถิ่นอย่างยั่งยืน

6. ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

6.1 ผลงานวิจัยที่เกี่ยวกับความต้องการพัฒนาการเกษตร

เข็มทอง ทักษิณารัตน์ (2545 : บทคัดย่อ) ได้ทำการสำรวจความต้องการความรู้ทางการเกษตรของเกษตรกร ตำบลคอนข่อย อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม พบว่าเกษตรกรแสดงความต้องการความรู้ทางการเกษตรในระดับสูง ได้แก่ การตลาด การปลูกข้าวโพด การเพาะเห็ดฟาง การเลี้ยงสุกร การเลี้ยงไก่ และการปลูกพืชหมุนเวียน นอกจากนี้ยังได้แสดงความต้องการและความช่วยเหลือทางด้านชลประทาน การปลูกแตงโม และการทำสวนผัก ส่วนสถานที่และเวลาในการฝึกอบรมนั้นควรจัดทำในหมู่บ้านของเกษตรกรภายหลังการเก็บเกี่ยวและควรทำในช่วงเช้า

ดิเรก ศรีณพงษ์ (2525 : 98-99) ได้ศึกษาความต้องการด้านบริการวิชาการของสมาชิกสหกรณ์ผู้เลี้ยงสุกรอำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า สมาชิกมีความต้องการทางวิชาการในการเลี้ยงสุกรค่อนข้างมาก สมาชิกเกือบทั้งหมดต้องการบริการทางวิชาการเกี่ยวกับหลักการ และการดำเนินงานตามวิถีทางสหกรณ์ สมาชิกส่วนใหญ่ต้องการให้เจ้าหน้าที่ออกแนะนำส่งเสริมถึงฟาร์มของตน ต้องการให้จัดอบรมระยะสั้นขึ้นภายในจังหวัดและต้องการให้จัดทำเอกสารเผยแพร่ที่เกี่ยวข้องบริการแก่สมาชิก

บุญชัย รั้งษ์ปัญญาภรณ์ (2546 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความคาดหวังของเกษตรกรที่มีต่อการพัฒนาอาชีพการเกษตรในพื้นที่โครงการชลประทานห้วยหลวง จังหวัดอุดรธานี พบว่าความคาดหวังเกี่ยวกับการพัฒนาอาชีพการเกษตร เกษตรกรมีความคาดหวังปานกลางในการถ่ายทอดเทคโนโลยีเท่ากับความคาดหวังในการพัฒนาทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม และเกษตรกรมีความคาดหวังปานกลางในการพัฒนาธุรกิจชุมชนเพื่อการผลิต การแปรรูปและการตลาด ผู้วิจัยให้ข้อเสนอแนะไว้ว่า การพัฒนาที่ควรให้ความสนใจในการพัฒนาแก้ไขปัญหาคูณภาพดิน การบริหารจัดการน้ำชลประทานให้เพียงพอกับการทำการเกษตรในเวลาและช่วงที่ต้องการน้ำ และการจัดทำแผนพัฒนาอาชีพการเกษตร เป็นการระดมแนวคิดและการตัดสินใจเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติ

ประทีป สีลาแสง (2550 : 108) ได้ศึกษาความต้องการพัฒนาการเกษตรขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอแกลง จังหวัดระยอง พบว่าปัญหาและข้อเสนอแนะในดำเนินการพัฒนาการเกษตรขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอแกลง จังหวัดระยอง ใน 7 ด้านตามการพัฒนา ได้แก่ ปัญหาการจัดการทุนเพื่อการเกษตร ปัญหาการจัดการด้านการผลิต ปัญหาการจัดการด้านแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร ปัญหาการจัดการด้านปัจจัยการผลิต ปัญหาการถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตร ปัญหาการส่งเสริมอาชีพ และปัญหาการอนุรักษ์ฟื้นฟู

ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และปัญหาอื่น ๆ อีก 3 ด้าน ได้แก่ ปัญหาด้านบุคลากร/ทรัพยากรมนุษย์ ปัญหาด้านงบประมาณ และปัญหาด้านการจัดการ รวมทั้งหมด 10 ด้าน ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้น ปัญหาการจัดการด้านการผลิต ปัญหาด้านงบประมาณ และปัญหาการจัดการทุนเพื่อการเกษตร

พัฒนาพิไล วุฒิสาวงค์ (2550 : 65) ได้ศึกษาความต้องการพัฒนาการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน อำเภอเมืองชัย จังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่าข้อเสนอแนะของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนที่มากเป็นอันดับหนึ่ง คือ ต้องการให้เจ้าหน้าที่ควรออกไปเยี่ยมเยียนเป็นประจำ

พรรณี พิบูลย์ (2545 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความต้องการพัฒนาการเกษตรของเกษตรกรเพื่อขอรับการสนับสนุนจากองค์การบริหารส่วนตำบลสันผืนสี อำเภอมือง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่มีความต้องการที่จะให้องค์การบริหารส่วนตำบลสนับสนุนด้านปัจจัยการผลิตเพื่อเพิ่มพูนผลผลิตให้แก่เกษตรกร ปัจจัยทางด้านการตลาดเพื่อให้มีการจัดการกับผลผลิตของเกษตรกรที่ผลิตได้ไปสู่ระบบการตลาดที่ดี ไม่ถูกเอารัดเอาเปรียบจากพ่อค้าคนกลาง และผลผลิตไม่เสียหาย ในด้านเทคโนโลยีการเกษตรและด้านการฝึกอบรม การศึกษาดูงานเพื่อเพิ่มพูนความรู้ เทคนิค วิธีการ ประสิทธิภาพต่าง ๆ ให้แก่เกษตรกร เพื่อพัฒนาปริมาณและคุณภาพสินค้าทางการเกษตร ตลอดจนการเพิ่มมูลค่าสินค้าของเกษตรกร และยังพบว่า เพศ สภาพการถือครองที่ดินและรายได้มีความสัมพันธ์กับความต้องการด้านปัจจัยการผลิตของเกษตรกร ส่วนระดับการศึกษามีความสัมพันธ์กับความต้องการด้านการตลาด สภาพการถือครองที่ดินมีความสัมพันธ์กับความต้องการฝึกอบรมทางการเกษตร

พิสิทธิ์ อัจฉฤกษ์ (2542 : บทคัดย่อ) ศึกษาความต้องการฝึกอบรมการใช้สารป้องกันกำจัดศัตรูพืชของเกษตรกรในอำเภอมือง จังหวัดพิษณุโลก พบว่า แหล่งความรู้ส่วนใหญ่ที่เกษตรกรได้รับ คือ เพื่อนบ้าน และส่วนใหญ่ไม่เคยเข้ารับการฝึกอบรมทางการเกษตร เกษตรกรส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้สารป้องกันกำจัดศัตรูพืชอยู่ในระดับปานกลางและมีความต้องการฝึกอบรมอยู่ในระดับสูง หัวข้อที่เกษตรกรต้องการฝึกอบรมมาก ได้แก่ แมลงศัตรูพืชและสารเคมีที่ใช้ในการป้องกันกำจัด โรคพืชและสารเคมีที่ใช้ป้องกัน การเกิดพืชและการปฐมพยาบาลเบื้องต้น ตามลำดับ โดยเกษตรกรต้องการฝึกอบรมในช่วงเดือนมีนาคม-เมษายน ระยะเวลาที่เกษตรกรต้องการฝึกอบรมคือ 1-2 วัน ในช่วงเวลา 09.00 น.- 12.00 น. สื่อที่ต้องการในการประกอบการฝึกอบรมมาก ได้แก่ โทรทัศน์ วีดีโอเทป และการฝึกอบรมควรเน้นทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ และยังพบว่า ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้สารป้องกันกำจัดศัตรูพืชมีความสัมพันธ์กับความต้องการฝึกอบรมของเกษตรกร ส่วนปัญหาและอุปสรรคของ

เกษตรกรในการใช้สารป้องกันกำจัดศัตรูพืช ได้แก่ ปัญหาในการซื้อสารป้องกันกำจัดศัตรูพืช แมลงศัตรูพืชคือยา การแพ้สารป้องกันและกำจัดศัตรูพืช การสวมใส่เครื่องป้องกันอันตราย และปัญหาการเก็บเกี่ยวผลผลิตก่อนระยะเวลาที่กำหนด

พุทธชาติ ชูณสาคร (2520 : 117) ได้ศึกษาถึงความคาดหวังในบทบาทของ เกษตรอำเภอในทรรณะของเกษตรกร ตำบลคงคอน อำเภอสรรคบุรี จังหวัดชัยนาท พบว่า เกษตรกรต้องการให้รัฐบาลช่วยเหลือในเรื่องการตลาดเป็นสำคัญ คือการประกันราคาผลผลิตทางการเกษตร และวัสดุอุปกรณ์ทางการเกษตร รวมทั้งเครื่องอุปโภคบริโภค

พงษ์ณเดช แห่งทอง (2549 : 107) ได้ศึกษาความต้องการพัฒนาการเกษตรของ เกษตรกรเพื่อขอรับการสนับสนุนจากองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านด้า ตำบลท่าจำปี ตำบลสันป่าม่วง อำเภอเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา พบว่าเกษตรกรที่ประกอบอาชีพทางการเกษตรส่วนใหญ่ มีความต้องการด้านการตลาดมาก ได้แก่ จัดหาแหล่งรับซื้อสินค้าทางการเกษตร การรวมกลุ่มเพื่อขายสินค้าเกษตร การสร้างแหล่งรวบรวมผลผลิตทางการเกษตร และการรวมกลุ่มแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร

รีนฤทัย เขตคันทน์ (2545 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความต้องการในการฝึกอบรม วิชาชีพด้านการเกษตรของเกษตรกรในตำบลชีเหล็ก อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า เกษตรกรมีความต้องการฝึกอบรมในเรื่องต่อไปนี้ ตามลำดับ คือ การปลูกข้าว การเลี้ยงปลาต่าง ๆ เลี้ยงไก่ ปุ๋ยชีวภาพ และด้านการตลาดเกษตร นอกจากนี้ยังพบว่าระดับการศึกษามีความสัมพันธ์ ผกผันกับความต้องการฝึกวิชาชีพเกษตร

วนารัตน์ คำกล่อมใจ (2545 : บทคัดย่อ) ได้ประเมินความต้องการของเกษตรกร ในการพัฒนาอาชีพการเกษตรในเขตปฏิรูปที่ดินจังหวัดพะเยา พบว่า เกษตรกรมีความต้องการในการพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐานในระดับน้อย – ปานกลาง ความต้องการด้านการผลิตในระดับ ปานกลาง ความต้องการด้านการจำหน่ายในระดับมาก ความต้องการด้านความรู้และเทคโนโลยี ในระดับปานกลาง และจากการหาความสัมพันธ์ พบว่า สถานภาพการสมรส ความพอเพียงของ ทุน ประเภทของอาชีพเกษตรมีความสัมพันธ์กับความต้องการในการพัฒนาด้านการผลิต ส่วนอายุ มีความสัมพันธ์กับความต้องการในการพัฒนาด้านการจำหน่าย

เสกศักดิ์ เขยชม (2544 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความต้องการพัฒนาอาชีพเกษตรกรของเกษตรกรในพื้นที่ตำบลเชียงเครือ อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร พบว่า เกษตรกรมีความต้องการพัฒนาอาชีพเกษตรกรในอาชีพการปลูกพืช คือ อาชีพการปลูกข้าวเหนียวมากที่สุด รองลงมาคือ อาชีพการเลี้ยงสัตว์ สำหรับวิธีการพัฒนาอาชีพเกษตรกรที่เกษตรกรต้องการมากที่สุด คือ การเข้ารับการฝึกอบรม ส่วนปัญหาในการพัฒนาอาชีพเกษตรกรของเกษตรกรที่เป็นปัญหามากที่สุด คือ ขาดการรวมกลุ่มในการแปรรูปผลผลิตเกษตร

อิสริยา มีสิงห์ (2546 : บทคัดย่อ) ศึกษาความต้องการของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรในจังหวัดขอนแก่น พบว่า สมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรมีความต้องการระดับมากในเรื่อง 1) ความรู้ด้านเทคนิค ได้แก่ การนำผลผลิตที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาประกอบอาหาร การถนอมอาหารและแปรรูปผลผลิตประเภทตากแห้งจากพืชและสัตว์ การจัดการบ้านเรือนให้ปลอดภัยน่าอยู่ และการทำศิลปะประดิษฐ์จากวัสดุธรรมชาติในท้องถิ่น 2) ความต้องการด้านวิธีการส่งเสริม และ 3) ความต้องการได้รับการบริการและสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่ ได้แก่ การสนับสนุนความรู้และเทคนิคการผลิต และการให้คำปรึกษาด้านการตลาด ต้องการฝึกอบรมเป็นระยะเวลา 2-3 วัน และสะดวกที่จะเข้ารับการฝึกอบรมช่วงเดือน มกราคม – เมษายน โดยต้องการฝึกอบรมในหมู่บ้านวิทยากรในการฝึกอบรมเป็นเพศใดก็ได้ที่เป็นนักวิชาการในเรื่องที่จัดฝึกอบรมโดยตรงและมีประสบการณ์ในการทำงาน วิธีการฝึกอบรมคือการฟังบรรยายและฝึกปฏิบัติ และต้องการไปทัศนศึกษาดูงานกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรกลุ่มใดก็ได้ที่ประสบความสำเร็จ

6.2 ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับองค์การบริหารส่วนตำบล

โกมล สนั่นก้อง (2541 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษา กระบวนการดำเนินงานในการส่งเสริมการเกษตรขององค์การบริหารส่วนตำบลสันทราย อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า อบต.และชุมชนมีศักยภาพมากทั้งในด้านพื้นที่ที่เหมาะสมและประชากรส่วนใหญ่มีอาชีพการเกษตร มีกลุ่มชุมชนที่หลากหลาย ผู้นำมีศักยภาพ มีทุนชุมชน สมาชิกอบต.และข้าราชการท้องถิ่นบางคนให้การสนับสนุน ความพร้อมของบุคลากรและงบประมาณของอบต. จุดอ่อนประกอบด้วย สมาชิกอบต.ขาดทักษะในการทำความเข้าใจความซับซ้อนและภาวะเสี่ยงของเกษตรกร การประสานความร่วมมือของเกษตรกร (วิทยากรกระบวนการ) และการพัฒนาโครงการด้านเกษตรและความไม่เข้าใจในบทบาทของสมาชิก อบต.

จุมพล หนีมพานิช และบุญศรี พรหมมาพันธุ์ (2547 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลในการส่งเสริมธุรกิจชุมชน กรณีศึกษาเฉพาะภาคเหนือ พบว่าบทบาทของ อบต.ตามมาตรา 67 ที่สามารถส่งเสริมธุรกิจชุมชนได้อย่างมาก ได้แก่ การส่งเสริมการพัฒนาสตรีให้มีบทบาทในการผลิต การแปรรูปและการถนอมอาหารเพื่อจัดจำหน่าย รวมทั้งบทบาทในการศึกษาและวัฒนธรรม ส่วนบทบาทของ อบต. ตามมาตรา 68 ที่สามารถส่งเสริมธุรกิจชุมชนได้อย่างมาก ได้แก่ การจัดหาแหล่งน้ำเพื่อการอุปโภคและเพื่อการเกษตร

ประภัสสร ชมถาวร (2542 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาบทบาทของอบต.ในการพัฒนาชุมชน กรณีศึกษา อบต.ในเขตอำเภอบางต๋าย จังหวัดพะเยา พบว่า บทบาทของอบต.ในการพัฒนาชุมชนตามกฎหมายกับบทบาทที่ปฏิบัติจริงนั้นมีความแตกต่างกัน โดยมีปัญหาและอุปสรรคคือ ข้อจำกัดทางด้านงบประมาณ การมีสัญญาทางการเมืองท้องถิ่นทำให้สมาชิกสภาอบต.ขาดจิตสำนึกในการพัฒนาชุมชนตามบทบาทหน้าที่ที่กฎหมายกำหนด ประชาชนบางส่วนต้องการให้อบต.พัฒนาชุมชนในด้านโครงสร้างพื้นฐานก่อนด้านอื่น ๆ และสมาชิกอบต. หลาย ๆ แห่งยังมีความรู้ความเข้าใจในบทบาทอำนาจหน้าที่ของอบต.ตามที่กฎหมายกำหนดไม่ดีพอ

วสันต์ กู้เกียรติกุล (2540 : 15-21) พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบล ทั้งสภาองค์การบริหารส่วนตำบลและคณะกรรมการบริหารส่วนตำบล มีกิจกรรมจะต้องกระทำที่เกี่ยวข้องกับงานส่งเสริมการเกษตร ดังนี้ 1) การหาข้อมูลด้านการเกษตร 2) การจัดทำโครงการที่เกี่ยวข้องกับการเกษตร 3) การกำกับดูแลโครงการที่เกี่ยวข้องกับการเกษตร 4) การประสานงานกับหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องกับงานส่งเสริมการเกษตร 5) การส่งเสริมอาชีพด้านการเกษตร และ 6) การประชาสัมพันธ์ด้านการเกษตร

สุทธินิ สุริยกุล ณ อุทยาน (2543 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิสัยทัศน์ขององค์การบริหารส่วนตำบลต่อการพัฒนาการเกษตร อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน พบว่า อบต.ส่วนใหญ่เคยจัดอบรมการเกษตรให้แก่เกษตรกร เกษตรกรส่วนใหญ่ให้ความสนใจในกิจกรรมของอบต. อบต.ได้จัดโครงการทั้งด้านการให้ความรู้ การส่งเสริมการตลาด งบประมาณที่ได้มาจากส่วนราชการ อบต.และเงินอุดหนุน ปัญหาที่ทำให้โครงการไม่ประสบความสำเร็จ คือ การขาดงบประมาณ ปัญหาด้านการศึกษา ปัญหาด้านการตลาด และยังพบอีกว่าวิสัยทัศน์ของ อบต.ให้ความสำคัญในโครงสร้างพื้นฐาน เช่น ถนน สิ่งก่อสร้าง ฯลฯ มากกว่าอย่างอื่น แต่ยังคงขาดในด้านคุณภาพชีวิต เช่น การศึกษา สาธารณสุขและการเกษตรอยู่มาก รัฐควรลดขั้นตอนในการปฏิบัติงานเนื่องจากความล่าช้าในการทำงาน พยายามทำให้เกษตรกรมีส่วนร่วมในการพัฒนาโดยการรวมกลุ่มของเกษตรกร มีการฝึกอบรมศึกษาดูงานการเกษตรและมีการประสานงานในแต่ละหน่วยงาน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ความต้องการของเกษตรกรต่อการสนับสนุนจากองค์การบริหารส่วนตำบลในการพัฒนาทางการเกษตร ภูมิศึกษา : องค์การบริหารส่วนตำบลพลับพลาไชย อำเภออุ้มหวาง จังหวัดสุพรรณบุรี เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ ซึ่งมีรายละเอียดของประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ ได้แก่ เกษตรกรในตำบลพลับพลาไชย ทั้ง 14 หมู่บ้าน ที่ขึ้นทะเบียนเกษตรกรกับสำนักงานเกษตรอำเภอ ในปี 2552 จำนวน 959 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ มีการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตรของยามานะ (Yamane อ้างใน บุญธรรม กิจปริดาบริสุทธิ 2542 : 88) ที่ยอมให้เกิดความคลาดเคลื่อนไม่เกินร้อยละ 5 ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ค้างนี้

$$n = \frac{N}{1+N(e)^2}$$

เมื่อ n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

N = ขนาดของประชากร

e = ความคลาดเคลื่อนที่ยอมให้เกิดขึ้น ในที่นี้ยอมให้เกิด

ความคลาดเคลื่อนได้ร้อยละ 5

$$n = \frac{959}{1+959(0.05)^2}$$

$$n = \frac{959}{1+2.40}$$

$$n = 282$$

ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่คำนวณได้ คือ 282 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 29.40 ของจำนวนเกษตรกรทั้งหมด และสุ่มตามสัดส่วนร้อยละ 29.40 ของเกษตรกรทุกหมู่บ้าน ได้กลุ่มตัวอย่าง ดังแสดงในตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

หมู่ที่	จำนวนเกษตรกร (คน)	กลุ่มตัวอย่าง (คน)
1	65	19
2	55	16
3	66	19
4	55	16
5	71	21
6	149	44
7	109	32
8	92	27
9	71	21
10	74	22
11	40	12
12	56	16
13	29	9
14	27	8
รวม	959	282

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ประกอบด้วย 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สภาพทางสังคมและเศรษฐกิจ ประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับ เพศ อายุ ระดับการศึกษา จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่ทำการเกษตร พื้นที่การถือครองที่ดินเพื่อการเกษตร รายได้ของครอบครัวจากการเกษตร ประสบการณ์ในการทำอาชีพเกษตร ชนิดกิจกรรมเกษตรที่ทำ การติดต่อกับองค์การบริหารส่วนตำบลเกี่ยวกับการเกษตร และตำแหน่งทางสังคม รวมทั้งหมด 10 ข้อ โดยคำถามมีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบและเติมข้อความ เพื่อบรรยายคุณลักษณะของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา

ตอนที่ 2 ความต้องการสนับสนุนจากองค์การบริหารส่วนตำบลในการพัฒนาทางการเกษตร ประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับความต้องการพัฒนาทางการเกษตร ใน 7 ด้าน ได้แก่ ด้านการตลาด ด้านเทคโนโลยีการผลิต ด้านวัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือ ด้านการคมนาคมขนส่ง ด้านสินเชื่อเพื่อการผลิต ด้านการรวมกลุ่ม และด้านการพัฒนาความรู้ โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน 3 ระดับ คือ ระดับน้อย = 1 คะแนน ระดับปานกลาง = 2 คะแนน และ ระดับมาก = 3 คะแนน

ตอนที่ 3 ปัญหาและข้อเสนอแนะของเกษตรกรเกี่ยวกับการทำเกษตร ประกอบด้วย คำถามเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการทำเกษตร ได้แก่ ด้านที่ดินและแหล่งน้ำ ด้านแรงงาน ด้านการเงิน ด้านการตลาด ด้านตัวเกษตรกร และด้านเจ้าหน้าที่ของรัฐ โดยคำถามมีลักษณะปลายเปิด

2.2 ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ ในการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยมีขั้นตอน ดังนี้

2.2.1 การสร้างแบบสัมภาษณ์ โดยศึกษาจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แล้วนำมาสร้างเป็นแบบสัมภาษณ์ให้สอดคล้องตามที่นิยามศัพท์ไว้ และตรงกับวัตถุประสงค์การวิจัย รวมทั้งตรงกับขอบเขตที่ต้องการศึกษา พร้อมทั้งให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความถูกต้องของรูปแบบและการใช้ภาษา

2.2.2 การให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาหาความถูกต้องในเนื้อหา (content validity) ผู้วิจัยได้นำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 2 ท่าน โดยเป็นอาจารย์จากแขนงวิชาส่งเสริมการเกษตร จำนวน 2 ท่าน (ดังรายนามในภาคผนวก ก) ตรวจสอบพิจารณาความถูกต้องในเนื้อหา และภาษาที่ใช้ให้ตรงตามทฤษฎีและวัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.2.3 การทดสอบหาความเชื่อถือได้จากการวัด (reliability) โดยนำแบบสัมภาษณ์ที่ผ่านการพิจารณาคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญที่คัดเลือกไว้ นำไปทดลองสัมภาษณ์เกษตรกรในตำบลคอนเจดีย์ จำนวน 20 คน เพื่อหาความเชื่อถือได้ของแบบสัมภาษณ์ตอนที่ 2 ความต้องการสนับสนุนจากองค์การบริหารส่วนตำบลในการพัฒนาทางการเกษตร มีค่าความเชื่อถือได้เท่ากับ 0.81 แสดงว่า เครื่องมือมีความเชื่อถือได้

2.2.4 การจัดพิมพ์ หลังจากทดสอบหาความเชื่อถือได้ของการวิจัย ผู้วิจัยจัดพิมพ์เพื่อเตรียมเก็บรวบรวมข้อมูล

2.2.5 การนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย นำแบบสัมภาษณ์ไปเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตัวเอง โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์เกษตรกรตามแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างที่จัดทำไว้ โดยมีขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

3.1 ติดต่อประสานงานกับผู้นำหมู่บ้านหรือหน่วยงานราชการที่จะดำเนินการจัดประชุมหรือฝึกอบรมให้เกษตรกร เพื่อขอความร่วมมือกำหนดนัดหมายวัน เวลา และสถานที่สัมภาษณ์เกษตรกร

3.2 จัดเตรียมวัสดุ อุปกรณ์ ที่ต้องใช้เพื่อการสัมภาษณ์

3.3 ดำเนินการสัมภาษณ์ด้วยตนเอง โดยแนะนำตัว ชี้แจงวัตถุประสงค์และประโยชน์ของการวิจัย เพื่อให้เกษตรกรร่วมมือในการให้ข้อมูลที่เป็นจริงและครบถ้วน พร้อมทั้งบันทึกผลการสัมภาษณ์ ทบทวนความสมบูรณ์ของข้อมูล และกล่าวขอบคุณเมื่อสิ้นสุดการสัมภาษณ์

3.4 ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ตั้งแต่เดือน มกราคม - มีนาคม เก็บข้อมูลได้จำนวน 282 คน คิดเป็นร้อยละ 100

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล โดยการนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาตรวจให้คะแนน จัดทำรหัสและบันทึกข้อมูล แล้ววิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป โดยมีการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ตอนที่ 1 สภาพทางสังคมและเศรษฐกิจ วิเคราะห์ข้อมูลโดยสถิติ ความถี่ ร้อยละ ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตอนที่ 2 ความต้องการสนับสนุนจากองค์การบริหารส่วนตำบลในการพัฒนาทางการเกษตร วิเคราะห์ข้อมูลโดยสถิติ ความถี่ ร้อยละ และค่าเฉลี่ย

โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน 3 ระดับ คือ

ระดับน้อย	=	1 คะแนน
ระดับปานกลาง	=	2 คะแนน
ระดับมาก	=	3 คะแนน

ส่วนระดับความต้องการ ผู้วิจัยได้นำคะแนนระดับความต้องการมาหาค่าเฉลี่ยรายข้อ แต่ละด้าน และค่าเฉลี่ยรวมทุกด้าน แล้วจัดระดับความต้องการตามเกณฑ์ในการประเมิน ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.66 หมายถึง มีความต้องการระดับน้อย

คะแนนเฉลี่ย 1.67 – 2.33 หมายถึง มีความต้องการระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 2.34 – 3.00 หมายถึง มีความต้องการระดับมาก

ตอนที่ 3 ปัญหาและข้อเสนอแนะของเกษตรกรเกี่ยวกับการทำเกษตร วิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา โดยการประมวลผลข้อมูล เปรียบเทียบและจัดหมวดหมู่ข้อมูล ทำการหาความเชื่อมโยงของแต่ละความหมายจนมีความเชื่อมั่นในข้อมูล แล้วนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ร้อยละ

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง ความต้องการของเกษตรกรต่อการสนับสนุนจากองค์การบริหารส่วนตำบลในการพัฒนาทางการเกษตร กรณีศึกษา : องค์การบริหารส่วนตำบลพลับพลาไชย อำเภออุทุมพร จังหวัดสุพรรณบุรี ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูล และนำเสนอผลการวิเคราะห์เป็น 3 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 สภาพทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกร

ตอนที่ 2 ความต้องการสนับสนุนจากองค์การบริหารส่วนตำบลในการพัฒนาทางการเกษตร

ตอนที่ 3 ปัญหาและข้อเสนอแนะของเกษตรกรเกี่ยวกับการเกษตร

ตอนที่ 1 สภาพทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกร

1.1 สภาพทางสังคมของเกษตรกร ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สมาชิกในครัวเรือนที่ทำเกษตร ประสบการณ์ในการทำการเกษตร การรับรู้ข้อมูลข่าวสารทางการเกษตร การติดต่อกับองค์การบริหารส่วนตำบลเกี่ยวกับการเกษตร และตำแหน่งทางสังคม ซึ่งการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏผล ดังตารางที่ 4.1 – 4.5

ตารางที่ 4.1 เพศ

	n = 282	
	สภาพทางสังคม	ร้อยละ
เพศ	จำนวน (คน)	
ชาย	150	53.2
หญิง	132	46.8

จากตารางที่ 4.1 แสดงว่า เกษตรกรเป็นเพศชาย ร้อยละ 53.2 และเพศหญิง ร้อยละ 46.8

ตารางที่ 4.2 อายุ และระดับการศึกษา

n = 282		
สภาพทางสังคม	จำนวน (คน)	ร้อยละ
อายุ (ปี)		
ไม่เกิน 30 ปี	16	5.7
31 - 40	60	21.3
41 - 50	88	31.2
51 - 60	79	28.0
มากกว่า 60 ปี	39	13.8
ค่าต่ำสุด = 22	ค่าสูงสุด = 74	
ค่าเฉลี่ย = 48.05	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 10.942	
ระดับการศึกษา		
ไม่ได้เรียนหนังสือ	14	5.0
ประถมศึกษา	217	77.0
มัธยมฯ ดันหรือเทียบเท่า	23	8.2
มัธยมฯ ปลายหรือเทียบเท่า	24	8.5
อนุปริญญา/ปวส.	3	1.1
ปริญญาตรีและสูงกว่า	1	0.4

จากตารางที่ 4.2 แสดงว่า เกษตรกร ร้อยละ 31.2 มีอายุอยู่ระหว่าง 41-50 ปี รองลงมา ร้อยละ 28.0 และ 21.3 มีอายุอยู่ระหว่าง 51 - 60 ปี และ 31-40 ปี ตามลำดับ และมีส่วนน้อย ร้อยละ 5.7 มีอายุน้อยกว่า 30 ปี โดยเกษตรกรมีอายุต่ำสุด 22 ปี อายุสูงสุด 74 ปี และมีอายุเฉลี่ย 48.05 ปี เกษตรกร ร้อยละ 77.0 จบการศึกษาระดับประถมศึกษา รองลงมา ร้อยละ 8.5 และ 8.2 จบการศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่าและมัธยมศึกษาตอนต้นหรือเทียบเท่า ตามลำดับ และมีส่วนน้อย ร้อยละ 0.4 จบการศึกษาระดับปริญญาตรีและสูงกว่า

ตารางที่ 4.3 สมาชิกในครัวเรือนที่ทำเกษตร และประสบการณ์ในการทำเกษตร

n = 282		
สภาพทางสังคม	จำนวน (คน)	ร้อยละ
สมาชิกในครัวเรือนที่ทำเกษตร (คน)		
1 - 2	161	57.1
3 - 4	96	34
5 - 6	23	8.2
มากกว่า 6 คน	2	0.7
ค่าต่ำสุด = 1	ค่าสูงสุด = 7	
ค่าเฉลี่ย = 2.68	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 1.213	
ประสบการณ์ในการทำเกษตร (ปี)		
ต่ำกว่า 10 ปี	61	21.6
11 - 20	79	28.0
21 - 30	72	25.5
31 - 40	54	19.1
มากกว่า 40 ปี	16	5.7
ค่าต่ำสุด = 1	ค่าสูงสุด = 54	
ค่าเฉลี่ย = 22.91	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 12.373	

ตารางที่ 4.3 แสดงว่า เกษตรกร ร้อยละ 57.1 มีสมาชิกในครัวเรือนที่ทำเกษตร 1 - 2 คน รองลงมา ร้อยละ 34 มีสมาชิกในครัวเรือนที่ทำเกษตร 3 - 4 คน และมีส่วนน้อย ร้อยละ 0.7 ที่มีสมาชิกในครัวเรือนที่ทำเกษตร มากกว่า 6 คน โดยมีสมาชิกในครัวเรือนที่ทำเกษตรต่ำสุด 1 คน สูงสุด 7 คน และมีสมาชิกในครัวเรือนที่ทำเกษตรเฉลี่ย 2.68 คน เกษตรกร ร้อยละ 28 มีประสบการณ์ในการทำเกษตร 11 - 20 ปี รองลงมา ร้อยละ 25.5 และ 21.6 มีประสบการณ์ในการทำเกษตร 21 - 30 ปี และ ต่ำกว่า 10 ปี ตามลำดับ และมีส่วนน้อย ร้อยละ 5.7 ที่มีประสบการณ์ในการทำเกษตรมากกว่า 40 ปี โดยเกษตรกรมีประสบการณ์ต่ำสุด 1 ปี ประสบการณ์สูงสุด 54 ปี และมีประสบการณ์ในการทำเกษตรเฉลี่ย 22.91 ปี

ตารางที่ 4.4 การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร และการติดต่อกับองค์การบริหารส่วนตำบลเกี่ยวกับ
การเกษตร

n = 282

สภาพทางสังคม	จำนวน (คน)	ร้อยละ
การรับรู้ข้อมูลข่าวสารทางการเกษตร (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
โทรทัศน์	243	86.2
ผู้นำหมู่บ้าน	215	76.2
เพื่อนบ้าน	201	71.3
เจ้าหน้าที่เกษตร	167	59.9
วิทยุ	167	59.9
หอกระจายข่าว	107	37.9
หนังสือพิมพ์	52	18.4
เอกสารต่าง ๆ เช่น แผ่นพับ สิ่งพิมพ์	26	9.2
อื่น ๆ เช่น การทดลองทำ	2	0.7
การติดต่อกับองค์การบริหารส่วนตำบลเกี่ยวกับการเกษตร		
นาน ๆ ครั้ง (1 – 2 ครั้ง ต่อปี)	154	54.6
บ่อยครั้ง (3 - 5 ครั้ง ต่อปี)	94	33.3
บ่อยที่สุด (5 ครั้งขึ้นไป ต่อปี)	34	12.1

ตารางที่ 4.4 แสดงว่า เกษตรกร ร้อยละ 86.2 รับรู้ข้อมูลข่าวสารทางการเกษตรจากโทรทัศน์ รองลงมา ร้อยละ 76.2, 71.3, 59.9, 59.9 รับรู้ข่าวสารจาก ผู้นำหมู่บ้าน เพื่อนบ้าน เจ้าหน้าที่เกษตร และวิทยุ ตามลำดับ และมีส่วนน้อย ร้อยละ 0.7 รับรู้ข่าวสารจากแหล่งอื่น ๆ เช่น การทดลองทำเอง เกษตรกรร้อยละ 54.6 มาติดต่อกับองค์การบริหารส่วนตำบลเกี่ยวกับการเกษตร นาน ๆ ครั้ง รองลงมา ร้อยละ 33.3 มาติดต่อกับองค์การบริหารส่วนตำบลเกี่ยวกับการเกษตร บ่อยครั้ง และมีส่วนน้อย ร้อยละ 12.1 มาติดต่อกับองค์การบริหารส่วนตำบลเกี่ยวกับการเกษตร บ่อยที่สุด

ตารางที่ 4.5 ตำแหน่งทางสังคม

n = 282		
สภาพทางสังคม	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ตำแหน่งทางสังคม		
-ไม่มีตำแหน่งทางสังคม	237	84.0
- มีตำแหน่งทางสังคม	45	16.0
กรรมการหมู่บ้าน	20	7.1
อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน(อสม.)	13	4.6
สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล	9	3.2
สารวัตรกำนัน หรือผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน	3	1.1

ตารางที่ 4.5 แสดงว่า เกษตรกรร้อยละ 84 ไม่มีตำแหน่งทางสังคม และมีตำแหน่งทางสังคม ร้อยละ 16 ได้แก่ กรรมการหมู่บ้าน อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน(อสม.) และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ร้อยละ 7.1, 4.6 และ 3.2 ตามลำดับ และมีส่วนน้อย ร้อยละ 1.1 เป็นสารวัตรกำนันหรือผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน

1.2 สภาพทางเศรษฐกิจของเกษตรกร ได้แก่ พื้นที่ถือครองเพื่อการเกษตร กิจกรรมการเกษตรที่ทำ ค่าใช้จ่ายในการทำการเกษตร รายได้ทั้งหมดของครัวเรือน และแหล่งเงินลงทุนเพื่อการเกษตร การวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏผล ดังตารางที่ 4.6 – 4.10

ตารางที่ 4.6 พื้นที่ถือครองเพื่อการเกษตร

สภาพทางเศรษฐกิจ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
พื้นที่ถือครองเพื่อการเกษตร (ไร่)		
- ของตนเองทั้งหมด (n = 169)		
1 – 10 ไร่	57	33.73
11 – 20 ไร่	64	37.87
21 – 30 ไร่	26	15.38
31 – 40 ไร่	8	4.73
40 ไร่ขึ้นไป	14	8.28
ค่าต่ำสุด = 1	ค่าสูงสุด = 90	
ค่าเฉลี่ย = 18.41	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 13.6	
- เช่าผู้อื่นทั้งหมด (n = 113)		
1 – 10 ไร่	36	31.86
11 – 20 ไร่	40	35.40
21 – 30 ไร่	15	13.27
31 – 40 ไร่	10	8.85
40 ไร่ขึ้นไป	12	10.62
ค่าต่ำสุด = 1	ค่าสูงสุด = 150	
ค่าเฉลี่ย = 24	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 26.5	

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

สภาพทางเศรษฐกิจ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
พื้นที่ถือครองเพื่อการเกษตร (ไร่)		
- ของตนเอง และ เช่าผู้อื่น (n = 92)		
1 – 15 ไร่	9	9.78
16 – 30 ไร่	33	35.87
31 – 45 ไร่	26	28.26
46 – 60 ไร่	12	13.04
60 ไร่ขึ้นไป	12	13.04
ค่าต่ำสุด = 9	ค่าสูงสุด = 215	
ค่าเฉลี่ย = 40.78	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 30.3	

ตารางที่ 4.6 แสดงว่าเกษตรกรที่มีที่ดินเป็นของตนเองอย่างเดียว จำนวน 169 คน โดยร้อยละ 37.87 ถือครองที่ดินเพื่อการเกษตรที่เป็นของตนเอง 11 – 20 ไร่ รองลงมา ร้อยละ 33.73 ถือครองที่ดิน 1 – 10 ไร่ และมีส่วนน้อยร้อยละ 4.73 ถือครองที่ดินเพื่อการเกษตรที่เป็นของตนเอง 31 – 40 ไร่ เกษตรกรมีที่ดินที่เป็นของตนเอง ต่ำสุด 1 ไร่ สูงสุด 90 ไร่ และมีที่ดินที่เป็นของตนเองเฉลี่ย 18.41 ไร่ มีเกษตรกรที่เช่าที่ดินผู้อื่นอย่างเดียว จำนวน 113 คน โดยร้อยละ 35.40 เช่าที่ดินของผู้อื่น 11 – 20 ไร่ รองลงมา ร้อยละ 31.86 และ 13.27 เช่าที่ดิน 1 – 10 ไร่ และ 21 – 40 ไร่ ตามลำดับ และมีส่วนน้อยร้อยละ 8.85 เช่าที่ดิน 31 – 40 ไร่ เกษตรกรเช่าที่ดิน ต่ำสุด 1 ไร่ สูงสุด 150 ไร่ และเช่าที่ดินเฉลี่ย 24 ไร่ และยังพบว่าเกษตรกรที่มีทั้งที่ดินที่เป็นของตนเอง และเช่าผู้อื่นด้วย มีจำนวน 92 คน โดยร้อยละ 35.87 มีที่ดินของตนเองและเช่าผู้อื่น 16 – 30 ไร่ รองลงมา ร้อยละ 28.26 และ 13.04 มีที่ดินของตนเองและเช่าผู้อื่น 31 – 45 ไร่ , 46 – 60 ไร่ และ 60 ไร่ขึ้นไป และมีส่วนน้อยร้อยละ 9.78 มีที่ดินของตนเองและเช่าผู้อื่น 1 – 15 ไร่ โดยมีที่ดินของตนเองและเช่าผู้อื่น ต่ำสุด 9 ไร่ สูงสุด 215 ไร่ และเฉลี่ย 40.78 ไร่

ตารางที่ 4.7 กิจกรรมการเกษตรที่ทำ

n = 282		
สภาพทางเศรษฐกิจ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
กิจกรรมการเกษตรที่ทำ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
ทำนา	153	54.3
พืชไร่ เช่น อ้อย ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ มันสำปะหลัง	137	48.6
พืชผัก เช่น คะน้า พริก กระเจี๊ยบเขียว มันเทศ	32	11.3
เลี้ยงสัตว์ เช่น โคเนื้อ สุกร ไก่พื้นเมือง กระบือ	30	10.6

ตารางที่ 4.7 แสดงว่า เกษตรกร ร้อยละ 54.3 ทำนา รองลงมา ร้อยละ 48.6 ปลูกพืชไร่ เช่น อ้อย ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ มันสำปะหลัง และมีบางส่วน ร้อยละ 11.3 ปลูกพืชผัก เช่น คะน้า พริก กระเจี๊ยบเขียว มันเทศ และมีส่วนน้อย ร้อยละ 10.6 ที่เลี้ยงสัตว์ เช่น โคเนื้อ สุกร ไก่พื้นเมือง กระบือ เป็นต้น

ตารางที่ 4.8 ค่าใช้จ่ายในการทำเกษตร

n = 282		
สภาพทางเศรษฐกิจ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ค่าใช้จ่ายในการทำเกษตร (บาท/ปี)		
ต่ำกว่า 50,000	57	20.2
50,001 – 100,000	74	26.2
100,001 – 150,000	56	19.9
150,001 – 200,000	27	9.6
200,001 – 250,000	16	5.7
250,001 – 300,000	9	3.2
300,000 ขึ้นไป	43	15.2
ค่าต่ำสุด = 10,000 ค่าสูงสุด = 800,000		
ค่าเฉลี่ย = 162,741.7 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 152,655.5		

ตารางที่ 4.8 แสดงว่า เกษตรกร ร้อยละ 26.2 มีค่าใช้จ่ายในการทำเกษตร 50,001 - 100,000 บาท/ปี รองลงมา ร้อยละ 20.2, 19.9 และ 15.2 มีค่าใช้จ่ายในการทำเกษตร ต่ำกว่า 50,000 บาท/ปี 100,001 - 150,000 บาท/ปี และ 300,000 บาทขึ้นไป/ปีตามลำดับ และมีเกษตรกรส่วนน้อย ร้อยละ 3.2 มีค่าใช้จ่ายในการทำเกษตร 250,001 – 300,000 บาท/ปี โดยเกษตรกรมีค่าใช้จ่ายในการทำเกษตรต่ำสุด 10,000 บาท/ปี สูงสุด 800,000 บาท/ปี และมีค่าใช้จ่ายในการทำเกษตรเฉลี่ย 162,741.7 บาท/ปี

ตารางที่ 4.9 รายได้ทั้งหมดของครัวเรือน

สภาพทางเศรษฐกิจ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
รายได้ทั้งหมดของครัวเรือน (บาท/ปี)		
- รายได้ในภาคการเกษตรอย่างเดียว (n = 282)		
ต่ำกว่า 100,000	80	28.4
100,001 – 200,000	82	29.1
200,001 – 300,000	52	18.4
300,001 – 400,000	17	6.0
400,000 ขึ้นไป	51	18.1
ค่าต่ำสุด = 5,000 ค่าสูงสุด = 1,400,000		
ค่าเฉลี่ย = 252,468.1 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 226,858.3		
- รายได้นอกภาคการเกษตรอย่างเดียว (n = 187)		
ต่ำกว่า 20,000	74	39.57
20,001 – 40,000	60	32.09
40,001 – 60,000	36	19.25
60,001 – 80,000	11	5.88
80,001 – 100,000	6	3.21
ค่าต่ำสุด = 2,000 ค่าสูงสุด = 100,000		
ค่าเฉลี่ย = 32,188.77 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 21,170.22		
- รายได้รวม (ทั้งใน – นอกภาคการเกษตร) (n = 187)		
ต่ำกว่า 100,000	38	20.3
100,001 – 200,000	77	41.2
200,001 – 300,000	32	17.1
300,001 – 400,000	17	9.1
400,001 – 500,000	8	4.3
500,000 ขึ้นไป	15	8.0
ค่าต่ำสุด = 40,000 ค่าสูงสุด = 812,000		
ค่าเฉลี่ย = 217,699 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 155,601		

ตารางที่ 4.9 แสดงว่า เกษตรกร ร้อยละ 29.1 มีรายได้ในภาคการเกษตรเพียงอย่างเดียว 100,001 - 200,000 บาท/ปี รองลงมา ร้อยละ 28.4, 18.4 และ 18.1 มีรายได้ในภาคการเกษตรต่ำกว่า 100,000 บาท/ปี, 200,001 - 300,000 บาท/ปี และมากกว่า 400,000 บาท/ปีตามลำดับ และมีส่วนน้อย ร้อยละ 6.0 มีรายได้ในภาคการเกษตร 300,001 - 400,000 บาท/ปี โดยเกษตรกรมีรายได้ในภาคการเกษตร ต่ำสุด 5,000 บาท/ปี สูงสุด 1,400,000 บาท/ปี และมีรายได้ในภาคการเกษตรเฉลี่ย 252,468 บาท/ปี เกษตรกรที่มีรายได้นอกภาคการเกษตร (ไม่รวมในภาคการเกษตร) มีจำนวน 187 คน ร้อยละ 39.57 มีรายได้นอกภาคการเกษตรเพียงอย่างเดียว ต่ำกว่า 20,000 บาท/ปี รองลงมา ร้อยละ 32.09 และ 19.25 มีรายได้นอกภาคการเกษตร 20,001 - 40,000 บาท/ปี และ 40,001 - 60,000 บาท/ปีตามลำดับ และมีส่วนน้อย ร้อยละ 3.21 ที่มีรายได้นอกภาคการเกษตร 80,001 - 100,000 บาท/ปี โดยเกษตรกรที่มีรายได้นอกภาคการเกษตร ต่ำสุด 2,000 บาท/ปี สูงสุด 100,000 บาท/ปี และมีรายได้นอกภาคการเกษตรเฉลี่ย 32,189 บาท/ปี และพบว่า เกษตรกรมีรายได้รวม (ทั้งในและนอกภาคการเกษตร) มีจำนวน 187 คน โดยร้อยละ 41.2 มีรายได้รวม 100,001 - 200,000 บาท/ปี รองลงมา ร้อยละ 20.3 และ 17.1 มีรายได้รวม ต่ำกว่า 100,000 บาท/ปี และ 200,001 - 300,000 บาท/ปีตามลำดับ และมีส่วนน้อย ร้อยละ 4.3 ที่มีรายได้รวม 400,001 - 500,000 บาท/ปี โดยเกษตรกรมีรายได้รวม ต่ำสุด 40,000 บาท/ปี สูงสุด 812,000 บาท/ปี และมีรายได้รวมเฉลี่ย 217,969 บาท/ปี

ตารางที่ 4.10 แหล่งเงินลงทุนเพื่อการเกษตร

n = 282		
สภาพทางเศรษฐกิจ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
แหล่งเงินลงทุนเพื่อการเกษตร (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
เงินของตนเอง	258	91.5
ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ (ธกส.)	143	50.7
เงินกองทุนหมู่บ้าน	128	45.4
สหกรณ์	94	33.3
แหล่งอื่น ๆ เช่น เงินกู้ยืมกระบบ	46	16.3

ตารางที่ 4.10 แสดงว่า เกษตรกร ร้อยละ 91.5 ใช้เงินของตนเองลงทุนเพื่อการเกษตร รองลงมา ร้อยละ 50.7 ใช้เงินลงทุนจากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์(ธกส.) และมีส่วนน้อย ร้อยละ 16.3 ใช้เงินทุนจากแหล่งอื่น ๆ เช่น เงินกู้ยืมกระบบ

ตอนที่ 2 ความต้องการสนับสนุนจากองค์การบริหารส่วนตำบลในการพัฒนา ทางการเกษตร

ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลความต้องการของเกษตรกรใน 7 ด้าน ได้แก่ ด้านการตลาด ด้านเทคโนโลยีการผลิต ด้านวัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือ ด้านการคมนาคมขนส่ง ด้านสินเชื่อเพื่อการผลิต ด้านการรวมกลุ่ม และด้านการพัฒนาความรู้ โดยใช้คำถามแบบประเมินค่า (rating scale) 3 ระดับ คือ ต้องการน้อย ต้องการปานกลาง และต้องการมาก หลังจากนั้นผู้วิจัยได้นำคะแนนรวมมาหาค่าเฉลี่ยแล้วจัดระดับความต้องการตามเกณฑ์ในการประเมิน ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.66 หมายถึง มีความต้องการน้อย

คะแนนเฉลี่ย 1.67 – 2.33 หมายถึง มีความต้องการปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 2.34 – 3.00 หมายถึง มีความต้องการมาก

ตารางที่ 4.11 สรุประดับความต้องการสนับสนุนจาก อบต. ในการพัฒนาการเกษตร

ความต้องการของเกษตรกรในการพัฒนาการเกษตร	ค่าเฉลี่ย	ความหมาย
1. ด้านการคมนาคมขนส่ง	2.65	มาก
2. ด้านอุปกรณ์และเครื่องมือทางการเกษตร	2.58	มาก
3. ด้านสินเชื่อเพื่อการเกษตร	2.36	มาก
4. ด้านการตลาด	2.31	ปานกลาง
5. ด้านการรวมกลุ่ม	2.11	ปานกลาง
6. ด้านเทคโนโลยีการผลิต	2.10	ปานกลาง
7. ด้านการพัฒนาความรู้	2.04	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.11 แสดงว่า โดยภาพรวมของเกษตรกรในตำบลพลับพลาไชย มีความต้องการต่อการสนับสนุนทางการเกษตรจากองค์การบริหารส่วนตำบลพลับพลาไชย ใน 7 ด้าน ดังนี้ เกษตรกรมีความต้องการในระดับมาก 3 ด้าน (เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ย) ได้แก่ ด้านการคมนาคมขนส่ง ด้านอุปกรณ์และเครื่องมือทางการเกษตรและด้านสินเชื่อเพื่อการผลิต และมีความต้องการในระดับปานกลาง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการตลาด ด้านการรวมกลุ่ม ด้านเทคโนโลยีการผลิต และด้านการพัฒนาความรู้ เมื่อพิจารณารายละเอียดความต้องการแต่ละด้านของเกษตรกร ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏดังตารางที่ 4.12 – 4.18

ตารางที่ 4.12 ระดับความต้องการสนับสนุนจาก อบต. ในการพัฒนาการเกษตร
ด้านการคมนาคมขนส่ง

n = 282

ความต้องการของเกษตรกรในการพัฒนา การเกษตร	ระดับความต้องการ			ค่าเฉลี่ย	ความหมาย
	มาก	ปานกลาง	น้อย		
	1	2	3		
1. ด้านการคมนาคมขนส่ง				2.65	มาก
1.1 ปรับปรุง ซ่อมแซมถนนในการ ขนส่งผลผลิต	206 (73.0)	72 (25.5)	4 (1.4)	2.72	มาก
1.2 สร้างถนนในการขนส่งผลผลิต	171 (60.6)	104 (36.9)	7 (2.5)	2.58	มาก

จากตารางที่ 4.12 แสดงว่า โดยภาพรวมเกษตรกรมีความต้องการสนับสนุนด้านการคมนาคมขนส่งจากองค์การบริหารส่วนตำบล ในระดับมาก (โดยมีค่าเฉลี่ย 2.65) เมื่อพิจารณาในรายละเอียด พบว่า เกษตรกรต้องการให้ปรับปรุง ซ่อมแซมถนนในการขนส่งผลผลิตและสร้างถนนในการขนส่งผลผลิตในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 2.72 และ 2.58 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.13 ระดับความต้องการสนับสนุนจาก อบต. ในการพัฒนาการเกษตร
ด้านอุปกรณ์และเครื่องมือทางการเกษตร

n = 282

ความต้องการของเกษตรกรในการ พัฒนาการเกษตร	ระดับความต้องการ			ค่าเฉลี่ย	ความหมาย
	มาก	ปานกลาง	น้อย		
	1	2	3		
2. ด้านอุปกรณ์และเครื่องมือทางการ เกษตร				2.58	มาก
2.1 สนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์และ เครื่องมือ	150 (53.2)	116 (41.1)	16 (5.7)	2.48	มาก
2.2 จัดหาแหล่งจำหน่ายวัสดุ อุปกรณ์และเครื่องมือราคาถูก	200 (70.9)	73 (25.9)	9 (3.2)	2.68	มาก

จากตารางที่ 4.13 แสดงว่า โดยภาพรวมเกษตรกรมีความต้องการสนับสนุนด้านอุปกรณ์และเครื่องมือทางการเกษตรจากองค์การบริหารส่วนตำบล ในระดับมาก (โดยมีค่าเฉลี่ย 2.58) เมื่อพิจารณาในรายละเอียด พบว่า เกษตรกรต้องการให้จัดหาแหล่งจำหน่ายวัสดุ อุปกรณ์และเครื่องมือราคาถูกและให้สนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์และเครื่องมือในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 2.68 และ 2.48 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.14 ระดับความต้องการสนับสนุนจาก อบต. ในการพัฒนาการเกษตร
ด้านสินเชื่อเพื่อการผลิต

n = 282

ความต้องการของเกษตรกรในการ พัฒนาการเกษตร	ระดับความต้องการ			ค่าเฉลี่ย	ความหมาย
	มาก	ปานกลาง	น้อย		
	1	2	3		
3. ด้านสินเชื่อเพื่อการผลิต				2.36	มาก
3.1 จัดหาแหล่งเงินทุนเพื่อการเกษตร	127 (45.0)	132 (46.8)	23 (8.2)	2.37	มาก
3.2 จัดตั้งกองทุนเพื่อการเกษตร	116 (41.1)	130 (46.1)	36 (12.8)	2.28	ปานกลาง
3.3 เพิ่มวงเงินกู้ยืมเพื่อการเกษตร	159 (56.4)	87 (30.9)	36 (12.8)	2.44	มาก

จากตารางที่ 4.14 แสดงว่า โดยภาพรวมเกษตรกรมีความต้องการสนับสนุนด้านสินเชื่อเพื่อการผลิต จากองค์การบริหารส่วนตำบล ในระดับมาก (โดยมีค่าเฉลี่ย 2.36) เมื่อพิจารณาในรายละเอียด พบว่า เกษตรกรต้องการให้เพิ่มวงเงินกู้ยืมและจัดหาแหล่งเงินทุนเพื่อการเกษตรในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 2.44 และ 2.37 ตามลำดับ และต้องการจัดตั้งกองทุนเพื่อการเกษตรในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 2.28

ตารางที่ 4.15 ระดับความต้องการสนับสนุนจาก อบต. ในการพัฒนาการเกษตร ด้านการตลาด

n = 282

ความต้องการของเกษตรกรในการ พัฒนาการเกษตร	ระดับความต้องการ			ค่าเฉลี่ย	ความหมาย
	มาก	ปานกลาง	น้อย		
	1	2	3		
4. ด้านการตลาด				2.31	ปานกลาง
4.1 จัดหาแหล่งรับซื้อผลผลิต	138 (48.9)	127 (45.0)	17 (6.0)	2.43	มาก
4.2 สร้างแหล่งรวบรวมผลผลิต	107 (37.9)	157 (55.7)	18 (6.5)	2.32	ปานกลาง
4.3 รวมกลุ่มกันเพื่อจำหน่ายผลผลิต	105 (37.2)	125 (44.3)	52 (18.4)	2.19	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.15 แสดงว่า โดยภาพรวมเกษตรกรมีความต้องการสนับสนุนด้านการตลาดจากองค์การบริหารส่วนตำบลในระดับปานกลาง (โดยมีค่าเฉลี่ย 2.31) เมื่อพิจารณาในรายละเอียด พบว่า เกษตรกรต้องการให้จัดหาแหล่งรับซื้อผลผลิตทางการเกษตรในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 2.43 และต้องการให้สร้างแหล่งรวบรวมผลผลิตทางการเกษตรและรวมกลุ่มกันเพื่อจำหน่ายผลผลิตในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 2.32 และ 2.19 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.16 ระดับความต้องการสนับสนุนจาก อบต. ในการพัฒนาการเกษตร
ด้านการรวมกลุ่ม

n = 282

ความต้องการของเกษตรกรในการ พัฒนา การเกษตร	ระดับความต้องการ			ค่าเฉลี่ย	ความหมาย
	มาก	ปานกลาง	น้อย		
	1	2	3		
5. ด้านการรวมกลุ่ม				2.11	ปานกลาง
5.1 ส่งเสริมการรวมกลุ่มเพื่อผลิต	89 (31.6)	151 (53.5)	42 (14.9)	2.17	ปานกลาง
5.2 ส่งเสริมการรวมกลุ่มเพื่อแปรรูป	68 (24.1)	135 (47.9)	79 (28.0)	1.96	ปานกลาง
5.3 ส่งเสริมการรวมกลุ่มเพื่อ แลกเปลี่ยนประสบการณ์	79 (28.0)	142 (50.4)	61 (21.6)	2.06	ปานกลาง
5.4 สนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์ให้กลุ่มที่ ดำเนินการ	104 (36.9)	145 (51.4)	33 (11.7)	2.25	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.16 แสดงว่า โดยภาพรวมเกษตรกรมีความต้องการสนับสนุนด้านการรวมกลุ่มจากองค์การบริหารส่วนตำบล ในระดับปานกลาง (โดยมีค่าเฉลี่ย 2.11) เมื่อพิจารณาในรายละเอียด พบว่า เกษตรกรต้องการให้สนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์ให้กลุ่มที่ดำเนินการ ส่งเสริมการรวมกลุ่มเพื่อผลิต ส่งเสริมการรวมกลุ่มเพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์ และส่งเสริมการรวมกลุ่มเพื่อแปรรูปในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 2.25 2.17 2.06 และ 1.96 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.17 ระดับความต้องการสนับสนุนจากอบต. ในการพัฒนาการเกษตร ด้านเทคโนโลยีการผลิต

n = 282

ความต้องการของเกษตรกรในการ พัฒนาการเกษตร	ระดับความต้องการ			ค่าเฉลี่ย	ความหมาย
	มาก	ปานกลาง	น้อย		
	1	2	3		
6. ด้านเทคโนโลยีการผลิต					
6.1 เกี่ยวกับการปลูกพืช				2.38	มาก
6.1.1 การป้องกันและกำจัดศัตรูพืชด้วย ชีวภาพ	172 (61.0)	95 (33.7)	15 (5.3)	2.56	มาก
6.1.2 ดินและปุ๋ย	188 (66.7)	74 (26.2)	20 (7.1)	2.60	มาก
6.1.3 การใช้สารเคมี	140 (49.6)	115 (40.8)	27 (9.6)	2.40	มาก
6.1.4 การลดต้นทุนการผลิต เช่น ไม่เผาตอซัง การใช้ปุ๋ยอินทรีย์	168 (59.6)	95 (33.7)	19 (6.7)	2.53	มาก
6.1.5 การผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพ	117 (41.5)	44 (15.6)	121 (42.9)	1.99	ปานกลาง
6.1.6 จัดทำจุดเรียนรู้ทางการเกษตร	114 (40.4)	112 (39.7)	56 (19.9)	2.21	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.17 แสดงว่า โดยภาพรวมเกษตรกรมีความต้องการสนับสนุนด้านเทคโนโลยีการผลิตเกี่ยวกับพืชจากองค์การบริหารส่วนตำบล ในระดับมาก (โดยมีค่าเฉลี่ย 2.38) เมื่อพิจารณาในรายละเอียด พบว่า เกษตรกรต้องการเทคโนโลยีเรื่องดินและปุ๋ย การป้องกันและกำจัดศัตรูพืชด้วยชีวภาพ การลดต้นทุนการผลิต และการใช้สารเคมีในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 2.60 2.56 2.53 และ 2.40 ตามลำดับและต้องการให้จัดทำจุดเรียนรู้ทางการเกษตรและการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 2.21 และ 1.99 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.17 (ต่อ)

n = 282

ความต้องการของเกษตรกรในการ พัฒนาการเกษตร	ระดับความต้องการ			ค่าเฉลี่ย	ความหมาย
	มาก	ปานกลาง	น้อย		
	1	2	3		
6.2 เกี่ยวกับการเลี้ยงสัตว์				1.82	ปานกลาง
6.2.1 การดูแลรักษาสัตว์	54 (19.1)	133 (47.2)	95 (33.7)	1.85	ปานกลาง
6.2.2 เวชภัณฑ์และยารักษาสัตว์	53 (18.8)	125 (44.3)	104 (36.9)	1.82	ปานกลาง
6.2.3 การผสมเทียมสัตว์	31 (11.0)	90 (31.9)	161 (57.1)	1.54	น้อย
6.2.4 การผลิตอาหารสัตว์	60 (21.3)	118 (41.8)	104 (36.9)	1.84	ปานกลาง
6.2.5 การใช้มูลสัตว์เป็นพลังงาน ทดแทน	89 (31.6)	121 (42.9)	72 (25.5)	2.06	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.17 (ต่อ) แสดงว่า โดยภาพรวมเกษตรกรมีความต้องการสนับสนุนด้านเทคโนโลยีการผลิตสัตว์จากองค์การบริหารส่วนตำบล ในระดับปานกลาง (โดยมีค่าเฉลี่ย 1.82) เมื่อพิจารณาในรายละเอียด พบว่า เกษตรกรต้องการเทคโนโลยีเรื่องการใช้มูลสัตว์เป็นพลังงานทดแทน การดูแลรักษาสัตว์ การผลิตอาหารสัตว์ และเวชภัณฑ์และยารักษาสัตว์ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 2.06 1.85 1.84 และ 1.82 ตามลำดับ และต้องการเรื่องเทคโนโลยีการผสมเทียมสัตว์ในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ย 1.54

ตารางที่ 4.18 ระดับความต้องการสนับสนุนจาก อบต. ในการพัฒนาการเกษตร
ด้านการพัฒนาความรู้

n = 282

ความต้องการของเกษตรกรในการ พัฒนาการเกษตร	ระดับความต้องการ			ค่าเฉลี่ย	ความหมาย
	มาก	ปานกลาง	น้อย		
	1	2	3		
7. ด้านการพัฒนาความรู้					
7.1 ด้านการเกษตร				2.16	ปานกลาง
7.1.1 ฝึกอบรมให้ความรู้ด้านพืช	153 (54.3)	114 (40.4)	15 (5.3)	2.49	มาก
7.1.2 ฝึกอบรมให้ความรู้ด้านสัตว์	57 (20.7)	121 (42.9)	104 (36.9)	1.83	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.18 แสดงว่า โดยภาพรวมเกษตรกรมีความต้องการสนับสนุนด้านการพัฒนาความรู้ด้านการเกษตรจากองค์การบริหารส่วนตำบล ในระดับปานกลาง (โดยมีค่าเฉลี่ย 2.16) เมื่อพิจารณาในรายละเอียด พบว่า เกษตรกรต้องการให้ฝึกอบรมให้ความรู้ด้านพืช เช่น ข้าว อ้อย พืชผัก การทำไร่นาสวนผสมในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 2.49 และต้องการให้ฝึกอบรมให้ความรู้ด้านสัตว์ เช่น การเลี้ยงโคเนื้อ การเลี้ยงไก่ การเลี้ยงปลา ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 1.83

ตารางที่ 4.18 (ต่อ)

n = 282

ความต้องการของเกษตรกรในการพัฒนา การเกษตร	ระดับความต้องการ			ค่าเฉลี่ย	ความหมาย
	มาก	ปานกลาง	น้อย		
	1	2	3		
7.2 นอกภาคการเกษตร				1.91	ปานกลาง
7.2.1 การแปรรูปและพัฒนาบรรจุภัณฑ์	65 (23.0)	126 (44.7)	91 (32.3)	1.91	ปานกลาง
7.2.2 การทอผ้า	13 (4.6)	114 (40.4)	155 (55.0)	1.50	น้อย
7.2.3 การจักสาน	19 (6.7)	111 (39.4)	152 (53.9)	1.53	น้อย
7.2.4 การซ่อมบำรุงเครื่องยนต์เพื่อ การเกษตร	126 (44.7)	113 (40.1)	43 (15.2)	2.29	ปานกลาง
7.2.5 พาไปทัศนศึกษาดูงาน	124 (44.0)	127 (45.0)	31 (11.0)	2.33	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.18 (ต่อ) แสดงว่า โดยภาพรวมเกษตรกรมีความต้องการสนับสนุนด้านการพัฒนาความรู้นอกภาคการเกษตรจากองค์การบริหารส่วนตำบล ในระดับปานกลาง (โดยมีค่าเฉลี่ย 1.91) เมื่อพิจารณาในรายละเอียด พบว่า เกษตรกรต้องการให้พาไปทัศนศึกษาดูงาน ความรู้เรื่องการซ่อมบำรุงเครื่องยนต์เพื่อการเกษตร และความรู้เรื่องการแปรรูปและพัฒนาบรรจุภัณฑ์ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 2.33 2.29 และ 1.91 ตามลำดับ และต้องการความรู้เรื่องการจักสานและการทอผ้าในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ย 1.53 และ 1.50 ตามลำดับ

ตอนที่ 3 ปัญหาและข้อเสนอแนะของเกษตรกรเกี่ยวกับการเกษตร

จากการศึกษาถึงปัญหาและข้อเสนอแนะของเกษตรกรเกี่ยวกับการเกษตร พบว่าโดยภาพรวมของเกษตรกรในตำบลพลับพลาไชย มีปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการเกษตร 6 ด้าน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ปัญหาด้านที่ดินและแหล่งน้ำ ปัญหาด้านการเงิน ปัญหาด้านการตลาด ปัญหาด้านแรงงาน ปัญหาด้านเจ้าหน้าที่ของรัฐ และปัญหาด้านตัวเกษตรกร ดังตารางที่ 4.20

ตารางที่ 4.19 ปัญหาของเกษตรกรเกี่ยวกับการเกษตร

ปัญหาของเกษตรกรเกี่ยวกับการเกษตร	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. ด้านที่ดินและแหล่งน้ำ	116	41.13
2. ด้านการเงิน	78	27.66
3. ด้านการตลาด	78	27.66
4. ด้านการแรงงาน	37	13.12
5. ด้านเจ้าหน้าที่ของรัฐ	37	13.12
6. ด้านตัวเกษตรกร	35	12.41

สามารถสรุปปัญหาและข้อเสนอแนะในแต่ละด้าน ได้ดังนี้

3.1 ปัญหาเกี่ยวกับการเกษตร

3.1.1 ปัญหาด้านที่ดินและแหล่งน้ำ

- 1) ดินมีความเสื่อมโทรม
- 2) ขาดแคลนน้ำสำหรับทำการเกษตรในช่วงฤดูแล้ง
- 3) ไม่มีแหล่งเก็บกักน้ำในพื้นที่การเกษตร
- 4) ระบบส่งและระบายน้ำไม่สะดวก
- 5) ค่าใช้จ่ายสูงในการสูบน้ำเข้าพื้นที่การเกษตร

3.1.2 ปัญหาด้านการเงิน

- 1) ขาดเงินทุนเพื่อการเกษตร
- 2) เงินทุนที่กู้ยืมมีอัตราดอกเบี้ยสูงระยะเวลาการผ่อนชำระสั้น เพราะในบางฤดูเกษตรกรอาจประสบภาวะขาดทุนเนื่องจากการระบาดของโรคและแมลงหรือภัยแล้ง ทำให้ไม่สามารถชำระหนี้ได้ตามกำหนด
- 3) บังคับการผลิตทางการเกษตรมีราคาแพง

3.1.3 ปัญหาด้านการตลาด

- 1) ราคาของผลผลิตตกต่ำ ถูกเอาเปรียบจากพ่อค้าคนกลาง
- 2) จำหน่ายสินค้าไม่ได้ราคาตามเกณฑ์ที่รัฐบาลประกันราคา

3.1.4 ปัญหาด้านแรงงาน

- 1) ขาดแคลนแรงงานในภาคการเกษตร
- 2) ค่าจ้างแรงงานมีราคาสูงขึ้น
- 3) แรงงานในภาคการเกษตรไม่มีงานทำตลอดทั้งปี

3.1.5 ปัญหาด้านเจ้าหน้าที่ของรัฐ

- 1) ความล่าช้าในการแก้ปัญหาหรือพัฒนาการเกษตรของเจ้าหน้าที่
- 2) การประชาสัมพันธ์งานทางการเกษตรไม่ทั่วถึง

3.1.6 ปัญหาด้านตัวเกษตรกร

- 1) ขาดความรู้ ความเข้าใจในการทำการเกษตร และข้อมูลด้านการตลาด
- 2) ผลผลิตทางการเกษตรที่ผลิตออกมาไม่ได้มาตรฐานทำให้ถูกกดราคา

3.2 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการเกษตร

3.2.1 ข้อเสนอแนะด้านที่ดินและแหล่งน้ำ

- 1) ควรมีการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการปรับปรุงบำรุงดิน หรือนำเมล็ดพันธุ์ปุ๋ยพืชสด เช่น ปอเทือง ถั่วเขียว เป็นต้น มาส่งเสริมให้เกษตรกรปลูกเพื่อปรับปรุงดิน และควรส่งเสริมให้มีการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ร่วมกับปุ๋ยเคมี การจัดหาปุ๋ยอินทรีย์ราคาถูกลงมาจำหน่ายให้แก่เกษตรกร
- 2) ควรประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดสรรน้ำให้เพียงพอและเป็นธรรมแก่เกษตรกร
- 3) ฟังต่อลดถนนเพื่อจะได้ไม่ต้องสิ้นเปลืองค่าสูบน้ำหลายต่อ
- 4) ขุดลอก คู คลอง ลำห้วยที่ตื้นเขินเพื่อให้สามารถระบายน้ำได้ดี

- 5) ชุดบ่อเก็บกักน้ำในที่ดินสาธารณะประโยชน์ในแต่ละหมู่บ้าน
- 6) สนับสนุนเครื่องสูบน้ำให้แก่เกษตรกรในช่วงฤดูแล้ง
- 7) ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการส่งเสริมให้ใช้ไฟฟ้าเพื่อการเกษตรทดแทนการใช้น้ำมันเชื้อเพลิงในเขตที่สามารถขยายเขตไฟฟ้าได้
- 8) สนับสนุนเงินทุนในการขุดเจาะบ่อบาดาลให้แก่เกษตรกรในพื้นที่นอกเขตชลประทาน

3.2.2 ข้อเสนอแนะด้านการเงิน

- 1) ควรประสานงานกับสถาบันการเงินต่าง ๆ ที่เกษตรกรใช้บริการ เช่น ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ สหกรณ์ออมทรัพย์ และสหกรณ์ในตำบล เพื่อขอเพิ่มวงเงินกู้ยืมเพื่อการเกษตร ลดอัตราดอกเบี้ยให้ต่ำลง และขยายระยะเวลาในการชำระให้นานขึ้น
- 2) จัดหาปัจจัยการผลิตมาปล่อยเป็นสินเชื่อให้เกษตรกร โดยให้เกษตรกรชำระคืนหลังการเก็บเกี่ยวผลผลิตแล้ว

3.2.3 ข้อเสนอแนะด้านการตลาด

- 1) ควรส่งเสริมให้มีการรวมกลุ่มกันเพื่อจำหน่ายผลผลิต เพื่อให้มีอำนาจในการต่อรองราคาจากพ่อค้าคนกลาง
- 2) ควรจัดหาแหล่งรับซื้อผลผลิตที่ให้ราคาที่ยุติธรรมแก่เกษตรกร
- 3) จัดอบรมให้ความรู้ด้านการตลาดแก่เกษตรกร

3.2.4 ข้อเสนอแนะด้านแรงงาน

- 1) ควรนำเทคโนโลยีการเกษตรใหม่ๆ สำหรับทดแทนแรงงานคนมาเผยแพร่หรือประชาสัมพันธ์ให้แพร่หลาย เพื่อเป็นทางเลือกให้แก่เกษตรกร
- 2) ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการนำเครื่องจักรทุ่นแรงมาบริการให้กับเกษตรกรในราคาถูก เช่น เครื่องดำนา เป็นต้น
- 3) จัดฝึกอบรมวิชาชีพต่าง ๆ ให้กับแรงงาน เพื่อจะได้มีรายได้เสริมหลังจากหมดฤดูการเพาะปลูก

3.2.5 ข้อเสนอแนะด้านเจ้าหน้าที่ของรัฐ

- 1) ให้เจ้าหน้าที่ออกไปเยี่ยมเยียน พบปะแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเกษตรกรเป็นประจำ เพื่อจะได้ทราบปัญหาของเกษตรกรและทราบข้อมูลต่าง ๆ เช่น การระบาดของแมลงศัตรูพืช กักพืช เป็นต้น และแก้ไขปัญหาได้ทันที่
- 2) ควรประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการงานด้านการเกษตรในพื้นที่ให้ทั่วถึง และต่อเนื่อง

3.2.6 ข้อเสนอแนะด้านตัวเกษตรกร

- 1) ควรประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการทำเกษตร เพื่อลดต้นทุน เพิ่มผลผลิต
- 2) เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารด้านการตลาด เพื่อเป็นข้อมูลให้เกษตรกรใช้วางแผนในการผลิต

3.2.7 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

- 1) ให้ อบต. จัดตั้งทุนการศึกษาสำหรับบุตรเกษตรกรที่เรียนดี แต่ฐานะยากจน หมู่บ้านละ 1 ทุน เพื่อเพิ่มโอกาสทางการศึกษาให้แก่บุตรของเกษตรกร เพื่อจะได้นำความรู้มาพัฒนาทางการเกษตร
- 2) พาไปทัศนศึกษาดูงานด้านการเกษตรในพื้นที่ที่ประสบความสำเร็จ เพื่อเปิดโลกทัศน์ให้เกษตรกร
- 3) จัดทำแปลงสาธิตหรือแปลงเรียนรู้ด้านการเกษตรในตำบลหรือหมู่บ้าน เพื่อเป็นจุดถ่ายทอดเทคโนโลยีให้แก่เกษตรกร

บทที่ 5

สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง ความต้องการของเกษตรกรต่อการสนับสนุนจากองค์การบริหารส่วนตำบลในการพัฒนาทางการเกษตร ภูมิศึกษา : องค์การบริหารส่วนตำบลพลับพลาไชย อำเภออุทุมพรพิสัย จังหวัดสุพรรณบุรี เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ ซึ่งมีผลสรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. สรุปการวิจัย

1.1 วัตถุประสงค์การวิจัย การวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์ ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาสภาพสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกรในตำบลพลับพลาไชย 2) เพื่อศึกษาความต้องการของเกษตรกรต่อการสนับสนุนจากองค์การบริหารส่วนตำบลพลับพลาไชยในการพัฒนาทางการเกษตร และ 3) เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการเกษตรของเกษตรกรในตำบลพลับพลาไชย

1.2 วิธีดำเนินการวิจัย ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ ได้แก่ เกษตรกรในตำบลพลับพลาไชย ทั้ง 14 หมู่บ้านที่ขึ้นทะเบียนเกษตรกรกับสำนักงานเกษตรอำเภออุทุมพรพิสัย ในปี 2552 จำนวน 959 คน โดยสุ่มตามสัดส่วนร้อยละ 29.40 ของเกษตรกรทุกหมู่บ้าน ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 282 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเองและผ่านการพิจารณาความถูกต้องในเนื้อหา (content validity) จากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 2 ท่าน และมีการปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปทดลองสัมภาษณ์เกษตรกรในตำบลคอนเจดีย์ อำเภอคอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน 20 ราย ได้ค่าความเชื่อถือได้ของการวัด (reliability) เท่ากับ 0.81 แสดงว่าเครื่องมือมีความเชื่อถือได้ แล้วจึงนำไปสัมภาษณ์เกษตรกรด้วยตนเอง ได้ข้อมูลครบถ้วนคิดเป็น ร้อยละ 100 แล้วนำมาวิเคราะห์ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป หาค่าความถี่ ร้อยละ ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

1.3 สรุปผลการวิจัย ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1.3.1 สภาพทางสังคมและทางเศรษฐกิจของเกษตรกร พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นชาย มีอายุเฉลี่ย 48.05 ปี จบการศึกษาระดับประถมศึกษา มีสมาชิกในครัวเรือนที่ทำเกษตรเฉลี่ย 2.68 คน มีประสบการณ์ในการทำเกษตรเฉลี่ย 22.91 ปี เกษตรกรส่วนใหญ่รับรู้ข่าวสารทางการเกษตรจากโทรทัศน์ มาติดต่อกับองค์การบริหารส่วนตำบลเกี่ยวกับการเกษตรนาน ๆ ครั้ง และส่วนใหญ่ไม่มีตำแหน่งทางสังคม เกษตรกรถือครองที่ดินเพื่อการเกษตรที่เป็นของตนเองเฉลี่ย 18.41 ไร่ เข้าที่ดินเฉลี่ย 24 ไร่ และถือครองที่ดินทั้งของตนเองและเช่าผู้อื่นเฉลี่ย 40.78 ไร่ เกษตรกรส่วนใหญ่ทำนา รองลงมาปลูกพืชไร่ เช่น อ้อย ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ มันสำปะหลัง และบางส่วนปลูกพืชผัก เช่น คะน้า พริก กระเจี๊ยบเขียว มันเทศ มีค่าใช้จ่ายในการทำเกษตรเฉลี่ย 162,741.70 บาท/ปี มีรายได้ในภาคการเกษตรเฉลี่ย 252,468 บาท/ปี รายได้นอกภาคการเกษตรเฉลี่ย 32,189 บาท/ปี และรายได้รวมเฉลี่ย 217,969 บาท/ปี และเกษตรกรส่วนใหญ่ใช้เงินลงทุนของตนเอง รองลงมาใช้เงินลงทุนจากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ (ธกส.)

1.3.2 ความต้องการสนับสนุนจากองค์การบริหารส่วนตำบลในการพัฒนาทางการเกษตร ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลความต้องการของเกษตรกรใน 7 ด้าน พบว่า เกษตรกรมีความต้องการต่อการสนับสนุนทางการเกษตรจากองค์การบริหารส่วนตำบลพลับพลาไชย ใน 7 ด้าน ดังนี้ มีความต้องการในระดับมาก 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการคมนาคมขนส่ง ด้านอุปกรณ์และเครื่องมือทางการเกษตร และด้านสินเชื่อเพื่อการผลิต และมีความต้องการในระดับปานกลาง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการตลาด ด้านการรวมกลุ่ม ด้านเทคโนโลยีการผลิตและด้านการพัฒนาความรู้ สามารถสรุปแต่ละประเด็น ได้ดังนี้

- 1) **ด้านการคมนาคมขนส่ง** เกษตรกรมีความต้องการระดับมาก ให้ปรับปรุงซ่อมแซมถนนในการขนส่งผลผลิตทางการเกษตรเป็นอันดับแรก รองลงมา ได้แก่ การสร้างถนนในการขนส่งผลผลิตทางการเกษตร
- 2) **ด้านอุปกรณ์และเครื่องมือทางการเกษตร** เกษตรกรมีความต้องการระดับมากในการให้จัดหาแหล่งจำหน่ายวัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือราคาถูกเป็นอันดับแรก รองลงมา ได้แก่ การสนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์และเครื่องมือทางการเกษตร
- 3) **ด้านสินเชื่อเพื่อการผลิต** เกษตรกรมีความต้องการระดับมากในการให้เพิ่มวงเงินกู้ยืมเพื่อการเกษตรเป็นอันดับแรก รองลงมา ได้แก่ การจัดหาแหล่งเงินทุนเพื่อการเกษตร

4) **ด้านการตลาด** เกษตรกรมีความต้องการสนับสนุนระดับปานกลาง ในการให้สร้างแหล่งรวบรวมผลผลิตทางการเกษตรเป็นอันดับแรก รองลงมา ได้แก่ รวมกลุ่มกัน เพื่อจำหน่ายผลผลิต

5) **ด้านการรวมกลุ่ม** เกษตรกรมีความต้องการระดับปานกลางในการ ให้สนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์ให้กับกลุ่มที่ดำเนินการเป็นอันดับแรก รองลงมา ได้แก่ การส่งเสริม การรวมกลุ่มเพื่อผลิต ส่งเสริมการรวมกลุ่มเพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์ และส่งเสริมการรวมกลุ่ม เพื่อแปรรูป ตามลำดับ

6) **ด้านเทคโนโลยีการผลิต** เทคโนโลยีการผลิตพืช เกษตรกรมีความ ต้องการสนับสนุนระดับมาก ในเรื่องดินและปุ๋ยเป็นอันดับแรก รองลงมา ได้แก่ การป้องกันและ กำจัดศัตรูพืชด้วยชีวภาพ การลดต้นทุนการผลิต และการใช้สารเคมีตามลำดับ ส่วนเทคโนโลยี การผลิตสัตว์เกษตรกรมีความต้องการสนับสนุนระดับปานกลาง ในเรื่องการใช้ มูลสัตว์เป็น พลังงานทดแทนเป็นอันดับแรก รองลงมา ได้แก่ การดูแลรักษาสัตว์ การผลิตอาหารสัตว์ และเวชภัณฑ์และยารักษาสัตว์

7) **ด้านการพัฒนาความรู้** ในภาคการเกษตร เกษตรกรมีความต้องการ ระดับมากในการให้ฝึกอบรมให้ความรู้ด้านพืช เช่น ข้าว อ้อย พืชผัก และมีความต้องการระดับ ปานกลางในการให้ฝึกอบรมให้ความรู้ด้านสัตว์ เช่น การเลี้ยงโคเนื้อ การเลี้ยงไก่ การเลี้ยงปลา ส่วนความรู้นอกภาคการเกษตร เกษตรกรมีความต้องการระดับปานกลางให้พาไปทัศนศึกษาดูงาน เป็นอันดับแรก รองลงมา ได้แก่ การฝึกอบรมให้ความรู้เรื่องการซ่อมบำรุงเครื่องยนต์เพื่อ การเกษตร และการฝึกอบรมให้ความรู้เรื่องการแปรรูปและพัฒนาบรรจุภัณฑ์ ตามลำดับ

1.3.3 ปัญหาและข้อเสนอแนะของเกษตรกรเกี่ยวกับการเกษตร พบว่าเกษตรกร มีปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการเกษตรใน 6 ด้าน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ปัญหาด้านที่ดินและแหล่งน้ำ ปัญหาด้านการเงิน ปัญหาด้านการตลาด ปัญหาด้านแรงงาน ปัญหาด้านเจ้าหน้าที่ของรัฐ และปัญหาด้านตัวเกษตรกร สามารถสรุปปัญหาและข้อเสนอแนะ ในแต่ละด้าน ได้ดังนี้

1) ปัญหาเกี่ยวกับการเกษตร

(1) **ปัญหาด้านที่ดินและแหล่งน้ำ** เกษตรกรมีปัญหาที่สำคัญ คือ ดินมีความเสื่อมโทรม ขาดแคลนน้ำสำหรับทำการเกษตรในช่วงฤดูแล้ง ไม่มีแหล่งเก็บกักน้ำ ในพื้นที่การเกษตร ระบบส่งและระบายน้ำไม่สะดวก และมีค่าใช้จ่ายสูงในการสูบน้ำเข้าพื้นที่ การเกษตร

(2) **ปัญหาด้านการเงิน** เกษตรกรมีปัญหาที่สำคัญ คือขาดเงินทุนเพื่อการเกษตร และ เงินทุนที่กู้ยืมมีอัตราดอกเบี้ยสูงระยะเวลาการผ่อนชำระสั้น เพราะในบางฤดูเกษตรกรอาจประสบภาวะขาดทุนเนื่องจากการระบาดของโรคและแมลงหรือภัยแล้ง ทำให้ไม่สามารถชำระหนี้ได้ตามกำหนด และปัจจัยการผลิตทางการเกษตรมีราคาแพง

(3) **ปัญหาด้านการตลาด** เกษตรกรมีปัญหาที่สำคัญ คือราคาของผลผลิตตกต่ำ ถูกเอาเปรียบจากพ่อค้าคนกลาง และจำหน่ายสินค้าไม่ได้ราคาตามเกณฑ์ที่รัฐบาลประกันราคา

(4) **ปัญหาด้านแรงงาน** เกษตรกรมีปัญหาที่สำคัญ คือ ขาดแคลนแรงงานในภาคการเกษตร ค่าจ้างแรงงานมีราคาสูงขึ้น และแรงงานในภาคการเกษตรไม่มีงานทำตลอดทั้งปี

(5) **ปัญหาด้านเจ้าหน้าที่ของรัฐ** เกษตรกรมีปัญหาที่สำคัญ คือ ความล่าช้าในการแก้ปัญหาหรือพัฒนาการเกษตรของเจ้าหน้าที่ และการประชาสัมพันธ์งานทางการเกษตรไม่ทั่วถึง

(6) **ปัญหาด้านตัวเกษตรกร** เกษตรกรมีปัญหาที่สำคัญ คือ ขาดความรู้ ความเข้าใจในการทำการเกษตร และข้อมูลด้านการตลาด และผลผลิตทางการเกษตรที่ผลิตออกมาไม่ได้มาตรฐาน จึงทำให้ถูกกดราคา

2) ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการเกษตร

(1) **ข้อเสนอแนะด้านที่ดินและแหล่งน้ำ** เกษตรกรมีข้อเสนอแนะควรประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการปรับปรุงบำรุงดิน หรือนำเมล็ดพันธุ์ปุ๋ยพืชสด เช่น ปอเทือง ถั่วเขียว มาส่งเสริมให้เกษตรกรปลูกเพื่อปรับปรุงดิน และควรส่งเสริมให้มีการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ร่วมกับปุ๋ยเคมี การจัดหาปุ๋ยอินทรีย์ราคาถูกมาจำหน่ายให้แก่เกษตรกร ควรประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดสรรน้ำให้เพียงพอและเป็นธรรมแก่เกษตรกร ฝัगतลอดถนนเพื่อจะได้ไม่ต้องสิ้นเปลืองค่าสูบน้ำหลายต่อ ขุดลอก คู คลอง ลำห้วยที่ตื้นเขินเพื่อให้สามารถระบายน้ำได้ดี ขุดบ่อเก็บกักน้ำในที่ดินสาธารณะประโยชน์ในแต่ละหมู่บ้าน สนับสนุนเครื่องสูบน้ำให้แก่เกษตรกรในช่วงฤดูแล้ง ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการส่งเสริมให้ใช้ไฟฟ้าเพื่อการเกษตรทดแทนการใช้น้ำมันเชื้อเพลิงในเขตที่สามารถขยายเขตไฟฟ้าได้ และสนับสนุนเงินทุนในการขุดเจาะบ่อน้ำบาดาลให้แก่เกษตรกรในพื้นที่นอกเขตชลประทาน

(2) ข้อเสนอแนะด้านการเงิน เกษตรกรมีข้อเสนอแนะว่าควรประสานงานกับสถาบันการเงินต่าง ๆ ที่เกษตรกรให้บริการ เช่น ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ สหกรณ์ออมทรัพย์ และสหกรณ์ในตำบล เพื่อขอเพิ่มวงเงินกู้ยืมเพื่อการเกษตร ลดอัตราดอกเบี้ยให้ต่ำลง และขยายระยะเวลาในการชำระให้นานขึ้น และจัดหาปัจจัยการผลิตมาปล่อยเป็นสินเชื่อให้เกษตรกร โดยให้เกษตรกรชำระคืนหลังการเก็บเกี่ยวผลผลิตแล้ว

(3) ข้อเสนอแนะด้านการตลาด เกษตรกรมีข้อเสนอแนะควรส่งเสริมให้มีการรวมกลุ่มกันเพื่อจำหน่ายผลผลิต เพื่อให้มีอำนาจในการต่อรองราคาจากพ่อค้าคนกลาง ควรจัดหาแหล่งรับซื้อผลผลิตที่ให้ราคาที่ยุติธรรมแก่เกษตรกร และจัดอบรมให้ความรู้ด้านการตลาดแก่เกษตรกร

(4) ข้อเสนอแนะด้านแรงงาน เกษตรกรมีข้อเสนอแนะควรนำเทคโนโลยีการเกษตรใหม่ ๆ สำหรับทดแทนแรงงานคนมาเผยแพร่หรือประชาสัมพันธ์ให้แพร่หลาย เพื่อเป็นทางเลือกให้แก่เกษตรกร ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการนำเครื่องจักรทุ่นแรงมาบริการให้กับเกษตรกรในราคาถูก เช่น เครื่องดำนา เป็นต้น และจัดฝึกอบรมวิชาชีพต่าง ๆ ให้กับแรงงาน เพื่อจะได้มีรายได้เสริมหลังจากหมดฤดูการเพาะปลูก

(5) ข้อเสนอแนะด้านเจ้าหน้าที่ของรัฐ เกษตรกรมีข้อเสนอแนะควรให้เจ้าหน้าที่ออกไปเยี่ยมเยียน พบปะแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเกษตรกรเป็นประจำ เพื่อจะได้ทราบปัญหาของเกษตรกรและทราบข้อมูลต่าง ๆ เช่น การระบาดของแมลงศัตรูพืช ภัยพิบัติ เป็นต้น และแก้ไขปัญหาได้ทันทั่วถึง และควรประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับงานด้านการเกษตรในพื้นที่ให้ทั่วถึงและต่อเนื่อง

(6) ข้อเสนอแนะด้านตัวเกษตรกร เกษตรกรมีข้อเสนอแนะควรประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการทำเกษตร เพื่อลดต้นทุน เพิ่มผลผลิต และเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารด้านการตลาด เพื่อเป็นข้อมูลให้เกษตรกรใช้วางแผนในการผลิต

(7) ข้อเสนอแนะอื่น ๆ เกษตรกรมีข้อเสนอแนะ ให้ อบต. จัดตั้งทุนการศึกษาสำหรับบุตรเกษตรกรที่เรียนดี แต่ฐานะยากจน หมู่บ้านละ 1 ทุน เพื่อเพิ่มโอกาสทางการศึกษาให้แก่บุตรของเกษตรกร เพื่อจะได้นำความรู้มาพัฒนาทางการเกษตร พาไปทัศนศึกษาดูงานด้านการเกษตรในพื้นที่ที่ประสบความสำเร็จ เพื่อเปิดโลกทัศน์ให้เกษตรกร และจัดทำแปลงสาธิตหรือแปลงเรียนรู้ด้านการเกษตรในตำบลหรือหมู่บ้าน เพื่อเป็นจุดถ่ายทอดเทคโนโลยีให้แก่เกษตรกร

2. อภิปรายผล

ผลการวิจัยเรื่อง ความต้องการของเกษตรกรต่อการสนับสนุนจากองค์การบริหารส่วนตำบลในการพัฒนาทางการเกษตร กรณีศึกษา : องค์การบริหารส่วนตำบลพลับพลาไชย อำเภออุ้มทอง จังหวัดสุพรรณบุรี ผู้วิจัยขอเสนอการอภิปรายผล ดังนี้

2.1 สภาพทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกร พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเพศชาย แต่มีจำนวนใกล้เคียงกับเกษตรกรเพศหญิง มีอายุเฉลี่ย 48.05 ปี จัดว่าเป็นเกษตรกรที่อยู่ในวัยกลางคนเหมาะที่จะใช้แรงงานในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม และยอมรับเทคโนโลยีใหม่ๆ มาใช้ในกระบวนการผลิตทางการเกษตรให้มีความก้าวหน้ามากขึ้น เกษตรกรส่วนใหญ่ จบการศึกษาระดับประถมศึกษา รองลงมา จบการศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า สอดคล้องกับการศึกษาของสมคิด เถลิงเกียรติ (2548 : 48) ที่พบว่า สองในสามของเกษตรกร ผู้ปลูกหน่อไม้ฝรั่งในจังหวัดกาญจนบุรีจบการศึกษาระดับชั้นประถมศึกษา รองลงมาจบระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า ซึ่งแสดงให้เห็นว่าโอกาสทางการศึกษาในระดับสูงของเกษตรกรอาจจะมีน้อยกว่าคนในเมือง หรือบางคนอาจจะต้องออกมาช่วยผู้ปกครองประกอบอาชีพ ก่อปรกับการศึกษาในอดีตกำหนดการศึกษาภาคบังคับไว้เพียงชั้นประถมศึกษา แต่เกษตรกรบางรายอาจมีผู้ปกครองที่มีฐานะหรือมีผู้แนะนำแนวการศึกษาที่ดี จึงมีโอกาสเรียนในระดับที่สูงขึ้น เกษตรกรส่วนใหญ่มีสมาชิกในครัวเรือนที่ทำการเกษตรเฉลี่ย 2.68 คน จากการสัมภาษณ์ยังพบว่า จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่ทำการเกษตรขึ้นอยู่กับกิจกรรมการเกษตรที่ทำและจำนวนที่ดินที่ทำการเกษตรด้วย เกษตรกรส่วนใหญ่ มีประสบการณ์ในการทำเกษตรเฉลี่ย 22.91 ปี ซึ่งนับว่ามีประสบการณ์ในการทำเกษตรมาก และใกล้เคียงกับการศึกษาของ ทตสันต์ชัย ตรีสัตย์ (2552 : 166) ที่พบว่าเกษตรกรผู้ปลูกอ้อยในอำเภออุ้มทองมีประสบการณ์ในการปลูกอ้อยเฉลี่ย 21.90 ปี แต่ยังคงพบว่าเกษตรกรบางรายยังมีปัญหาในการบริหารจัดการพื้นที่ ทั้งด้านความรู้ ทักษะความชำนาญ และการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมกับพื้นที่ ทักษะความรู้ต่าง ๆ ยังคงเป็นไปในลักษณะสืบทอดต่อกันมา และขาดการถ่ายทอดผลงานการวิจัยมาสู่การปฏิบัติ เกษตรกรส่วนใหญ่รับรู้ข่าวสารทางการเกษตรจากโทรทัศน์มากที่สุด รองลงมา ได้แก่ ผู้นำหมู่บ้าน เพื่อนบ้าน เจ้าหน้าที่เกษตร และวิทยุตามลำดับ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะโทรทัศน์เป็นสื่อที่เกษตรกรมีเกือบทุกบ้าน ทำให้สามารถเลือกรับข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ได้อย่างสะดวกและรวดเร็ว และจากข้อมูลยังพบว่าเจ้าหน้าที่เกษตรไม่ได้เป็นสื่อบุคคล ในอันดับแรก ๆ ที่ให้ข้อมูลข่าวสารทางการเกษตรแก่เกษตรกรทั้งที่สื่อบุคคลเป็นสื่อที่มีอิทธิพลต่อการติดต่อสื่อสารและการถ่ายทอดเทคโนโลยีหรือนวัตกรรมทางการเกษตร ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเกษตรกรในพื้นที่เป็นเกษตรกรรายย่อยกระจายอยู่ทั่วพื้นที่ แต่เจ้าหน้าที่เกษตรมี

จำนวนน้อยทำให้ไม่สามารถเข้าไปเยี่ยมชมหรือกระจายข้อมูลข่าวสารได้อย่างทั่วถึง อย่างไรก็ตาม ยังมีแนวทางที่จะพัฒนาสื่อประเภทอื่นเพื่อช่วยให้การส่งเสริมการเกษตรมีประสิทธิภาพมากขึ้น เช่น สื่อกิจกรรม สื่อชุมชน สื่อมวลชน เป็นต้น เกษตรกรมาติดต่อกับองค์การบริหารส่วนตำบล เกี่ยวกับการเกษตรนาน ๆ ครั้ง และเกษตรกรส่วนใหญ่ ไม่มีตำแหน่งทางสังคม เกษตรกรส่วนใหญ่ถือครองที่ดินเพื่อการเกษตรที่เป็นของตนเองเฉลี่ย 18.41 ไร่ ซึ่งแตกต่างจากข้อมูลที่สรุปได้จากแผนที่กายภาพบ่งชี้ที่ตำบลพลับพลายไชย ที่พบว่าเกษตรกรถือครองที่ดินเฉลี่ย 9.73 ไร่ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่าข้อมูลในแผนที่กายภาพบ่งชี้ที่ตำบลพลับพลายไชยนั้นแสดงเฉพาะพื้นที่ถือครองที่อยู่ในตำบลพลับพลายไชยเท่านั้น แต่เกษตรกรอาจมีพื้นที่ถือครองเพื่อการเกษตรอยู่ในพื้นที่อื่นอีก จึงทำให้พื้นที่ถือครองเฉลี่ยสูงกว่าข้อมูลที่ได้จากในแผนที่กายภาพบ่งชี้ที่ตำบลพลับพลายไชย เกษตรกรเช่าที่ดินเฉลี่ย 24 ไร่ และถือครองที่ดินทั้งของตนเองและเช่าผู้อื่นเฉลี่ย 40.78 ไร่ เกษตรกรส่วนใหญ่ทำนา รองลงมา ปลูกพืชไร่ เช่น อ้อย ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ มันสำปะหลัง มีค่าใช้จ่ายในการทำการเกษตรเฉลี่ย 162,741.70 บาท/ปี มีรายได้ในภาคการเกษตรเฉลี่ย 252,468 บาท/ปี รายได้นอกภาคการเกษตรเฉลี่ย 32,189 บาท/ปี และรายได้รวมเฉลี่ย 217,969 บาท/ปี และเกษตรกรส่วนใหญ่ใช้เงินลงทุนของตนเอง รองลงมาใช้เงินลงทุนจากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์(ธกส.)ซึ่งแสดงให้เห็นว่าเกษตรกรประกอบอาชีพมีรายได้เพียงพอต่อการใช้จ่ายและชำระหนี้ จากการสัมภาษณ์ยังพบว่า รายได้และค่าใช้จ่ายในการทำการเกษตรยังขึ้นอยู่กับจำนวนการถือครองที่ดิน และกิจกรรมทางการเกษตรที่ทำด้วย

2.2 ความต้องการสนับสนุนจากองค์การบริหารส่วนตำบลในการพัฒนาทาง

การเกษตร พบว่า โดยภาพรวมของเกษตรกรมีความต้องการต่อการสนับสนุนทางการเกษตร จากองค์การบริหารส่วนตำบลพลับพลายไชย ใน 7 ด้าน ดังนี้ มีความต้องการในระดับมาก 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการคมนาคมขนส่ง ด้านอุปกรณ์และเครื่องมือทางการเกษตรและด้านสินเชื่อเพื่อการผลิต และมีความต้องการในระดับปานกลาง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการตลาด ด้านการรวมกลุ่ม ด้านเทคโนโลยีการผลิต และด้านการพัฒนาความรู้ สามารถสรุปแต่ละประเด็น ได้ดังนี้

2.2.1 ด้านการคมนาคมขนส่ง

เกษตรกรมีความต้องการระดับมากในการให้ปรับปรุงซ่อมแซม และสร้างถนนในการขนส่งผลผลิตทางการเกษตร ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าในพื้นที่ทำการเกษตรในเขตจังหวัดสุพรรณบุรี มีเส้นทางคมนาคมขนส่งที่สะดวกสบาย มีเส้นทางหลักและเส้นทางรองในการขนส่งผลผลิตทางการเกษตร เกษตรกรจึงเกิดความเคยชิน และมีความต้องการให้เส้นทางคมนาคมขนส่งผลผลิตทางการเกษตรของตนเหมือนกับคนอื่น ๆ ที่อยู่รอบข้าง และอาจเป็นเพราะว่าเกษตรกรต้องการที่จะเข้าไปอยู่อาศัยในแปลงเกษตรกรรมเพื่อเข้าพักอาศัยและเฝ้าผลผลิตซึ่งจำเป็นต้องมีไฟฟ้าใช้ ซึ่งใกล้เคียงกับการศึกษาของ วนารัตน์

คำกล่อมใจ (2545 : 85) ที่พบว่าเกษตรกรต้องการด้านโครงสร้างพื้นฐาน ต้องการไฟฟ้าในพื้นที่ การเกษตรในระดับมาก ประภัสสร ชมदार (2542 : บทคัดย่อ) ที่พบว่า ประชาชนบางส่วน ต้องการให้ อบต.พัฒนาชุมชนในด้านโครงสร้างพื้นฐานก่อนด้านอื่น ๆ และยังคงคล้อยกับ โมเซอร์ (1978) อ่างใน ชาวาลุฑฒ ไชยนิติ และจินดา ขลิบทอง (2538 : 119-123) ที่กล่าวว่า การคมนาคมขนส่ง เป็นหนึ่งในห้าปัจจัยที่จำเป็นที่จะขาดมิได้ในการพัฒนาการเกษตร คือ ถ้าการคมนาคมขนส่งไม่มีประสิทธิภาพแล้ว ปัจจัยเร่งทั้ง 4 ก็ไม่สามารถดำเนินการได้หรือถ้าดำเนินการได้แต่ประสิทธิภาพก็จะไม่ดีเท่าที่ควร ทั้งนี้เพราะผลผลิตทางการเกษตรจะต้องถูกนำไปจำหน่ายแก่ผู้บริโภคที่อาศัยอยู่ในแหล่งต่าง ๆ อย่างกว้างขวาง นอกจากนี้ เกษตรกรยังต้องใช้ปัจจัยการผลิตจำนวนมากในการผลิต พื้นที่การเกษตรตั้งอยู่กระจัดกระจาย ดังนั้นการคมนาคมขนส่งจึงเป็นตัวเชื่อมโยงที่สำคัญที่จะนำเอาวัสดุ เครื่องมือ เครื่องทุ่นแรงและวิทยาการสมัยใหม่ที่ใช้เพื่อการผลิตไปสู่ฟาร์มต่าง ๆ เพราะฉะนั้นสิ่งที่ต้องคำนึงถึงเป็นอย่างยิ่ง ก็คือต้นทุนการขนส่ง เพราะสามารถทำให้เกษตรกรไม่ต้องจ่ายค่าขนส่ง ก็จะเป็นแรงจูงใจให้เกษตรกรหันมาใช้เทคโนโลยีเพื่อพัฒนาการเกษตรให้ก้าวหน้าต่อไปได้

2.2.2 ด้านอุปกรณ์และเครื่องมือทางการเกษตร เกษตรกรมีความต้องการระดับมากในการจัดหาแหล่งจำหน่ายวัสดุ อุปกรณ์และเครื่องมือราคาถูก และให้การสนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์และเครื่องมือ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าแหล่งที่จัดจำหน่ายวัสดุ อุปกรณ์และเครื่องมือ มีน้อยและอยู่ห่างไกลพื้นที่จึงทำให้อุปกรณ์และเครื่องมือทางการเกษตรมีราคาแพง และเกษตรกรต่างคนต่างซื้อ ไม่มีการรวมกลุ่มกันซื้อ สอดคล้องกับการศึกษาของพงษ์ณเดช แท่งทอง (2549 : 107) ที่พบว่าเกษตรกรที่ประกอบอาชีพทางการเกษตรส่วนใหญ่มีความต้องการด้านปัจจัยการผลิตมาก ได้แก่ สนับสนุนเครื่องมือ วัสดุอุปกรณ์ทางการเกษตร และยังคงคล้อยกับโมเซอร์ (1978) อ่างใน ชาวาลุฑฒ ไชยนิติ และจินดา ขลิบทอง (2538 : 119-123) ที่กล่าวว่า วัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือที่มีบริการแก่เกษตรกรในท้องถิ่น เป็นหนึ่งในห้าปัจจัยที่ขาดมิได้ในการพัฒนาการเกษตร เทคนิคหรือวิธีการใหม่ ๆ ที่จะนำมาใช้ในการเพิ่มผลผลิตทางการเกษตรนั้นจำเป็นจะต้องใช้ร่วมกับเครื่องใช้อุปกรณ์ที่ทันสมัยและมีความเหมาะสมต่อท้องถิ่น สิ่งดังกล่าวรวมถึงเมล็ดพันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ ปุ๋ย สารเคมีกำจัดศัตรูพืช อาหารสัตว์ และเครื่องมือวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ซึ่งควรให้เกษตรกรสามารถจัดซื้อหาสิ่งเหล่านี้ได้ง่ายในท้องถิ่น ด้วยคุณภาพที่เป็นที่น่าพอใจ และมีปริมาณเพียงพอกับความต้องการด้วย

2.2.3 ด้านสินเชื่อเพื่อการผลิต เกษตรกรมีความต้องการระดับมากในการให้เพิ่มวงเงินกู้ยืมเพื่อการเกษตรและจัดหาแหล่งเงินทุนเพื่อการเกษตร ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเกษตรกรไม่สามารถเก็บออมเงินจากการเก็บเกี่ยวผลผลิตในฤดูกาลที่ผ่านมาได้ กอปรกับการที่เกษตรกรไม่มีความพยายามในการลดต้นทุนในการผลิตเพื่อให้ได้กำไรจากผลผลิตที่เหมาะสมทำให้เกษตรกรมีความต้องการด้านสินเชื่อเพื่อการผลิตอยู่เรื่อย ๆ ไม่มีที่สิ้นสุดซึ่งสอดคล้องกับวารินทร์ คำกล่อมใจ (2545 : 86) ที่กล่าวว่า ความเพียงพอของทุนในการประกอบอาชีพเกษตรมีความสัมพันธ์กับความต้องการในการพัฒนาด้านการผลิต ทั้งนี้เป็นเพราะเกษตรกรมีทุนไม่เพียงพอสำหรับการซื้อปัจจัยการผลิตด้วยตนเองจึงมีความต้องการให้หน่วยงานภาครัฐมาสนับสนุนในด้านปัจจัยการผลิต

2.2.4 ด้านการตลาด เกษตรกรมีความต้องการสนับสนุนระดับปานกลางในการให้สร้างแหล่งรวบรวมผลผลิตทางการเกษตรและรวมกลุ่มกันเพื่อจำหน่ายผลผลิตทางการเกษตร ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าเมื่อผลผลิตทางการเกษตรของเกษตรกรออกมาแล้วจำหน่ายไม่ได้หรือได้ราคาต่ำ ถูกเอาเปรียบคราจากพ่อค้าคนกลาง ทำให้เกษตรกรขาดทุน เกษตรกรจึงต้องการให้มีการสร้างแหล่งรวบรวมผลผลิตและมีการจัดตั้งกลุ่มหรือรวมกลุ่มกันจำหน่ายเพื่อจะมีอำนาจในการต่อรองราคากับพ่อค้าคนกลางได้โดยมี อดต.เป็นผู้รับผิดชอบหลัก ซึ่งข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นพบว่า เมื่อเกษตรกรเก็บเกี่ยวผลผลิตทางการเกษตรแล้ว ส่วนใหญ่กลไกด้านราคาถูกกำหนดโดยพ่อค้าคนกลาง องค์กรธุรกิจ เอกชน ซึ่งเป็นกลไกราคาในระดับมหภาคที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่สามารถกำหนดเองได้ ปัญหาด้านการตลาดนี้ผู้วิจัยเห็นว่า ความต้องการด้านการตลาดเป็นสิ่งที่องค์กรภาคประชาชน องค์กรเกษตรกรที่เกี่ยวข้องควรที่จะร่วมกันแก้ไข ปัญหาทั้งระบบ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ พรณี พิบูลย์ (2545 : บทคัดย่อ) ที่พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่มีความต้องการที่จะให้องค์การบริหารส่วนตำบลสนับสนุนด้านการตลาดเพื่อให้มีการจัดการกับผลผลิตของเกษตรกรที่ผลิตได้ไปสู่ระบบตลาดที่ดี ไม่ถูกเอารัดเอาเปรียบจากพ่อค้าคนกลางและผลผลิตไม่เสียหาย และพงษ์นุเดช แท่งทอง (2549 : 107) ที่พบว่า เกษตรกรที่ประกอบอาชีพทางการเกษตรส่วนใหญ่มีความต้องการด้านการตลาดมาก ได้แก่ จัดหาแหล่งรับซื้อสินค้าทางการเกษตร การรวมกลุ่มเพื่อขายสินค้าเกษตร การสร้างแหล่งรวบรวมผลผลิตทางการเกษตร และการรวมกลุ่มแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร

2.2.5 ด้านการรวมกลุ่ม เกษตรกรมีความต้องการระดับปานกลางในการให้ สนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์ให้กับกลุ่มที่ดำเนินการ และส่งเสริมการรวมกลุ่มเพื่อผลิต ทั้งนี้อาจเป็น เพราะเกษตรกรส่วนใหญ่มีการลงทุนแบบแยกกันลงทุน แยกกันทำ ขาดการพึ่งพาอาศัยกันเหมือน สมัยก่อน ทำให้เกษตรกรมีความต้องการให้เกิดการรวมกลุ่มในการทำการเกษตรอยู่ในระดับปาน กลาง สอดคล้องกับการศึกษาของพงษ์เดช แห่งทอง(2549 : 107) ที่พบว่าเกษตรกรที่ประกอบ อาชีพทางการเกษตรส่วนใหญ่ มีความต้องการด้านการตลาดมาก ได้แก่ จัดหาแหล่งรับซื้อสินค้า ทางการเกษตร การรวมกลุ่มเพื่อขายสินค้าเกษตร การสร้างแหล่งรวบรวมผลผลิตทางการเกษตร และการรวมกลุ่มแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร

2.2.6 ด้านเทคโนโลยีการผลิต เทคโนโลยีการผลิตพืชเกษตรกรมีความต้องการ สนับสนุนระดับมากเกี่ยวกับเรื่องดินและปุ๋ย และการป้องกันและกำจัดศัตรูพืชด้วยชีวภาพ ส่วนด้านเทคโนโลยีการผลิตสัตว์เกษตรกรมีความต้องการระดับปานกลางเกี่ยวกับการใช้มูลสัตว์ เป็นพลังงานทดแทน การดูแลรักษาสัตว์ และการเวชภัณฑ์และยารักษาสัตว์ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ เกษตรกรทำการเกษตร ไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควรอาจเนื่องมาจากเกษตรกรขาดความรู้ความ เข้าใจในเรื่องดินและปุ๋ย และเคยชินกับการใช้สารเคมีจึงทำให้ดินเสื่อมโทรม เกิดผลเสียต่อสมดุล ทางธรรมชาติ อีกทั้งเกษตรกรขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องการดูแลรักษาสัตว์ การเวชภัณฑ์ และยารักษาสัตว์ เกษตรกรจึงมีความต้องการเทคโนโลยีการผลิตพืชและผลิตสัตว์เพื่อช่วยเพิ่ม ประสิทธิภาพในการผลิตให้ดียิ่งขึ้น ใกล้เคียงกับการศึกษาของ วนารัตน์ คำกลมใจ (2545 : 86) ที่พบว่าเกษตรกรต้องการความรู้ด้านการปลูกพืชและความรู้เกี่ยวกับการใช้ปุ๋ยเคมีและยาปราบ ศัตรูพืชในระดับมาก การศึกษาของพงษ์เดช แห่งทอง (2549 : 107) ที่พบว่าเกษตรกรที่ประกอบ อาชีพทางการเกษตรส่วนใหญ่มีความต้องการด้านเทคโนโลยีทางการเกษตร(ด้านวิชาการ)ในระดับ มาก ได้แก่ ความรู้ด้านการปลูกพืช ความรู้ด้านการเลี้ยงสัตว์ ความรู้เรื่องการรักษาโรคแมลง ความรู้เรื่องการใช้สารเคมีและการรักษาสภาพแวดล้อม และยังสอดคล้องกับ โมเซอร์ (1978) อังใน ชาวลาหุทวม ไชยนิวดี และจินดา ขลิบทอง (2538 : 119-123) ที่กล่าวว่าเทคโนโลยีที่ เหมาะสมเป็นหนึ่งในห้าปัจจัยที่จำเป็นที่จะขาดมิได้ในการพัฒนาการเกษตร การเพิ่มผลผลิต ทางการเกษตรจำเป็นต้องใช้เทคโนโลยีหรือกรรมวิธีใหม่ ๆ ที่เหมาะสมเข้าช่วยในการ ดำเนินงาน เทคนิคและวิธีการที่ใช้ปฏิบัติจะต้องได้รับการเปลี่ยนแปลงหรือพัฒนาให้ทันสมัย อยู่เสมอ ถ้าเทคโนโลยีมีสาเหตุที่ต้องหยุดปรับปรุง ผลตามมาก็คือความก้าวหน้าทางการเกษตร ก็หยุดชะงักและอาจลดลงด้วย เนื่องจากคุณภาพหรือความอุดมสมบูรณ์ของดินลดลง การทำลาย ของโรคและแมลงศัตรูพืชก็จะเพิ่มความเสียหายแก่เกษตรกรเป็นเท่าทวีคูณ

2.2.7 ด้านการพัฒนาความรู้ด้านการเกษตร พบว่าเกษตรกรมีความต้องการระดับมากในการให้ฝึกอบรมให้ความรู้ด้านพืช เช่น ข้าว อ้อย พืชผัก เป็นต้น และมีความต้องการระดับปานกลาง ในการให้ฝึกอบรมให้ความรู้ด้านสัตว์ เช่น การเลี้ยงโคเนื้อ การเลี้ยงไก่ การเลี้ยงปลา เป็นต้น ส่วนด้านการพัฒนาความรู้นอกภาคการเกษตร เกษตรกรมีความต้องการระดับปานกลางในการให้พาไปทัศนศึกษาดูงาน ฝึกอบรมให้ความรู้เรื่องการซ่อมบำรุงเครื่องยนต์เพื่อการเกษตร และฝึกอบรมให้ความรู้เรื่องการแปรรูปและพัฒนาบรรจุภัณฑ์ อาจเป็นเพราะว่าเกษตรกรให้ความสำคัญกับการพัฒนาความรู้ในอาชีพของตน เพื่อให้เกิดความก้าวหน้า สามารถนำความรู้ที่ได้มาเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิตให้ดียิ่งขึ้น สอดคล้องกับการศึกษาของ ณรงค์ ผาบัจันดา (2541 : บทคัดย่อ) ที่พบว่า เกษตรกรต้องการเข้ารับการฝึกอบรมเพื่อการปรับปรุงการผลิตของเกษตรกรให้เกิดประโยชน์สูงสุดและมีประสิทธิภาพมากที่สุดและยังสามารถเพิ่มรายได้เป็นการยกระดับฐานะความเป็นอยู่ให้ดียิ่งขึ้นในอนาคต และพรณี พิบูลย์ (2545 : บทคัดย่อ) ที่พบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่มีความต้องการที่จะให้องค์การบริหารส่วนตำบลสนับสนุนด้านการเทคโนโลยีการเกษตรและการฝึกอบรม การศึกษาดูงานเพื่อเพิ่มพูนความรู้ เทคนิค วิธีการ ประสิทธิภาพต่าง ๆ ให้แก่เกษตรกร เพื่อพัฒนาปริมาณและคุณภาพสินค้าทางการเกษตร ตลอดจนการเพิ่มมูลค่าสินค้าของเกษตรกร

2.3 ปัญหาและข้อเสนอแนะของเกษตรกรเกี่ยวกับการเกษตร ในการศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะของเกษตรกรเกี่ยวกับการเกษตร พบว่าเกษตรกรมีปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการเกษตรใน 6 ด้าน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ปัญหาด้านที่ดินและแหล่งน้ำ ปัญหาด้านการเงิน ปัญหาด้านการตลาด ปัญหาด้านแรงงาน ปัญหาด้านเจ้าหน้าที่ของรัฐ และปัญหาด้านตัวเกษตรกร

2.3.1 ด้านที่ดินและแหล่งน้ำ เกษตรกรมีปัญหา คือ ดินมีความเสื่อมโทรมขาดแคลนน้ำสำหรับทำการเกษตรในช่วงฤดูแล้ง ไม่มีแหล่งเก็บกักน้ำ ระบบส่งและระบายน้ำไม่สะดวก และมีค่าใช้จ่ายในการสูบน้ำสูง โดยเกษตรกรมีข้อเสนอแนะด้านที่ดินว่าควรประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการปรับปรุงบำรุงดิน หรือนำเมล็ดพันธุ์ปุ๋ยพืชสด เช่น ปอเทือง ถั่วเขียว มาส่งเสริมให้เกษตรกรปลูกเพื่อปรับปรุงดิน และควรส่งเสริมให้ใช้ปุ๋ยอินทรีย์ร่วมกับปุ๋ยเคมี จัดหาปุ๋ยอินทรีย์ราคาถูกมาจำหน่ายให้แก่เกษตรกรด้านแหล่งน้ำ ควรประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้มีการจัดสรรน้ำให้เพียงพอและเป็นธรรม ฝังก่อลวดถนนเพื่อระบายน้ำมาอีกฝั่งหนึ่ง ขุดลอกคู คลอง ลำห้วยที่ตื้นเขินให้สามารถระบายน้ำได้ดี ขุดบ่อเก็บกักน้ำในที่ดินสาธารณะประโยชน์ในแต่ละหมู่บ้าน สนับสนุนเครื่องสูบน้ำให้แก่เกษตรกรในช่วงฤดูแล้ง ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการส่งเสริมให้ใช้ไฟฟ้าเพื่อ

การเกษตรทดแทน การใช้น้ำมันเชื้อเพลิง และสนับสนุนเงินทุนในการขุดเจาะบ่อน้ำบาดาลให้แก่เกษตรกรในพื้นที่นอกเขตชลประทาน ซึ่งสอดคล้องในบางประเด็นกับการศึกษาของบุญชัย รั้งมี ปัญญาภรณ์ (2546 : บทคัดย่อ) ที่พบว่า เกษตรกรมีข้อเสนอแนะการพัฒนาอาชีพการเกษตร ในด้านการพัฒนาที่ดินควรให้ความสนใจในการพัฒนาแก้ไขปัญหาคุณภาพดิน การบริหารจัดการน้ำ ชลประทานให้เพียงพอกับการทำการเกษตร ในเวลาและช่วงที่ต้องการน้ำ และการจัดทำแผนพัฒนาอาชีพการเกษตรเป็นการระดมแนวคิดและการตัดสินใจเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติ

2.3.2 ด้านการเงิน เกษตรกรมีปัญหา ดังนี้ ขาดเงินทุนเพื่อการเกษตร เงินทุนที่กู้ยืมมีอัตราดอกเบี้ยสูงระยะเวลาการผ่อนชำระสั้น และปัญหาปัจจัยการผลิตทางการเกษตรมีราคาแพง โดยมีข้อเสนอแนะว่าควรประสานงานกับสถาบันการเงินต่าง ๆ ที่เกษตรกรใช้บริการ เช่น ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ สหกรณ์ออมทรัพย์ และสหกรณ์ในตำบล เพื่อขอเพิ่มวงเงินกู้ยืมเพื่อการเกษตร ลดอัตราดอกเบี้ยให้ต่ำลง และขยายระยะเวลาในการชำระให้นานขึ้น ให้ อบต. จัดหาปัจจัยการผลิตมาปล่อยเป็นสินเชื่อให้เกษตรกรแล้วให้เกษตรกรชำระคืนหลังการเก็บเกี่ยวผลผลิตแล้ว ทั้งนี้เป็นเพราะอาชีพการเกษตรเป็นอาชีพที่มีความเสี่ยงทั้งในเรื่องของภัยธรรมชาติและราคาสินค้า บางฤดูเกษตรกรอาจประสบภาวะขาดทุนไม่สามารถนำเงินมาผ่อนชำระคืนได้ จึงมีข้อเสนอแนะให้ขยายเวลาการชำระเงินคืนให้นานขึ้น สอดคล้องกับการศึกษาของประทีป สีลาแสง (2550 : 105) ที่ศึกษาการพัฒนาการเกษตรขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอแกลง จังหวัดระยอง พบข้อเสนอแนะในการพัฒนาการเกษตรขององค์การบริหารส่วนตำบลด้านการงบประมาณ ว่าควรเพิ่มงบประมาณในการพัฒนาด้านการเกษตร ควรสนับสนุนเงินทุนดอกเบี้ยต่ำให้แก่เกษตรกร ในขณะที่เกษตรกรต้องมีความวินัยในการใช้จ่าย

2.3.3 ด้านการตลาด เกษตรกรมีปัญหา ดังนี้ ราคาผลผลิตตกต่ำ ถูกเอาเปรียบจากพ่อค้าคนกลาง และขายไม่ได้ราคาตามเกณฑ์ที่รัฐบาลประกันราคา มีข้อเสนอแนะ ว่าควรส่งเสริมให้มีการรวมกลุ่มกันเพื่อจำหน่ายผลผลิตเพื่อให้มีอำนาจในการต่อรองราคาจากพ่อค้าคนกลาง ควรจัดหาแหล่งรับซื้อผลผลิตที่ให้ราคาที่ยุติธรรมแก่เกษตรกร และจัดอบรมให้ความรู้ด้านผลิตและการตลาดแก่เกษตรกร ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ เสกศักดิ์ เขยชม (2544 : บทคัดย่อ) ที่พบว่า ปัญหาในการพัฒนาอาชีพเกษตรกรกรรมของเกษตรกรที่เป็นปัญหามากที่สุดคือ ขาดการรวมกลุ่มในการแปรรูปผลผลิต

2.3.4 ด้านแรงงาน เกษตรกรมีปัญหา ดังนี้ ขาดแคลนแรงงานในภาคการเกษตร ค่าจ้างแรงงานมีราคาสูงขึ้น และแรงงานในภาคการเกษตรไม่มีงานทำตลอดทั้งปี โดยมีข้อเสนอแนะ ว่าควรนำเทคโนโลยีการเกษตรใหม่ ๆ สำหรับทดแทนแรงงานคนมาเผยแพร่หรือประชาสัมพันธ์ให้แพร่หลาย ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการนำเครื่องจักรทุ่นแรง

มาบริการให้กับเกษตรกรในราคาถูก เช่น เครื่องคานา เป็นต้น และจัดฝึกอบรมวิชาชีพต่าง ๆ ให้กับแรงงานเพื่อจะได้มีรายได้เสริมหลังจากหมดฤดูการเพาะปลูก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า เกษตรกรนิยมส่งบุตรหลานให้ศึกษาสูงขึ้น เมื่อศึกษาจบแล้วบุตรหลานเหล่านั้นมักจะไม่กลับมาประกอบอาชีพเกษตรกรรมแต่จะไปทำงานในโรงงานหรือบริษัทแทน จึงทำให้ขาดแคลนแรงงานและบุคลากรด้านการเกษตร

2.3.5 ด้านเจ้าหน้าที่ของรัฐ เกษตรกรมีปัญหา ดังนี้ ความล่าช้าในการแก้ปัญหาหรือพัฒนาการเกษตรของเจ้าหน้าที่ และการประชาสัมพันธ์งานทางด้านการเกษตรไม่ทั่วถึง โดยมีข้อเสนอแนะว่าควรให้เจ้าหน้าที่ออกไปเยี่ยมชม พบปะแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเกษตรกรเป็นประจำ เพื่อจะได้ทราบปัญหาของเกษตรกรและทราบข้อมูลต่าง ๆ เช่น ภาวะของแมลงศัตรูพืช ภัยพิบัติ เป็นต้น สามารถแก้ไขปัญหาค้นคว้าได้ทันเวลาที่ และควรประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับภารงานด้านการเกษตรในพื้นที่ให้ทั่วถึงและต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษา ของพัฒนาพีไล วุฒิสาวงค์ (2550 : 65) ที่พบว่าข้อเสนอแนะของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนที่มักเป็นอันดับหนึ่ง คือ ต้องการให้เจ้าหน้าที่ออกไปเยี่ยมชมเป็นประจำ สุทธิณี สุริยกุล ณ อรุณยา (2543 : บทคัดย่อ) ที่ว่ารัฐควรลดขั้นตอนในการปฏิบัติงานเนื่องจากเกิดความล่าช้าในการทำงาน พยายามทำให้เกษตรกรมีส่วนร่วมในการพัฒนาโดยการรวมกลุ่มของเกษตรกร และมีการประสานงานในแต่ละหน่วยงาน

2.3.6 ด้านตัวเกษตรกร เกษตรกรมีปัญหา ดังนี้ ขาดความรู้ ความเข้าใจในการทำเกษตรและการตลาด และผลผลิตทางการเกษตรที่ผลิตออกมาไม่ได้มาตรฐาน จึงทำให้ถูกกดราคา โดยมีข้อเสนอแนะว่าควรประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการทำเกษตร เพื่อลดต้นทุน เพิ่มพูนผลผลิต และเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารด้านการตลาด เพื่อเป็นข้อมูลให้เกษตรกรใช้วางแผนในการผลิต ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของอิสริยา มีสิงห์ (2546 : บทคัดย่อ) ที่พบว่า สมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรมีความต้องการได้รับการบริการและสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่ ได้แก่ การสนับสนุนความรู้และเทคนิคการผลิตและการให้คำปรึกษาด้านการตลาด

2.3.7 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ เกี่ยวกับการเกษตร ข้อเสนอแนะอื่น ๆ เกี่ยวกับการเกษตร มีดังนี้ อยากรู้ อบรมจัดตั้งกองทุน การศึกษาสำหรับบุตรเกษตรกรที่เรียนดี แต่ยากจน หมู่บ้านละ 1 ทุน เพื่อเพิ่มโอกาสทางการศึกษาให้บุตรเกษตรกรในการนำความรู้มาพัฒนาทางการเกษตร พวไปทัศนศึกษาดูงานด้านการเกษตรในพื้นที่ที่ประสบความสำเร็จเพื่อเปิดโลกทัศน์ให้เกษตรกร และจัดทำแปลงสาธิตหรือแปลงเรียนรู้ด้านการเกษตรในตำบลเพื่อเป็นจุดถ่ายทอดเทคโนโลยีให้แก่เกษตรกร

2. ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งข้อเสนอแนะออกเป็น 2 ส่วน คือ ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ในการพัฒนาการเกษตรขององค์การบริหารส่วนตำบล และข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ในการพัฒนาการเกษตรขององค์การบริหารส่วนตำบล ควรให้องค์การบริหารส่วนตำบลพัฒนางานด้านการเกษตรเพื่อให้เกษตรกรในพื้นที่ได้รับประโยชน์สูงสุด ดังนี้

3.1.1 องค์การบริหารส่วนตำบลควรมีการจัดการพัฒนาความรู้ทางการเกษตร โดยส่งบุคลากรเข้ารับการฝึกอบรมเพื่อเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ สนับสนุนงบประมาณในการจัดทำสื่อส่งเสริมการเกษตร และประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดฝึกอบรมให้ความรู้แก่เกษตรกรทั้งด้านพืชและสัตว์อย่างต่อเนื่องเพื่อเสริมสร้างความรู้ให้แก่เกษตรกร พาไปทัศนศึกษาดูงานในพื้นที่ทำการเกษตรที่ประสบความสำเร็จ รวมทั้งจัดทำแปลงสาธิตทำการเกษตรโดยภูมิปัญญา/วิทยากรชาวบ้านไว้ในชุมชนเพื่อให้เกษตรกรได้เรียนรู้

3.1.2 องค์การบริหารส่วนตำบลควรมีการใช้สื่อช่วยในการส่งเสริมการเกษตร เช่น สื่อกิจกรรมโดยการจัดฝึกอบรม พาไปศึกษาดูงาน จัดทำแปลงสาธิต สื่อชุมชนโดยผ่านทางผู้นำหมู่บ้าน ผู้นำชุมชน และสื่อมวลชนโดยผ่านทางกระจายข่าวประจำหมู่บ้าน สถานีวิทยุชุมชน วารสารรายงานผลการดำเนินงานประจำปี เป็นต้น และควรให้คำแนะนำช่วงเวลาในการติดตามชมรายการเกี่ยวกับการเกษตรที่เผยแพร่ออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์

3.1.3 องค์การบริหารส่วนตำบลควรมีการจัดระบบงานที่จะสามารถเยี่ยมเยียนเกษตรกรได้ครบ เช่น เข้าร่วมประชุมกับหมู่บ้านเป็นประจำเพื่อจะได้ทราบปัญหาความต้องการของเกษตรกร และประชาสัมพันธ์งาน/โครงการด้านการเกษตรของอบต.ให้ประชาชนในพื้นที่ทราบ

3.1.4 องค์การบริหารส่วนตำบลควรมีการจัดการด้านการตลาด โดยประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดฝึกอบรมให้ความรู้ในการพัฒนาคุณภาพผลผลิตและลดต้นทุนการผลิตเพื่อให้มีความสามารถในการแข่งขันในตลาด และส่งเสริมให้มีการรวมกลุ่มกันแปรรูปผลผลิตเพื่อเพิ่มมูลค่าทางการตลาด ตลอดจนจัดหาแหล่งรับซื้อผลผลิตเพื่อให้เกษตรกรนำผลผลิตไปจำหน่ายและกระจายผลผลิตที่เกษตรกรผลิตได้

3.1.5 องค์การบริหารส่วนตำบลควรมีการจัดการด้านการรวมกลุ่ม โดยกระตุ้น/ส่งเสริมให้มีการรวมกลุ่มอาชีพ เช่น พืช สัตว์ ประมง การแปรรูป ฯลฯ เพื่อเพิ่มอำนาจในการต่อรอง ประโยชน์ในการจัดซื้อปัจจัยการผลิตที่มีราคาถูกและง่ายต่อการส่งเสริมการเกษตร รวมทั้งควรจัดฝึกอาชีพเสริมให้แก่เกษตรกรเพื่อให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น

3.2 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป ผู้วิจัยเห็นว่าควรที่จะมีการดำเนินการวิจัยในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับประเด็นต่อไปนี้

3.2.1 ควรทำการศึกษาเกี่ยวกับความต้องการของเกษตรกรอย่างต่อเนื่อง เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นอย่างมีประสิทธิภาพ

3.2.2 ควรทำการศึกษาบทบาทหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรของอบต. ในการดำเนินงานด้านการเกษตร

3.2.3 ควรทำการศึกษาแหล่งข่าวสารทางการเกษตรที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้ข่าวสารทางการเกษตรของเกษตรกร

3.2.4 ควรทำการศึกษาปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการถ่ายทอดโครงการทางด้านเกษตรมาให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กมลรัตน์ หล้าสุวงษ์ (2523) *จิตวิทยาการศึกษา* กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์มหาวิทยาลัย
วิทยาลัย
- กรมการปกครอง (2539) *คู่มือพนักงานส่วนตำบล กรุงเทพมหานคร กองราชการส่วนตำบล*
_____ (2539) *คู่มือสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล ประจำปี 2541*
กรุงเทพมหานคร กองราชการส่วนตำบล
- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (2546) “การกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น”
ค้นคืนวันที่ 22 กุมภาพันธ์ 2553 จาก <http://thailocalgov.net>
- กรมส่งเสริมการเกษตร (2547) *คู่มือการปฏิบัติงาน การถ่ายโอนภารกิจของกรมส่งเสริม
การเกษตรให้ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น มปท*
- กมลรัฐ อินทรทัศน์ (2553) “ประเภทของสื่อที่ใช้ในการส่งเสริมการเกษตร” ใน
เอกสารการสอนชุดวิชาการสื่อสารเพื่อพัฒนาการส่งเสริมการเกษตร หน่วยที่ 8
หน้า 13-28 นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร
- โกมล สนั่นก้อน (2543) “กระบวนการดำเนินงานในการส่งเสริมการเกษตรขององค์การบริหาร
ส่วนตำบลสันทรายอำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่” การค้นคว้าแบบอิสระ ปริญญา
วิทยาศาสตรบัณฑิต (เกษตรศาสตร์) สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- เข็มทอง ทักษิณารัศมี (2545) “การสำรวจความต้องการความรู้ทางการเกษตรของเกษตรกรใน
ตำบลดอนข่อย อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม” วิทยานิพนธ์
กรุงเทพมหานคร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- จิตผกา ธนปัญญาวงศ์ (2529) *หลักการศึกษาระดับสูง ภาควิชาพัฒนาการเกษตร*
คณะทรัพยากรธรรมชาติ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- ชวาลวุฑฒ ไชยบุญดี และจินดา ขลิบทอง (2538) “เทคโนโลยีกับการพัฒนาการเกษตร” ใน
เอกสารการสอนชุดวิชาความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการส่งเสริมการเกษตร หน่วยที่ 4
หน้า 119-123 นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร
- ณรงค์ ผาบจินดา (2541) “ความต้องการของเกษตรกรในการฝึกอบรมหลักสูตรระยะสั้นวิชาชีพ
เกษตรกรรมในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีลพบุรี” การค้นคว้าแบบอิสระปริญญา
วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (เกษตรศาสตร์) สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

- ณรงค์ เอี่ยมรอด (2550) “ความคิดเห็นของบุคลากรผู้รับผิดชอบต่อการถ่ายโอนภารกิจงานระบบ
ประกันสุขภาพในระดับท้องถิ่นสู่องค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดชัยนาท”
วิทยานิพนธ์สาทรณสุศาสตร์มหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- ดิเรก ศรีณพงษ์ (2525) “ความต้องการด้านบริการวิชาการของสมาชิกสหกรณ์ผู้เลี้ยงสุกร
อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช” รวมบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ กรุงเทพมหานคร
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- ตระกูล มีชัย (2537) *สภาตำบล กรุงเทพมหานคร สุขุมและบุตร จำกัด*
- ทัศนัยชัย ตรีสัตย์ (2552) “การปลูกอ้อยของเกษตรกรผู้ปลูกอ้อย อำเภออุทุมพร จังหวัด
สุพรรณบุรี” วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาส่งเสริม
การเกษตรและสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- ทำนอง สิงคาลวณิช (2523) *พัฒนาการเกษตร กรุงเทพมหานคร พรรณกิจ*
- นิยม กล่อมวิเศษ (2546) “แนวทางการพัฒนากลุ่มสตรีสหกรณ์ในอำเภอเมือง จังหวัดกระบี่”
วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตรและ
สหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- บุญชัย รั้งยี่ปัญญาภรณ์ (2546) “ความคาดหวังของเกษตรกรที่มีต่อการพัฒนาอาชีพการเกษตรใน
พื้นที่โครงการชลประทานห้วยหลวง จังหวัดอุดรธานี” วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยา
ศาสตรมหาบัณฑิต(เกษตรศาสตร์) สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- บุญสม วราเอกศิริ (2529) *ส่งเสริมการเกษตร: หลักการและวิธีการ เชียงใหม่*
สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้
- เบญจกร ร่องสุวรรณ (2544) “การถ่ายโอนด้านสิ่งแวดล้อมของท้องถิ่นโดยองค์การบริหาร
ส่วนตำบลในอำเภอบาง จังหวัดเชียงราย” การค้นคว้าแบบอิสระ ปริญญาศิลปะ
ศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- ประทีป สีลาแสง (2550) “การพัฒนาการเกษตรขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอแกลง
จังหวัดระยอง” วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาส่งเสริม
การเกษตรและสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- ประภัสสร ชมถาวร (2542) “บทบาทของอบต.ในการพัฒนาชุมชน กรณีศึกษา อบต.ในเขต
อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา” วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต ศิลปะศาสตร์
(รัฐศาสตร์) มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- ประหัต ชูณสาคร (2526) *การปกครองท้องถิ่นไทย กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์ไร้สาร*

- พัฒนพีไล วุฒิสาวงค์ (2550) “ความต้องการพัฒนาการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน อำเภอหนองชัย จังหวัดกาฬสินธุ์” วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- พยุงค์ศักดิ์ ไชยกอ (2544) “ความต้องการในการพัฒนาอาชีพการเกษตรของชาวเขาเผ่ามูเซอตำหมูบ้านคอกยู่หมื่นใน ตำบลแม่ลาว อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงใหม่” การค้นคว้าแบบอิสระ ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต(เกษตรศาสตร์) สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- พรรณี พิบูลย์ (2545) “ความต้องการพัฒนาการเกษตรของเกษตรกรเพื่อขอรับการสนับสนุนจากองค์การบริหารส่วนตำบลสันผีเสื้อ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่” การค้นคว้าแบบอิสระ ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต(เกษตรศาสตร์) สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- พิสิษฐ์ อัจฉฤกษ์ (2542) “ความต้องการฝึกอบรมการใช้สารป้องกันกำจัดศัตรูพืชของเกษตรกรในอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก” การค้นคว้าแบบอิสระปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (เกษตรศาสตร์) สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- พุทธชาติ ชูณสาคร (2520) “ความคาดหวังในบทบาทของเกษตรกรอำเภอในพรรคชนของเกษตรกรตำบลดงคอน อำเภอสรรคบุรี จังหวัดชัยนาท” เนื้อความย่อวิทยานิพนธ์ กรุงเทพมหานคร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- พงษ์ณเดช แท่งทอง (2549) “ความต้องการพัฒนาการเกษตรของเกษตรกรเพื่อขอรับการสนับสนุนจากองค์การบริหารส่วนบ้านด้า ตำบลท่าจำปี ตำบลสันป่าม่วง อำเภอเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา” การศึกษาอิสระปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการทั่วไป มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
- พจน์ บุญเรือง (2530) “การสำรวจลักษณะการใช้สื่อกับความต้องการฝึกอบรมด้านบริการข่าวสารเพื่อการพัฒนาการเกษตรของชนบทของหน่วยงานรัฐและเอกชนในประเทศไทย” ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาส่งเสริมและนิเทศศาสตร์เกษตรศาสตร์ คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- พจนาลัย ลากลือชา (2540) “สื่อที่มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติตนในการใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชของเกษตรกรผู้ปลูกส้ม อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี” ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาส่งเสริมและนิเทศศาสตร์เกษตรศาสตร์ คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

- รินฤทัย เขตต์นนท์ (2542) “ความต้องการในการฝึกอบรมวิชาชีพด้านการเกษตรของเกษตรกร
ในตำบลจี้เหล็ก อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่” การค้นคว้าแบบอิสระปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต(เกษตรศาสตร์) สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- วนารัตน์ คำกล่อมใจ (2545) “การประเมินความต้องการของเกษตรกรในการพัฒนาอาชีพเกษตร
ในเขตปฏิรูปที่ดินจังหวัดพะเยา” การค้นคว้าแบบอิสระปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (เกษตรศาสตร์) สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- วิจิต นวลชื่น (2546) “แนวทางการพัฒนาธุรกิจของสหกรณ์กองทุนสวนยาง อำเภอโคกโพธิ์
จังหวัดปัตตานี” วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาส่งเสริม
การเกษตรและสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- ศิลปะชัย คำชู (2540) *หลักการเกษตรทั่วไป* เชียงใหม่ ม.ป.ท.
- เสกศักดิ์ เขยชม (2544) “ความต้องการพัฒนาอาชีพเกษตรกรรวมของเกษตรกรในพื้นที่
ตำบลเชียงเครือ อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร” วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต(เกษตรศาสตร์) สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- สุโท เจริญสุข (2514) *หลักจิตวิทยาสำหรับครู* ชลบุรี บำรุงสาส์น
- สุทธินี สุริยกุล ณ อยุรยา (2543) “วิสัยทัศน์ขององค์การบริหารส่วนตำบลต่อการพัฒนา
การเกษตร อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน” การค้นคว้าแบบอิสระปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต(เกษตรศาสตร์) สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- สมคิด เฉลิมเกียรติ (2548) “การใช้เครือข่ายโคเคอร์มาของเกษตรกรผู้ปลูกหน่อไม้ฝรั่งใน
จังหวัดกาญจนบุรี” วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- อิสริยา มีสิงห์ (2546) “ความต้องการของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรในจังหวัดขอนแก่น”
วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร
มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- องค์การบริหารส่วนตำบลพลับพลาไชย (2551) *แผนพัฒนาตำบลพลับพลาไชย(สามปี)*
พ.ศ. 2551-2553 สุพรรณบุรี
- _____ (2553) *แผนที่กายภาพท้องถิ่น* สุพรรณบุรี ม.ป.ท.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

ภาคผนวก ข
แบบสัมภาษณ์

แบบสัมภาษณ์

เรื่อง ความต้องการของเกษตรกรต่อการสนับสนุนจากองค์การบริหารส่วนตำบลในการพัฒนาการเกษตร กรณีศึกษา : องค์การบริหารส่วนตำบลพลับพลาไชย อำเภออุ้มทอง จังหวัดสุพรรณบุรี

คำชี้แจง

แบบสัมภาษณ์นี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาความต้องการของเกษตรกรในตำบลพลับพลาไชยในการพัฒนาการเกษตร ข้อมูลที่ท่านตอบลงในแบบสัมภาษณ์นี้ รวมทั้งข้อเสนอแนะของท่านจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการเกษตร ขอความกรุณาโปรดตอบแบบสัมภาษณ์ตามความเป็นจริงของท่าน

โปรดทำเครื่องหมายถูก ✓ ลงในช่อง () ที่เป็นคำตอบหรือเขียนข้อความลงในช่องว่างที่เว้นไว้

ตอนที่ 1 สภาพทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกร

1.1 สภาพทางสังคม

สำหรับผู้วิจัย

1. เพศ 1) ชาย 2) หญิง a 1
2. อายุ ปี a 2
3. ระดับการศึกษาสูงสุด a 3
 - 1) ไม่ได้เรียนหนังสือ 4) มัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า ปวช.
 - 2) ประถมศึกษา 5) อนุปริญญา / ปวส.
 - 3) มัธยมศึกษาตอนต้นหรือเทียบเท่า 6) ปริญญาตรี และสูงกว่า
4. สมาชิกในครัวเรือนที่ทำการเกษตร คน a 4
5. ประสบการณ์ในการทำการเกษตร ปี a 5
6. การรับรู้ข้อมูลข่าวสารทางการเกษตรจากแหล่งใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
 - 1) วิทยุ a 61
 - 2) หนังสือพิมพ์ a 62
 - 3) ผู้นำหมู่บ้าน a 63
 - 4) เพื่อนบ้าน a 64
 - 5) โทรทัศน์ a 65
 - 6) หอกระจายข่าว a 66
 - 7) เจ้าหน้าที่เกษตร a 67
 - 8) เอกสารต่างๆ เช่น แผ่นพับ สิ่งพิมพ์ เป็นต้น a 68
 - 9) อื่น ๆ ระบุ..... a 69

7. การติดต่อกับองค์การบริหารส่วนตำบลเกี่ยวกับการเกษตร a 7
- () 1) นาน ๆ ครั้ง (1-2 ครั้ง ต่อปี)
- () 2) บ่อย ครั้ง (3-5 ครั้ง ต่อปี)
- () 3) บ่อยที่สุด (5 ครั้งขึ้นไป ต่อปี)
8. ตำแหน่งทางสังคม a 8
- () 1) ไม่มีตำแหน่งทางสังคม () 4) กรรมการหมู่บ้าน
- () 2) กำนัน หรือผู้ใหญ่บ้าน () 5) สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล
- () 3) สารวัตรกำนัน หรือผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน () 6) อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน
- 1.2 สภาพทางเศรษฐกิจ**
9. พื้นที่ถือครองเพื่อการเกษตร
- () 1) ของตนเองไร่ a 91
- () 2) เช่าไร่ a 92
10. กิจกรรมการเกษตรที่ทำ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- () 1) ทำนา a 10.1
- () 2) พืชไร่ a 10.2
- () 2.1) (โปรดระบุชนิดพืช)..... a 10.2.1
- () 3) พืชผัก a 10.3
- () 3.1) (โปรดระบุชนิดพืชผัก) a10.3.1
- () 4) เลี้ยงสัตว์ a 10.4
- () 4.1) (โปรดระบุชนิดสัตว์) a 10.4.1
11. ค่าใช้จ่ายในการทำการเกษตรบาท/ปี a 11
12. รายได้ทั้งหมดของครัวเรือน
- () 1) รายได้ในภาคการเกษตรบาท/ปี a 12.1
- () 2) รายได้นอกภาคการเกษตรบาท/ปี a 12.2
13. แหล่งเงินลงทุนเพื่อการเกษตร (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- () 1) เงินของตนเอง a 13.1
- () 2) ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์(ธกส.) a 13.2
- () 3) เงินกองทุนหมู่บ้าน a 13.3
- () 4) สหกรณ์ a 13.4
- () 5) แหล่งอื่น ๆ a13.5

ตอนที่ 2 ความต้องการสนับสนุนจากองค์การบริหารส่วนตำบลในการพัฒนาทางการเกษตร

ข้อมูลความต้องการ	ระดับความต้องการ			สำหรับ ผู้วิจัย
	มาก (3)	ปานกลาง (2)	น้อย (1)	
1. ด้านการตลาด				
1.1 การจัดหาแหล่งรับซื้อผลผลิตทางการเกษตร				b 11
1.2 การสร้างแหล่งรวบรวมผลผลิตทางการเกษตร				b 12
1.3 การรวมกลุ่มกันเพื่อจำหน่ายผลผลิต				b 13
2. ด้านเทคโนโลยีการผลิต				
2.1 การปลูกพืช				
2.1.1 ความรู้เรื่องการป้องกันกำจัดศัตรูพืชด้วยชีวภาพ				b 21.1
2.1.2 ความรู้เรื่องดินและปุ๋ย				b 21.2
2.1.3 ความรู้เรื่องการใช้สารเคมี				b 21.3
2.1.4 ความรู้เรื่องการลงทุนการผลิต เช่น ไม้เผา คอกขัง การใช้ปุ๋ยอินทรีย์ เป็นต้น				b 21.4
2.1.5 ความรู้เรื่องการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพ				b 21.5
2.1.6 จัดทำจุดเรียนรู้ทางการเกษตร				b 21.6
2.2 การเลี้ยงสัตว์				
2.2.1 ความรู้เรื่องการดูแลรักษาสัตว์				b 22.1
2.2.2 ความรู้เรื่องเวชภัณฑ์และยารักษาสัตว์				b 22.2
2.2.3 ความรู้เรื่องการผสมเทียมสัตว์				b 22.3
2.2.4 ความรู้เรื่องการผลิตอาหารสัตว์				b 22.4
2.2.5 ความรู้เรื่องการใช้มูลสัตว์เป็นพลังงานทดแทน				b 22.5
3. ด้านวัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือทางการเกษตร				
3.1 สนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์ และเครื่องมือ				b 31
3.2 จัดหาแหล่งจำหน่ายวัสดุ อุปกรณ์และเครื่องมือ ราคาถูก เช่น เมล็ดพันธุ์ ปุ๋ยอินทรีย์ ปุ๋ยเคมี สารเคมี				b 32

ข้อมูลความต้องการ	ระดับความต้องการ			สำหรับ ผู้วิจัย
	มาก (3)	ปานกลาง (2)	น้อย (1)	
4. ด้านการคมนาคมขนส่ง				
4.1 ปรับปรุง ซ่อมแซมถนนเพื่อใช้ในการขนส่ง				b 41
4.2 สร้างถนนเพื่อใช้ในการขนส่ง				b 42
5. ด้านสินเชื่อเพื่อการผลิต				
5.1 จัดหาแหล่งเงินทุนหมุนเวียนเพื่อการเกษตร				b 51
5.2 จัดตั้งกองทุนหมุนเวียนเพื่อการเกษตร				b 52
5.3 เพิ่มวงเงินกู้ยืมเพื่อการเกษตร				b 53
6. ด้านการรวมกลุ่ม				
6.1 ส่งเสริมการรวมกลุ่มเพื่อผลิตสินค้าเกษตร				b 61
6.2 ส่งเสริมการรวมกลุ่มเพื่อแปรรูปผลผลิต				b 62
6.3 ส่งเสริมการรวมกลุ่มเพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์				b 63
6.4 สนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์ ให้กับกลุ่มที่ดำเนินกิจกรรม				b 64
7. ด้านการพัฒนาความรู้				
7.1 ความรู้ด้านการเกษตร				b 71
7.1.1 ฝึกอบรมให้ความรู้ด้านพืช(ระบุ).....				b 71.1
7.2.2 ฝึกอบรมให้ความรู้ด้านสัตว์(ระบุ).....				b 71.2
7.2 ความรู้นอกภาคการเกษตร				b 72
7.2.1 ฝึกอบรมให้ความรู้ด้านการแปรรูปและพัฒนา บรรจุภัณฑ์				b 72.1
7.2.2 ฝึกอบรมให้ความรู้ด้านการทอผ้า				b 72.2
7.2.3 ฝึกอบรมให้ความรู้ด้านการจักสาน				b 72.3
7.2.4 ฝึกอบรมให้ความรู้ด้านการซ่อมบำรุง เครื่องยนต์เพื่อการเกษตร				b 72.4
7.2.5 พาไปทัศนศึกษาดูงาน เรื่อง.....				b 72.5

ตอนที่ 3 ปัญหาและข้อเสนอแนะของเกษตรกรเกี่ยวกับการเกษตร

1.ท่านมีปัญหาและข้อเสนอแนะที่ประสงค์จะให้ อบต.สนับสนุนในเรื่องต่อไปนี้หรือไม่ อย่างไร

ข้อเสนอแนะที่ประสงค์จะให้ อบต.สนับสนุน

1.1 ปัญหาด้านที่ดินและแหล่งน้ำ

- 1)
- 2)
- 3)

1.2 ปัญหาด้านแรงงาน

- 1)
- 2)
- 3)

1.3 ปัญหาด้านการเงิน

- 1)
- 2)
- 3)

1.4 ปัญหาด้านการตลาด

- 1)
- 2)
- 3)

1.5 ปัญหาด้านตัวเกษตรกร

- 1)
- 2)
- 3)

1.6 ปัญหาด้านเจ้าหน้าที่ของรัฐ

- 1)
- 2)
- 3)

2. ข้อเสนอแนะอื่น ๆ เกี่ยวกับการเกษตร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

@@@@@@@@@@@@@@

ขอบคุณทุกท่านที่ตอบแบบสัมภาษณ์

ภาคผนวก ค
แผนที่ภาษีและทะเบียนทรัพย์สิน

ระบบแผนที่ภูมิและทะเบียนทรัพย์สิน

ระบบแผนที่ภูมิและทะเบียนทรัพย์สิน คือ มาตรการเสริมประสิทธิภาพการจัดเก็บภาษีของหน่วยงานเทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบล ตามนโยบายกระทรวงมหาดไทย เรื่อง การจัดทำระบบแผนที่ภูมิและทะเบียนทรัพย์สิน โดยให้หน่วยงานปกครองท้องถิ่นทำการปรับปรุงประสิทธิภาพการจัดเก็บภาษีด้วยการประยุกต์เทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้เป็นเครื่องมือช่วยงานด้านบริหาร การจัดการ เพื่อให้ท้องถิ่นสามารถจัดเก็บภาษีได้ถูกต้องและมีระบบ ซึ่งจะเป็นการเพิ่มรายได้แก่ท้องถิ่นและเกิดความเป็นธรรมแก่ประชาชน

แผนที่ภูมิ หมายถึง ข้อมูลเชิงพื้นที่ (Spatial Data) ที่แสดงตำแหน่งรูปร่างลักษณะ และขนาดที่ดิน อาคาร สิ่งปลูกสร้าง แบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ แผนที่ภูมิบำรุงท้องที่ แผนที่ภูมิโรงเรียน/ที่ดิน แผนที่ภูมิป้าย ขั้นตอนทำแผนที่ภูมิต้องดำเนินการประกอบการสำรวจข้อมูลภาคสนาม โดยนำข้อมูลที่ได้จากการสำรวจในภาคสนามมาใช้ประกอบกับแผนที่

ทะเบียนทรัพย์สิน หมายถึง ข้อมูลเชิงอรรถาธิบาย (Non-Spatial Data) ที่จัดทำขึ้นเพื่อจัดเก็บภาษีและค่าธรรมเนียมต่าง ๆ โดยบันทึก และแสดงรายการทรัพย์สินของเจ้าของทรัพย์สินแต่ละราย ประกอบด้วยข้อมูลที่ดิน โรงเรียน สิ่งปลูกสร้าง ป้ายการค้า ลักษณะประกอบการค้า เป็นต้น ทะเบียนทรัพย์สินเป็นกระบวนการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับทรัพย์สินของแต่ละบุคคลทำให้เกิดความสะดวกในการจัดเก็บภาษีและค่าธรรมเนียมต่าง ๆ

การใช้แผนที่ภูมิและทะเบียนทรัพย์สินประกอบการจัดเก็บรายได้มีวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. เพื่อใช้ในการวางแผนการจัดเก็บภาษีอย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนพัฒนาด้านต่างๆ เพื่อให้ท้องถิ่นสามารถ ดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ
2. เพื่อใช้เป็นแนวทางในการประเมินและจัดเก็บภาษีอย่างมีหลักเกณฑ์ เหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองในปัจจุบัน ทำให้ท้องถิ่นสามารถมีรายได้เพิ่มมากขึ้น พอเพียงกับการพัฒนาท้องถิ่นของตนเองให้เจริญก้าวหน้า
3. เพื่อใช้เป็นแนวทางประมาณการรายรับในการจัดทำงบประมาณของท้องถิ่น
4. เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการตรวจสอบความถูกต้องครบถ้วน ของผู้ชำระภาษีและใช้เป็นเครื่องมือในการเร่งรัดติดตามภาษีสำหรับผู้ค้างชำระ
5. เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกและสร้างความเป็นธรรมแก่ประชาชนผู้เสียภาษี ทำให้ประชาชนทั่วไปทราบและสำนึกว่าการเสียภาษี เป็นการร่วมสร้างความเจริญแก่ท้องถิ่นและจะต้องชำระภาษีตามที่ระเบียบกฎหมายกำหนดไว้โดยไม่มีข้อยกเว้น

ประโยชน์การใช้แผนที่ภาษีและทะเบียนทรัพย์สินประกอบการจัดเก็บรายได้ มีดังนี้

1. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะมีเครื่องมือที่ใช้ในการวางแผนการจัดเก็บภาษี การประเมินและการจัดเก็บภาษีตลอดจนการใช้ในการตรวจสอบเร่งรัดติดตามภาษีสำหรับผู้ค้างชำระ ภาษีอย่างมีประสิทธิภาพ
2. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะสามารถอำนวยความสะดวกรวดเร็ว และสร้างความ เป็นธรรมให้กับประชาชนผู้เสียภาษีมากยิ่งขึ้น
3. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะมีข้อมูลพื้นฐานที่ใช้ในการวางแผนพัฒนา ด้านต่าง ๆ ซึ่งจะสามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพทั้งในระยะสั้นและระยะยาว
4. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถนำแผนที่ภาษีและทะเบียนทรัพย์สิน ไปใช้ ประโยชน์งานด้านอื่น ๆ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนอกเหนือจากงานด้านการคลังเช่น งานของฝ่ายช่าง ฝ่ายทะเบียนราษฎร ฝ่ายส่งเสริมการเกษตร และ ฝ่ายสาธารณสุข เป็นต้น

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ	นางยุพา โพร้ทอง
วัน เดือน ปีเกิด	16 กรกฎาคม 2523
สถานที่เกิด	อำเภออุ้มทอง จังหวัดสุพรรณบุรี
ประวัติการศึกษา	วิทยาศาสตรบัณฑิต สถาบันราชภัฏเพชรบุรี 2546
สถานที่ทำงาน	องค์การบริหารส่วนตำบลพลับพลาไชย อำเภออุ้มทอง จังหวัดสุพรรณบุรี
ตำแหน่ง	นักวิชาการเกษตร